

Η Δικαστική Συνεργασία Στην Ε.Ε.

του Δρ. Δρ. Τρύφωνα Χαρ. Κοροντζή

Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό/Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Επίκουρος Καθηγητής ΑΠΘ/Πολυτεχνική Σχολή/Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης (Π.Δ. 407/1980)

Email:tmkoront@otenet.gr, korontzis.tryfon@ac.eap.gr

Περίληψη: Αποτελεί ευθύνη όλων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής Ε.Ε.) αλλά και των κυβερνήσεων προς όφελος των πολιτών τους, να αναλάβουν την υποχρέωση λήψης αποτελεσματικών μέτρων για την καταπολέμηση του εγκλήματος και των αιτίων του, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων, συμπεριλαμβανόμενης και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αναγνωρίζοντας το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών και η στενή συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου για την πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών εγκληματικότητας και των σοβαρών εγκλημάτων, συμπεριλαμβανόμενης και της τρομοκρατίας¹, έχει προαχθεί η διεθνής αστυνομική συνεργασία με την συγκρότηση διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών.

Στους οργανισμούς αυτούς περιλαμβάνονται η Interpol (διεθνής), η Europol, ο Frontex², η Eurojust αλλά και ο νεοσυσταθείς πρόσφατα θεσμός του Ευρωπαϊκού Εισαγγελέα (European Public Prosecutor Office-EPPO).

¹ Βλ. BABOYLA N., "Πρόσβαση στη βάση δεδομένων EURODAC από τις αρχές επιβολής του νόμου και την Europol, για την πρόληψη, εξακρίβωση και διερεύνηση τρομοκρατικών εγκλημάτων και άλλων σοβαρών αξιόποινων πράξεων", σ.σ. 308-337, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

Επίσης βλ. Javier Argomaniz, Oldrich Bures & Christian Kaunert, «A Decade of EU Counter-Terrorism and Intelligence: A critical Assessment», Intelligence and National Security, 30:2-3, 2015 και Monica Den Boer, «Counter-Terrorism, Security and Intelligence in the EU: Governance Challenges for Collection, Exchange and analysis», Intelligence and National Security, 30:2-3, 2015.

² Βλ. ΤΖΙΡΙΤΗΣ Δ., "Η Frontex, Ο θεσμικός της ρόλος και η προσφορά της στον «Ενιαίο Χώρο Ασφάλειας» της ΕΕ-Το έργο της στην Ελλάδα», σ.σ. 298-307, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

Σκοπός σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Σ.Ε.Ε.): «Η Ένωση παρέχει στους πολίτες της χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο³, τη μετανάστευση⁴ και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας⁵».

Λέξεις Κλειδιά: Δικαστική Συνεργασία, Οργανωμένο Έγκλημα, Eurojust, Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, Κοινές Ομάδες Έρευνας, Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι κοινή η πεποίθηση ότι το οργανωμένο έγκλημα⁶ έχει τεράστιο κοινωνικό κόστος⁷ καθώς

³ Βλ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Γ., "Το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου και ο μηχανισμός του Δουβλίνου", σ.σ. 457-474, ΚΟΥΤΣΟΥΡΑΚΗ Ε., "Εξωεδαφικές διαδικασίες ασύλου στην ΕΕ", 486-484 και DURADE –ΚΟΝΤΟΥ ΜΑΡΙΑ "Οδηγία 2008/115/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών και η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης", σ.σ. 359-374 στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

⁴ Βλ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Ρ-Ε., "Το Σύστημα Σένγκεν και η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έκδοση βίζας", σ.σ. 341-358, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

⁵ Βλ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Δ., "Ο Χώρος Ελευθερίας Ασφάλειας και Δικαιοσύνης και ο Ευρωπαίος Πολίτης", σ.σ. 59-89, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

⁶ Βλ. James Sheptyczi, Hager Ben Jaffel, Didier Bigo, «International Organized Crime in the European

αφαιρεί και διασπαθίζει οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους, προκαλεί στρεβλώσεις στην κοινή ελεύθερη αγορά, επηρεάζει τη νόμιμη οικονομία και τη δράση των επιχειρήσεων, ενισχύει τη διαφθορά⁸ και παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το οργανωμένο έγκλημα⁹ δρα πλέον σε διακρατική¹⁰

Union», European Parliament's Directorate General for International Policies-Policy Department C: Citizen's Rights and Constitutional Affairs-Civil Liberties, Justice and Home Affairs, Brussels, November 2011 και ΚΟΡΟΝΤΖΗ Τρ., « Διεθνές Συνέδριο "Hellenic Open Business Administration International Conference (HOBA)" που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα την 8-9 Μαρτίου 2014 από το HELLENIC OPEN UNIVERSITY BUSINESS ADMINISTRATION UNDERGRADUATE PROGRAMME και το EAST-WEST JOURNAL of Economics and Business. Εισήγηση με θέμα: «The Hellenic internal security system in combating organized crime. The role of the Hellenic Coast Guard» Vol. 4 [ISBN 978-960-538-937-6], του ίδιου «The contribution of Patra's Port Police Authority (Hellenic Coast Guard) in combating of Organized Crime in the period 2010-2013», Management and Administrative Sciences Review, Vol. 3, Issue 6, September 2014, p.p. 891-899, του ίδιου «Hellenic Coast Guard and Illicit Tobacco Trade», "Europolitan", No 15, Dec 2013, p.p. 18-19.

⁷ Βλ. ΒΙΔΑΛΗ Σ., ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Ν., ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ Χ., ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΩΝ, Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα, Εκδόσεις ΕΑΠ, Αθήνα, 2019.

⁸ Βλ. ΚΑΤΣΙΟΣ Σ., "Έεπλμα Βρώμικου Χρήματος και Διαφθορά", σ.σ. 679-688, στο «Εξελιζεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

⁹ Βλ. ΚΟΡΟΝΤΖΗ Τρ., «Οργανωμένο έγκλημα και παράνομη μετανάστευση», σ.386, εκδ. BOOKSTARS, Αθήνα, 2017, ISBN: 978-960-571-254-9 και του ίδιου 3^ο Διεθνές Ανοικτό Συνέδριο Επιχειρήσεων και Δημόσιας Διοίκησης [3rd International Open Conference on BUSINESS & PUBLIC ADMINISTRATION (IOCBPA 2016)] που πραγματοποιήθηκε την 16-17 Απριλίου 2016 από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και το HEBEI UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS (της Κίνας). Εισήγηση με θέμα: «Οι πρόνοιες για τη λαθραία διακίνηση μεταναστών στη Σύμβαση των Η.Ε. για την αντιμετώπιση του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος και στην Ελληνική έννομη τάξη. Η διαχείριση των Ελληνικών θαλάσσιων συνόρων μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας κατά την περίοδο 2006-2012» [ISBN 978-960-538-990-1] (Proceedings, p.p. 149-166) και του ίδιου Διεθνές Συνέδριο "1st MEDITERRANEAN INTERDISCIPLINARY FORUM ON SOCIAL AND HUMANITIES (MIFS 2014)" που πραγματοποιήθηκε στο Λίβανο την 23-26 Απριλίου 2014 από τα: The European Scientific Institute, Arab Open University Lebanon, University of the Azores.

και διασυννοριακή βάση¹¹, εκμεταλλεύεται προς όφελός του την παγκοσμιοποίηση, την κατάργηση των συνόρων στην Ε.Ε. και τις νομοθετικές αποκλίσεις μεταξύ των Κρατών –Μελών (εφεξής Κ-Μ) για να αποκομίζει ολοένα και μεγαλύτερα κέρδη. Για το λόγο αυτό πρέπει να αντιμετωπίζεται με την ίδια προσέγγιση από τις Διοικητικές Αρχές των Κ-Μ και σε ενιαία βάση¹².

Οι συνέπειες του φαινομένου αυτού, επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις υποχρεώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι των πολιτών της¹³ και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο καθίσταται αναγκαία μια συνεκτική πολιτική δράση των θεσμικών οργάνων, για

Εισήγηση με θέμα: «Legal aspects of migrants smuggling at the sea border between Hellas and Turkey» Vol. 1 [ISBN 978-608-4642-20-6] (Proceedings, p.p. 484-502) του ίδιου «Ασφάλεια και λιμένες. Η συμβολή του ISPS Code στην αντιμετώπιση έκνομων ενεργειών», Ναυτική Επιθεώρηση, τ. 578, Ιούνιος- Ιούλιος –Αύγουστος 2011, σ.σ. 65-81.

Επίσης βλ. ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 23^{ης} Νοεμβρίου 1995 σχετικά με την προστασία των μαρτύρων στα πλαίσια της καταπολέμησης του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος (C 327/5).

¹⁰ Βλ. ΚΟΡΟΝΤΖΗ Τρ., «Κράτος, Γραφειοκρατία και Εθνική Ασφάλεια», Διοικητική Ενημέρωση (τριμηνιαία επιθεώρηση διοικητικής επιστήμης), τ.53, Ιανουάριος-Φεβρουάριος- Μάρτιος 2010, σ.σ. 77-85.

¹¹ Βλ. ΤΖΩΡΤΖΗ Β., "Κράτος Δικαίου και Χώρος Ελευθερίας Ασφάλειας και Δικαιοσύνης", σ.σ. 218-239, στο «Εξελιζεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

¹² Βλ. BIGO D., "Ελευθερία, κινητικότητα και ασφάλεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση: μία τροχιά πενήντα ετών για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις", σ.σ. 271-297, στο «Εξελιζεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

Επίσης βλ. Gottschalk p. (2009), «Policing Organized Crime, Intelligence Strategy Implementation», ISBN 9780367864286, Published December 10, 2019 by Routledge.

¹³ Βλ. ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΗΣ Μ., "Οι θεσμικές εξελίξεις στο Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας, σ.σ. 90-101, στο «Εξελιζεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος¹⁴ που έχει συγκεκριμένες και σημαντικές επιπτώσεις. Στο πλαίσιο αυτό στην παρούσα ενότητα θα εξεταστούν οι βασικές παράμετροι που συγκροτούν την έννοια της δικαστικής συνεργασίας στο χώρο της Ε.Ε.

Συγκεκριμένα αφού αναλυθεί η έννοια του οργανωμένου εγκλήματος που απασχολεί έντονα τις ευρωπαϊκές αστυνομικές και δικαστικές αρχές¹⁵ σήμερα και ειδικότερα τι ισχύει στην Ελληνική έννομη τάξη¹⁶, θα περιγραφεί-αναλυθεί ο οργανισμός της Ε.Ε. για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (Eurojust), ο νεοσύστατος θεσμός της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, ο ρόλος των Κοινών Ομάδων Έρευνας (Joint Investigations Teams-JITs)¹⁷ που θεσπίστηκαν στην Ε.Ε. και απασχολούν στην πληρέστερη αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος και σοβαρών μορφών εγκληματικότητας, μέσω της συνεργασίας των αρμοδίων δικαστικών¹⁸ και δικαστικών Αρχών και στο ίδιο πλαίσιο ο θεσμός του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης¹⁹ και η ενότητα θα ολοκληρωθεί με την παράθεση συμπερασμάτων που προέκυψαν από την σχετική παρουσίαση-ανάλυση που προηγήθηκε.

¹⁴ Βλ. ΚΟΡΟΝΤΖΗ Τρ., 3^ο Διεθνές Ανοικτό Συνέδριο Επιχειρήσεων και Δημόσιας Διοίκησης [3rd International Open Conference on BUSINESS & PUBLIC ADMINISTRATION (IOCBPA 2016)] που πραγματοποιήθηκε την 16-17 Απριλίου 2016 από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και το HEBEI UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS (της Κίνας). Εισήγηση με θέμα: «Οι πρόνοιες για την αντιμετώπιση της διαφθοράς και του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος στη Σύμβαση των Η.Ε. για την αντιμετώπιση του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος και στην Ελληνική έννομη τάξη» [ISBN 978-960-538-990-1] (Proceedings, p.p. 177-200).

¹⁵ Βλ. James Sperling, «EU police and judicial cooperation before the Treaty of Lisbon: strengthening of the weakest link». *European Security*, 22:2, 2013.

¹⁶ Βλ. Πρόγραμμα Ελλάδας –ΟΟΣΑ: Τεχνική Υποστήριξη για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς, «Ανάπτυξη Ικανοτήτων και Κινητοποίηση των Αρχών Επιβολής του Νόμου στην Ελλάδα», OECD, διαθέσιμο στο <https://www.oecd.org/corruption/anti-bribery/OECD-Greece-Building-Capacity-Law-Enforcement-EL.pdf>.

¹⁷ Βλ. ΚΟΡΟΝΤΖΗ Τρ., «Το θεσμικό πλαίσιο των Κοινών Ομάδων Έρευνας στην Εθνική και Ευρωπαϊκή έννομη τάξη. Η συνδρομή των Ευρωπαϊκών Οργανισμών της EUROJUST και της EUROPOL», “Λιμενική Ρότα”, τεύχος 12, Ιανουάριος- Φεβρουάριος – Μάρτιος 2013, σ.σ. 25-32.

¹⁸ Βλ. Nadia Gerspacher, «The history of international police cooperation: a 150-year evolution I trends and approaches», *Global Crime*, 9:1-2, 2008.

¹⁹ Βλ. ΚΟΡΟΝΤΖΗ Τρ., «Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης στην Ελληνική Έννομη Τάξη», “Λιμενικά Χρονικά”, τεύχος 95, Ιούλιος – Αύγουστος -Σεπτέμβριος 2013, σ.σ. 6-11.

1.-Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1.Ορισμός στην Ε.Ε.

Στόχος του προγράμματος της Χάγης²⁰ ήταν να βελτιωθεί η κοινή ικανότητα της Ένωσης και των κρατών μελών της να καταπολεμούν, μεταξύ άλλων, ιδίως το διασυνοριακό οργανωμένο έγκλημα. Ο στόχος αυτός έπρεπε να επιτευχθεί ειδικότερα μέσω της προσέγγισης των νομοθεσιών και έπρεπε να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να αντιμετωπισθούν οι κίνδυνοι και η εξάπλωση των εγκληματικών οργανώσεων καθώς και για να δοθεί αποτελεσματική απάντηση στις προσδοκίες των πολιτών και στις ανάγκες των κρατών μελών²¹.

Σχετικά με αυτό το θέμα στο σημείο 14 των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών της 4ης και 5ης Νοεμβρίου 2004 σημειώνεται ότι οι ευρωπαίοι πολίτες ελπίζουν ότι παράλληλα με την εξασφάλιση της τήρησης των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων²², η Ευρωπαϊκή Ένωση θα υιοθετήσει αποτελεσματικότερη κοινή αντιμετώπιση των διασυνοριακών προβλημάτων²³, όπως το οργανωμένο έγκλημα²⁴.

²⁰ Βλ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ Δ., “Από το Schengen στο Prum. Αναζητώντας την ασφάλεια, υποσκάπτουμε την ελευθερία;», σ.σ. 243-256, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

²¹ Βλ. ΠΕΡΡΑΚΗΣ Σ., “ Πολιτικές του «Χώρου» και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας: Τριβές και Προοπτικές υπό το φως των νέων Προκλήσεων», σ.σ. 197-210, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

²² Βλ. ΑΝΑΓΝΟΥ Μ., “Ευρωπαϊκά σύνορα, μετανάστευση και ασφάλεια: Προκλήσεις για τη ΕΕ και την Ελλάδα», σ.σ. 257-270, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

²³ Β. ΚΟΡΟΝΤΖΗ Τρ., «Επιτήρηση θαλασσιών συνόρων - Νέες Ευρωπαϊκές πρακτικές». Περίληψη της προαναφερόμενης Ατομικής Διατριβής που εκπονήθηκε στη Σχολή Εθνικής Άμυνας (Σ.Ε.Θ.Α.) την Ακαδημαϊκή

Σύμφωνα με το σημείο 3.3.2 του προγράμματος της Χάγης, η προσέγγιση του ουσιαστικού ποινικού δικαίου εξυπηρετεί τους σκοπούς της διευκόλυνσης της αμοιβαίας αναγνώρισης δικαστικών αποφάσεων και της αστικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και αφορά τομείς ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων με διασυνοριακές διαστάσεις, θα έπρεπε δε να δοθεί προτεραιότητα σε τομείς εγκλημάτων που μνημονεύονται ρητά στις συνθήκες. Επομένως, χρειαζόταν προσέγγιση του ορισμού των αξιόποινων πράξεων που αφορούν τη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση σε όλα τα κράτη μέλη.

Με αυτό το σκοπό εκδόθηκε η ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ 2008/841/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 24ης Οκτωβρίου 2008 για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος η οποία καλύπτει εγκλήματα που κατά κανόνα διαπράττονται στα πλαίσια εγκληματικής οργάνωσης. Επίσης σύμφωνα με την απόφαση αυτή θα πρέπει να προβλέπονται κυρώσεις αντίστοιχες προς τη σοβαρότητα αυτών των αξιόποινων πράξεων κατά των φυσικών και νομικών προσώπων που τις διέπραξαν ή που υπέχουν ευθύνη για αυτές.

Στο άρθρο 1 με τίτλο «Ορισμοί» δίνεται ο ακόλουθος ορισμός:

Περίοδο 2009-2010, αναρτήθηκε στο διαδικτυακό τόπο της εν λόγω Σχολής <https://setha.army.gr/el/news/epitirisi-thalassion-synoron-nees-eyropaikes-praktikes> την 28/04/2010, του ίδιου «Η συμβολή της EUROPOL και του FRONTEX στην καταπολέμηση του φαινομένου της παράνομης μετανάστευσης στην Ελλάδα», "Λιμενική Ρότα", τεύχος 19, Μάιος-Ιούνιος- Ιούλιος- Αύγουστος 2015, σ.σ. 38-48, του ίδιου «Επιτήρηση Ελληνικών θαλασσίων συνόρων και παράνομη διακίνηση μεταναστών. Ευρωπαϊκή πολιτική, Frontex και ο θεσμικός ρόλος του Λιμενικού Σώματος», Διοικητική Ενημέρωση (τριμηνιαία επιθεώρηση διοικητικής επιστήμης), τ.63, Οκτώβριος-Νοέμβριος- Δεκέμβριος 2012, σ.σ. 4-30, του ίδιου «Smuggling of migrants by the sea. Predictions in the United Nations Convention against transnational organized crime and in the Hellenic legal order. The situation at the sea border between Hellas and Turkey in the period 2006-2012», International Journal of Asian Social Science, Vol. 3, issue 6, June 2013, p.p.1360-1380.

²⁴ Σε ότι αφορά μία μορφή εγκλήματος που είναι χαρακτηριστική και κυρίαρχη σε μεγάλο βαθμό σήμερα καθώς επηρεάζει πολλές φορές δύο ή και περισσότερα κράτη και συγκεκριμένα το ηλεκτρονικό έγκλημα βλ. ΚΟΥΡΟΥΠΗΣ Κ., "Η αντιμετώπιση του ηλεκτρονικού εγκλήματος στην Ευρώπη", σ.σ. 717-728 και NAZIRIS Y., "A Critique of the European Union's Approach to Cybercrime", σ.σ. 729-757 στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

[1. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης-πλαισίου, ως «εγκληματική οργάνωση» νοείται η εγκαθιδρυμένη επί ένα χρονικό διάστημα και διαρθρωμένη ένωση περισσοτέρων των δύο προσώπων, που δρουν από κοινού προκειμένου να τελέσουν αξιόποινες πράξεις οι οποίες επισύρουν ποινή στερητική της ελευθερίας ή μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας μεγίστης διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων ετών, ή βαρύτερη ποινή, με σκοπό να προσπορισθούν, άμεσα ή έμμεσα, οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος.

2. Ως «διαρθρωμένη ένωση» νοείται η ένωση που δεν συγκροτείται τυχαία για την άμεση τέλεση μιας αξιόποινης πράξης, ούτε χρειάζεται να έχει επίσημα καθορισμένους ρόλους για τα μέλη της, συνέχεια στη συμμετοχή των μελών αυτών ή ανεπτυγμένη διάρθρωση].

Επίσης στο άρθρο 2 με τίτλο «Αξιόποινες πράξεις σχετικές με συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση» ορίζονται τα εξής:

«Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε μία ή και οι δύο συμπεριφορές που έχουν σχέση με εγκληματική οργάνωση να θεωρούνται αξιόποινες πράξεις:

α) η συμπεριφορά προσώπου, το οποίο εκ προθέσεως και εν γνώσει, είτε του σκοπού και της εν γένει δραστηριότητας της εγκληματικής οργάνωσης, είτε της πρόθεσής της να τελήσει τις εν λόγω αξιόποινες πράξεις, συμμετέχει ενεργά στις εγκληματικές δραστηριότητές της, περιλαμβανομένης της παροχής πληροφοριών ή υλικών μέσων, της στρατολόγησης νέων μελών, καθώς και κάθε μορφής χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της, ενώ γνωρίζει ότι η συμμετοχή του θα συμβάλλει στην τέλεση των εγκληματικών δραστηριοτήτων της οργάνωσης,

β) η συμπεριφορά προσώπου η οποία συνίσταται σε συμφωνία με ένα ή περισσότερα πρόσωπα ότι θα αναπτυχθεί δραστηριότητα η οποία, αν υλοποιηθεί, θα συνίσταται στην τέλεση αξιόποινων πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 1, ακόμη και αν το εν λόγω πρόσωπο δεν συμμετέχει στην εκτέλεση της δραστηριότητας αυτής»].

Επιπρόσθετα σε ότι αφορά τον καθορισμό μίας παράνομης δράσης ως μορφή οργανωμένου εγκλήματος προϋπήρχε της ως άνω απόφασης το έγγραφο αριθ. 6204/2/97 ENFOPOL 35 REV 2 του Συμβουλίου της Ε.Ε., με το οποίο και μετά από πολλές συζητήσεις συμφωνήθηκε από τις χώρες μέλη ότι για να εντάξουν μία εγκληματική πράξη στο οργανωμένο έγκλημα θα πρέπει να συντρέχουν έξι τουλάχιστον από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά, μεταξύ των οποίων να συνυπάρχουν οπωσδήποτε τα αναφερόμενα στα σημεία 1, 3, 5 & 11, ήτοι:

α.-Συνεργασία μεταξύ περισσοτέρων των δύο προσώπων.

β.-Καταμερισμός καθηκόντων.

- γ.-Μεγάλη ή απροσδιόριστη χρονική διάρκεια.
- δ.-Κάποια μορφή πειθαρχίας (οι δραστηριότητες της οργάνωσης να υλοποιούνται σύμφωνα με ένα καθορισμένο σύνολο κανόνων).
- ε.-Υπόνοιες διάπραξης σοβαρών ποινικών αδικημάτων.
- ζ.-Διεθνής δράση (οι δραστηριότητες της οργάνωσης να καλύπτουν περισσότερες από μία χώρες).
- η.-Χρήση βίας ή άλλων μορφών εκφοβισμού (η χρήση βίας ή εκφοβισμού αποτελούν μέρος των συνηθισμένων μεθόδων δράσης της οργάνωσης).
- θ.-Χρήση εμπορικών ή επιχειρησιακών δομών (για να ελέγχει τα κέρδη της).
- ι.-Εμπλοκή σε νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος).
- κ.-Άσκηση επιρροής στους τομείς της πολιτικής, των Μ.Μ.Ε, της Δημόσιας Διοίκησης, των δικαστικών Αρχών ή της οικονομίας.
- λ.-Επιδίωξη κέρδους και/ή ισχύος ως βασικός στόχος.

1.2. Ν. 2829/2001(Α΄ 141), «Τροποποίηση διατάξεων του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα και του Ελληνικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για την προστασία του πολίτη από αξιόποινες πράξεις».

Με τον εν λόγω νόμο, η Ελληνική Πολιτεία ενσωμάτωσε στην εσωτερική νομοθεσία μέτρα που προβλέπονταν στη Σύμβαση του Παλέρμο την οποία είχε υπογράψει το Δεκέμβριο του 2000. Οι ρυθμίσεις του επεκτάθηκαν σε κάθε είδους οργανωμένη εγκληματικότητα, ενώ παράλληλα προβλέφθηκαν και αυξημένες δικαστικές εγγυήσεις, σε περιπτώσεις που διαπιστώθηκε ότι δεν μπορεί να παρασχεθεί αποτελεσματικότερη προστασία στους πολίτες, παρά μόνο μέσα από τον περιορισμό των ατομικών τους ελευθεριών.

Με την εξαίρεση πάντως της ρητής μνείας της εξέτασης του DNA, όλοι οι τεθέντες περιορισμοί δικαιωμάτων προβλέπονταν ήδη στο ισχύον δίκαιο, αφ΄ ενός σε διατάξεις ειδικών ποινικών νόμων για την αντιμετώπιση εγκλημάτων, όπως παραβάσεις της νομοθεσίας για τα ναρκωτικά, όπλα, πυρομαχικά, εμπορία αρχαιοτήτων, διαφθορά²⁵ στο εσωτερικό της Ελληνικής Αστυνομίας (εφεξής ΕΛ.ΑΣ.), και αφετέρου σε διατάξεις της νομοθεσίας για την άρση του απόρρητου προς διακρίβωση πολλών κατηγοριών κακούργημάτων και της νομοθεσίας για την

προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ειδικότερα:

Με το άρθρο 1 με τίτλο «Εγκληματική οργάνωση» αντικαταστάθηκε το άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα (Π.Κ.), με το οποίο προβλέπεται ως βασικό έγκλημα η συγκρότηση και συμμετοχή σε οργάνωση με σκοπό τη συστηματική διάπραξη κακούργημάτων. Επίσης περιγράφεται η έννοια της εγκληματικής οργάνωσης όπου «δεν αρκεί απλή ένωση προσώπων για τη διάπραξη αξιοποιούντων πράξεων, αλλά αντίθετα απαιτείται “δομημένη” και με διαρκή δράση ομάδα από τρία ή περισσότερα πρόσωπα (οργάνωση), που πρέπει να προβαίνουν με σκοπό στη διάπραξη επιλεγμένων κακούργημάτων».

Επίσης στο ίδιο άρθρο αντιμετωπίζεται η λεγόμενη «νομιμοποίηση προϊόντων ή εσόδων» που προέρχονται από το οργανωμένο έγκλημα.

Στο άρθρο 4 προβλέπεται ότι τα κακούργηματα του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα υπάγονται στα Εφετεία Κακούργημάτων, αποκλείοντας πλήρως και ορθά τα μεικτά ορκωτά δικαστήρια, με το επιχείρημα ότι τα μέλη των εφετείων διακρίνονται για την εμπειρία τους και τη νομική τους κατάρτιση. Με τον τρόπο αυτό εκδηλώνεται δυσπιστία στους ενόρκους.

Με το άρθρο 5 προστέθηκε το άρθρο 200Α στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Κ.Π.Δ.), με το οποίο εισήχθη ρητά η εξέταση DNA ως ένα είδος πραγματογνωμοσύνης. Η ρύθμιση στηρίχτηκε κατά βάση στη γνωμοδότηση αριθ. 1 της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων την οποία είχε αιτηθεί το υπουργείο Δικαιοσύνης. Η νέα αυτή εξέταση είναι υποχρεωτική όπως και η πραγματογνωμοσύνη που ορίζεται στο άρθρο 183 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Στο ίδιο άρθρο ορίζεται τότε θα πραγματοποιείται η συγκεκριμένη εξέταση καθώς επίσης και ποια είναι η διαδικασία καταστροφής του δείγματος.

Με το άρθρο 6 προστέθηκε στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας το άρθρο 253Α, κατά το οποίο η έρευνα για τις αξιόποινες πράξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα μπορεί να συμπεριλάβει και την ανακριτική διεύθυνση, τις ελεγχόμενες μεταφορές, την άρση του απόρρητου των επιστολών και των τηλεπικοινωνιών, την καταγραφή με συσκευές ήχου ή εικόνας ή με άλλα ειδικά τεχνικά μέσα την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τον έλεγχο της κίνησης λογαριασμών²⁶

²⁵ Βλ. Ν. 4022/2011 (Α΄ 219), «Εκδίκαση πράξεων διαφθοράς Πολιτικών και Κρατικών Αξιωματούχων, υποθέσεων μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος και μείζονος Δημοσίου Συμφέροντος και άλλες διατάξεις» και την αντίστοιχη εισηγητική έκθεση διαθέσιμη στο <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/E-CORRUPT-eis.pdf>.

²⁶ Βλ. ΚΟΡΟΝΤΖΗΣ Τ., «Η δίωξη του οικονομικού εγκλήματος στην Ελλάδα», Λιμενικά Χρονικά, τεύχος, Ιούλιος – Αύγουστος – Σεπτέμβριος 2012, σ.σ. 5-6, του ίδιου «Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία: EUROPOL», Εθνικές Επάλξεις, τεύχος 97, Ιούλιος – Αύγουστος – Σεπτέμβριος 2012 σ.σ. 50-51, σε συνδυασμό με τον Καν. (ΕΕ) 2016/794 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 11^{ης} ΜΑΪΟΥ 2016 για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) ΚΑΙ ΤΗΝ

σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα²⁷, δηλαδή ανακριτικές πράξεις όπως προβλέπονται σε ειδικά νομοθετήματα (αντίστοιχα το άρθρο 20 της Σύμβασης του Παλέρμω²⁸).

Η διενέργεια των ανωτέρω ανακριτικών πράξεων δεν επιτρέπεται σε κάθε περίπτωση, αλλά μόνο εφόσον υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι έχουν τελεστεί αξιόποινες πράξεις και μόνο αν κρίνεται ότι η εξάρθρωση της εγκληματικής οργάνωσης θα είναι με άλλο τρόπο αδύνατη ή ουσιαδώς δυσχερής. Επίσης δικαιολογημένα απαιτείται ειδικό αιτιολογημένο βούλευμα του αρμόδιου δικαστικού συμβουλίου ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα, και μόνο σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις είναι δυνατό να διατάξει τη διεξαγωγή της έρευνας και ο εισαγγελέας και ο ανακριτής.

Εδώ από την διατύπωση του άρθρου 6, προβάλλει η σύγκρουση μεταξύ της δράσης των οργάνων του κράτους για την ανεύρεση και τιμωρία των δραστών των τελομένων εγκλημάτων και της αξίωσης των ατόμων όπως κατά την άσκηση της δραστηριότητας αυτής, να προστατεύεται η ανθρωπινή αξιοπρέπεια τους (άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος).

Με το άρθρο 7 ρυθμίζεται ο τρόπος περάτωσης της κύριας ανάκρισης για τα κακούργηματα του άρθρου 187 και των συναφών με αυτά πράξεων.

Με το άρθρο 8 ρυθμίζεται η ποινική ευθύνη νομικών προσώπων που εμπλέκονται σε επιχειρήσεις οργανωμένου εγκλήματος, που συνήθως πρόκειται για οικονομικό οργανωμένο έγκλημα όπως ξέπλυμα βρώμικου χρήματος κ.λπ., ενώ το άρθρο 9 αναφέρεται στη προστασία των μαρτύρων που εξετάζονται κατά

τη ποινική διαδικασία για εγκλήματα που τελούνται από εγκληματικές οργανώσεις²⁹.

1.3 Ν. 3875/2010 (Α' 158), «Η Σύμβαση των Η.Ε. για τη αντιμετώπιση του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος και η ενσωμάτωση της στην Ελληνική έννομη τάξη».

Αντικείμενο του εν λόγω νόμου είναι η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει την πρόληψη και καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, και των σχετικών με αυτόν αδικημάτων σε εκπλήρωση διεθνών υποχρεώσεων της Ελλάδας, από την κύρωση των συμβατικών κειμένων της λεγόμενης Σύμβασης του Παλέρμω και των συμπληρωματικών αυτής Πρωτοκόλλων κατά της εμπορίας ανθρώπων, λαθραίας διακίνησης μεταναστών και της παράνομης διακίνησης όπλων.

Όπως αναφέρεται και στο άρθρο 1 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διασυνοριακού Οργανωμένου Εγκλήματος, αντικείμενο της Σύμβασης είναι η προαγωγή της συνεργασίας για την πιο αποτελεσματική πρόληψη και καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος. Όπως θα δειχθεί κατωτέρω η ελληνική έννομη τάξη έχει καλύψει τα περισσότερα από τα ζητήματα που θέτει η Σύμβαση.

Ειδικότερα, έχει ποινικοποιηθεί η συμμετοχή σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα σύμφωνα με το Ν. 2928/2001, ο οποίος όπως αναπτύχθηκε προηγούμενα είχε λάβει υπόψη του διατάξεις της Σύμβασης του Παλέρμω σε ότι αφορά στη νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος, τη διαφθορά και την παρακώλυση της δικαιοσύνης (άρθρα 5, 6, 8 και 23 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3 «πεδίο εφαρμογής»).

Η Σύμβαση έχει περιχαρακώσει το πεδίο εφαρμογής της στο Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα, σε κάθε περίπτωση ωστόσο σύμφωνα με τα άρθρα 3 παράγραφος 1 εδ. α' και 34 παράγραφος 2 τα αδικήματα που θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 5, 6, 8 και 23 της Σύμβασης (συμμετοχή σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα, νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος, διαφθορά και παρακώλυση της δικαιοσύνης) πρέπει να θεσπιστούν στο εσωτερικό δίκαιο κάθε κράτους μέρους ανεξάρτητα από τη διασυνοριακή φύση τους ή την εμπλοκή οργανωμένης εγκληματικής ομάδας, με εξαίρεση το άρθρο 5 (συμμετοχή σε οργανωμένη εγκληματική ομάδα) στο μέτρο που αυτό απαιτεί την εμπλοκή οργανωμένης εγκληματικής ομάδας.

Με τον τρόπο αυτό η Σύμβαση του Παλέρμω αποτελεί μια ολοκληρωμένη νομική βάση για την

ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ., του ιδίου «Η συγκρότηση δικαστικής αστυνομίας ως διοικητική μεταρρύθμιση. Αξιολογική προσέγγιση», Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης, τεύχος 17, εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, 2011, σ.σ. 103-116 και του ιδίου «Δικαστική Αστυνομία», Εθνικές Επάλξεις, τεύχος 96, Απρίλιος- Μάιος – Ιούνιος 2012, σ.σ. 52-54.

²⁷ Βλ. VOSKOPOULOS G., "Defining an Area of Justice, Freedom and Security Area may involve Different Approaches :Challenges set by the Fiscal Crisis", σ.σ. 102-107, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

²⁸ Βλ. ΚΟΡΟΝΤΖΗ Τρ., «Predictions on combating international organized crime and more specifically on corruption in the UN Convention against transnational organized crime and in the Hellenic legal order. Evaluative approach», International Journal of Asian Social Science, Vol. 3, issue 5, May 2013, p.p. 1128-1151.

²⁹ Ελληνικό Κοινοβούλιο 2012, Για τις τοποθετήσεις των πολιτικών κομμάτων επί του συγκεκριμένου σχεδίου νόμου βλ. Βουλή των Ελλήνων, Περίοδος Ι' Σύνοδος Α', Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/7b24652e-78eb-4807-9d68-e9a5d4576eff/t-poin1_2.pdf.

προαγωγή της συνεργασίας των κρατών μερών σε ότι αφορά την πρόληψη και καταπολέμηση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος.

Στο άρθρο 2 της Σύμβασης, στην έννοια της οργανωμένης εγκληματικής ομάδας³⁰, ο πορισμός άμεσου ή έμμεσου οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της έννοιας αυτής, όπως επαναλαμβάνεται και στο άρθρο 5 παράγραφος 1 (α) i. Στην ελληνική έννομη τάξη αντίστοιχα η επιδίωξη οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους συνιστά επιβαρυντική περίπτωση σύμφωνα με το άρθρο 187 παρ. 4 εδ. Α του Ν. 2928/2001).

Ο Έλληνας νομοθέτης κατά τη σύνταξη του ν. 2928/2001 έλαβε υπόψη του και το αναφέρει ρητά, τα όσα σχετικά προβλέπει η Σύμβαση του Πατέρμο για την ποινικοποίηση της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση και όπως αναφέρει ειδικά: «Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις επεκτάθηκαν σε κάθε είδους οργανωμένη εγκληματικότητα, εγκληματικότητα δηλαδή προερχόμενη από εγκληματικές οργανώσεις, με όποιο όνομα και αν είναι αυτές γνωστές και ανεξάρτητα από τους ποικίλους στόχους που μπορεί να προωθούν. Κοινωνική απαξία έχουν οι εγκληματικές πράξεις τους, όχι κατ' ανάγκη οι στόχοι».

Επίσης, το άρθρο 2 (α) της Σύμβασης αναφέρεται σε ομάδα που ενεργεί με κοινό σκοπό τέλεσης ενός ή περισσότερων σοβαρών εγκλημάτων, δηλαδή ο σκοπός της τέλεσης θα πρέπει να αποδίδεται στη δράση των προσώπων που απαρτίζουν την οργάνωση και όχι μόνο στο πρόσωπο που εντάσσεται ως μέλος της [βλ. και το άρθρο 5 παράγραφος 1 (α) (ii) της Σύμβασης που αναφέρεται στη γνώση του δράστη ως προς τους σκοπούς και την εγκληματική δράση της οργάνωσης].³¹

Στο δεύτερο εδάφιο συναντάται η έννοια «σοβαρό έγκλημα» με την οποία, όπως αναφέρεται στη Σύμβαση (άρθρο 2), νοείται συμπεριφορά η οποία συνιστά αδίκημα που τιμωρείται με το ανώτατο όριο της στερητικής της ελευθερίας ποινής που δεν μπορεί να είναι μικρότερο από τέσσερα έτη ή με αυστηρότερη ποινή. Η έννοια αυτή είναι ξένη στην ελληνική έννομη τάξη η οποία προϋποθέτει τη διάπραξη κακουρηγημάτων για την τιμωρία κάποιου ως μέλους εγκληματικής οργάνωσης. Τα κακουρηγήματα ωστόσο με ελάχιστο όριο ποινής ανώτερο των τεσσάρων ετών που προβλέπει η Σύμβαση, δηλαδή με αυστηρότερη ποινή, εντάσσονται σαφώς στην έννοια των

«σοβαρών εγκλημάτων» της σύμβασης, εγκλημάτων δηλαδή που ενέχουν μια υψηλή απαξία.

Τα άρθρα 8 και 9 της Σύμβασης αναφέρονται στην υποχρέωση ποινικοποίησης της διαφθοράς και στη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την αντιμετώπισή της. Η Ελληνική Πολιτεία έχει προβεί στην κατάρτιση νομοθετικών, διοικητικών και άλλων μέτρων για την αντιμετώπιση της διαφθοράς.

Συγκεκριμένα, η ποινική αντιμετώπιση της διαφθοράς στην ελληνική έννομη τάξη ρυθμίζεται από τα άρθρα 235, 236 και 237 του Ποινικού Κώδικα³² που προβλέπουν το αξιόποιο της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας ημεδαπών δημοσίων υπαλλήλων, δικαστών και διαιτητών.

Στις περιπτώσεις εφαρμογής των εν λόγω άρθρων σύμφωνα με το άρθρο 238 του Π.Κ. δημεύονται τα δώρα ή η αξία τους. Επιπρόσθετα σύμφωνα με το άρθρο 159 Π.Κ. τιμωρείται, επίσης η ενεργητική και παθητική δωροδοκία βουλευτών, νομαρχιακών, δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων. Ακόμη στο άρθρο 187 παράγραφος 2 Π.Κ. ορίζεται ότι: «Όποιος με απειλή ή χρήση βίας κατά δικαστικών λειτουργών, ανακριτικών ή δικαστικών υπαλλήλων, μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διερμηνέων ή με δωροδοκία των ίδιων προσώπων επιχειρεί να ματαιώσει την αποκάλυψη ή δίωξη και τιμωρία των πράξεων της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους».

Η Ελληνική νομοθεσία σε ότι αφορά το άρθρο 8 παράγραφος 2 της Συμβάσεως σχετικά με τη διαφθορά αλλοδαπών δημόσιων υπαλλήλων ή υπαλλήλων διεθνών οργανισμών προβλέπει τα εξής:

Με το Ν. 2656/1998 (Α' 265) η Ελλάδα έχει κυρώσει τη «Σύμβαση για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών» του Ο.Ο.Σ.Α. Στο άρθρο δεύτερο του νόμου προβλέπεται το αξιόποιο της ενεργητικής δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών κατά την άσκηση διεθνών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Με το Ν. 2802/2000 (Α' 47) η Ελλάδα έχει κυρώσει τη «Σύμβαση περί καταπολεμήσεως της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Στα άρθρα τρίτο και τέταρτο του νόμου εξομοιώνονται οι ανωτέρω υπάλληλοι με τους εγχώριους υπαλλήλους και λειτουργούς για τα αδικήματα της παθητικής και ενεργητικής δωροδοκίας.

Με το Ν. 2803/2000 (Α' 48) η Ελλάδα έχει κυρώσει τη «Σύμβαση σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» και τα συναφή με αυτήν Πρωτόκολλα. Στο άρθρο τρίτο του νόμου τυποποιείται και πάλι το

³⁰ Βλ. ΚΟΡΟΝΤΖΗΣ Γρ., «Η έννοια του οργανωμένου εγκλήματος στην εθνική και διεθνή έννομη τάξη», "Λιμενική Ρότα", τεύχος 10, Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος 2012, σ.σ. 27-29.

³¹ Βλ. ΣΥΜΕΩΝΙΔΟΥ -ΚΑΣΤΑΝΙΔΟΥ Ε., "Ο ν. 2928/2001 για την προστασία του πολίτη από αξιόποινες πράξεις εγκληματικών οργανώσεων", Ποιν. Δικ. 7/2001, σ. 695.

³² Βλ. Ν. 4619/2020 (Α' 95), «Κύρωση του Ποινικού Κώδικα» όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4637/2019 (Α' 180), «Τροποποιήσεις Ποινικού Κώδικα, Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και συναφείς διατάξεις» και αντίστοιχες εισηγητικές εκθέσεις των νόμων.

αδίκημα της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας υπαλλήλων των ΕΚ ή άλλου κράτους - μέλους, όταν ζημιώνονται τα οικονομικά συμφέροντα της Κοινότητας.

Με το Ν. 3560/2007 (Α' 103) η Ελλάδα έχει κυρώσει την «Σύμβαση ποινικού δικαίου για τη διαφθορά» και το πρόσθετο σε αυτήν Πρωτόκολλο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στα άρθρα τρίτο και τέταρτο του νόμου προβλέπεται η εξομοίωση όλων των υπαλλήλων, λειτουργών και βουλευτών των συμβαλλόμενων κρατών και των διεθνών οργανισμών στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος με τους εγχώριους υπαλλήλους, λειτουργούς και βουλευτές για την εφαρμογή των διατάξεων όπου τυποποιούνται τα αδικήματα της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας. Εξάλλου στο άρθρο πέμπτο εισάγεται το αξιόποινο των πράξεων διαφθοράς στον ιδιωτικό τομέα και στο άρθρο έκτο το αδίκημα της προσφοράς για άσκηση επιρροής σε ιδιωτικούς ή ξένους υπαλλήλους.

Με το Ν. 3666/2008 (Α' 105) η Ελλάδα έχει κυρώσει τη Σύμβαση του Ο.Η.Ε. κατά της διαφθοράς. Στα άρθρα τέταρτο και πέμπτο του νόμου προβλέπεται η εξομοίωση όλων των υπαλλήλων, λειτουργών και βουλευτών των συμβαλλόμενων κρατών και των διεθνών οργανισμών, στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος, με τους εγχώριους υπαλλήλους, λειτουργούς και βουλευτές, για την εφαρμογή των διατάξεων όπου τυποποιούνται οι πράξεις των αδικημάτων της ενεργητικής και παθητικής δωροδοκίας

Η θέσπιση ποινικών αδικημάτων «άλλων μορφών διαφθοράς» πλην των όσων προβλέπει η παράγραφος 1 του άρθρου 8 της Σύμβασης καλύπτεται από τα παραπάνω, καθώς και από τα άρθρα 11-12 του Ν. 5227/1931 (Α' 292) «Περί Μεσαζόντων», σύμφωνα με τα οποία τιμωρείται σε βαθμό πλημμελήματος, μεταξύ άλλων, και η άσκηση επιρροής προκειμένου να συναφθεί με συγκεκριμένο αντισυμβαλλόμενο οποιαδήποτε σύμβαση με το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α.

Σχετικά με όσα προβλέπονται στο άρθρο 8 παρ. 3 της Σύμβασης αναφορικά με τη συμμετοχή, η ελληνική νομοθεσία τιμωρεί τις άδικες αυτές πράξεις με τις γενικές διατάξεις του Π.Κ. περί συμμετοχής και ειδικότερα τα άρθρα 45, 46, 47 Π.Κ.

Σχετικά, τέλος, με όσα αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 4 της Σύμβασης, η έννοια του υπαλλήλου προβλέπεται στο άρθρο 13 εδ. α' του Γενικού Μέρους του Π.Κ., σύμφωνα με το οποίο «υπάλληλος είναι εκείνος στον οποίο νόμιμα έχει ανατεθεί, έστω και προσωρινά, η άσκηση υπηρεσίας δημόσιας, δημοτικής ή κοινοτικής ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου».

Επίσης, στο άρθρο 263Α Π.Κ. και αναφορικά με τα εγκλήματα σχετικά με την υπηρεσία (εν προκειμένω την παθητική και ενεργητική δωροδοκία υπαλλήλου), στην έννοια του υπαλλήλου εμπίπτουν και άλλες κατηγορίες προσώπων. Όπως προκύπτει από τα

προαναφερθέντα, η Ελλάδα διαθέτει ένα επαρκές νομοθετικό οπλοστάσιο για την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων εγκληματικών πράξεων στην ελληνική έννομη τάξη, πλην των όσων αναφέρθηκαν προηγουμένως, υπάρχει και πλήθος άλλων νομοθετικών κειμένων που διασφαλίζουν την πρόληψη και αποτελεσματική καταστολή της διαφθοράς. Ειδικότερα, ισχύουν οι εξής διατάξεις:

Ν. 2605/1998 (Α' 88) «Κύρωση της Σύμβασης για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Σύμβαση EUROPOL) δυνάμει του άρθρου Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση», παράρτημα άρθρου 2 όπου εντάσσει στις μορφές της βαριάς εγκληματικότητας και τη δωροδοκία και Ν. 3294/2004 (Α' 243) και Ν. 3002/2002 (Α' 74) «Κύρωση του Πρωτοκόλλου που καταρτίστηκε βάσει του άρθρου 43 παράγραφος 1 της Σύμβασης για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας για την τροποποίηση του άρθρου 2 και του Παραρτήματος της εν λόγω σύμβασης»³³.

Επισημαίνεται ότι σε ότι αφορά την EUROPOL εκδόθηκε ο Καν. (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου την 11 Μαΐου 2016 με θέμα «Για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) και την αντικατάσταση και κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ» που αντικατέστησε όλο το προγενέστερο νομικό πλαίσιο.

Στο άρθρο 3 του εν λόγω Κανονισμού με θέμα «Στόχοι» αναφέρεται ότι:

[«1. Η Ευρωπόλ στηρίζει και ενισχύει τις ενέργειες των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών καθώς και την αμοιβαία συνεργασία τους για την πρόληψη και την καταπολέμηση σοβαρών μορφών εγκλήματος που επηρεάζουν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, της τρομοκρατίας και μορφών εγκλήματος που θίγουν κοινά συμφέροντα τα οποία καλύπτονται από πολιτική της Ένωσης, όπως απαριθμούνται στο παράρτημα Ι.

2. Πέραν της παραγράφου 1, οι στόχοι της Ευρωπόλ καλύπτουν επίσης τις συναφείς αξιόποινες πράξεις. Οι ακόλουθες θεωρούνται συναφείς αξιόποινες πράξεις:

α) αξιόποινες πράξεις που διαπράττονται με σκοπό την απόκτηση των μέσων για την τέλεση πράξεων που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητας της Ευρωπόλ·

β) αξιόποινες πράξεις που διαπράττονται με σκοπό τη διευκόλυνση ή την τέλεση πράξεων που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητας της Ευρωπόλ·

γ) αξιόποινες πράξεις που διαπράττονται με σκοπό την εξασφάλιση της ατιμωρησίας για εκείνους που διαπράττουν πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητας της Ευρωπόλ.].

³³ Βλ. ΚΟΡΟΝΤΖΗΣ Τ., ό.π. παρ.26.

Στο παράρτημα I περιγράφονται εκτενώς όλες οι μορφές εγκλήματος που δύναται να εμπλακεί ο συγκεκριμένος Ευρωπαϊκός Οργανισμός.

N. 2713/1999 (Α' 89) «Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Αστυνομίας, Αλλοδαποί κ.λπ.» άρθρο 1, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3103/2003 (Α' 23) και ισχύει πλέον με το άρθρο 21 του Ν. 4613/2019 (Α' 78). Στο άρθρο 1 «σύσταση και αποστολή», προβλέπεται ότι η υπηρεσία επιλαμβάνεται και των περιπτώσεων των άρθρων 235 και 236 Π.Κ. (ενεργητική και παθητική δωροδοκία).

N. 2925/2001 (Α' 138) «Οικονομική Συνεργασία Ευξείνου Πόντου: Καταπολέμηση του εγκλήματος». Στο άρθρο 1 αναφέρεται ότι τα συμβαλλόμενα μέρη θα συνεργάζονται για την πρόληψη, καταστολή, διερεύνηση, αποκάλυψη εγκλημάτων και τη διεξαγωγή των σχετικών ανακρίσεων, όπου μεταξύ των διαφόρων εγκληματικών δράσεων αναφέρεται και αυτή της διαφθοράς.

N. 2957/2001 (Α' 260) «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα Αστικού Δικαίου περί Διαφθοράς». Αποτελεί νομοθετικό μέτρο για την τιμωρία της διαφθοράς στο πλαίσιο που θέτει η σχετική πρωτοβουλία. Στο άρθρο 5 προβλέπεται ευθύνη του κράτους, βάσει της οποίας επιτρέπεται στα πρόσωπα που έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας πράξης διαφθοράς δημοσίων λειτουργών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους να αξιώσουν αποζημίωση από το κράτος ή τις αρμόδιες αρχές.

N. 3023/2002 (Α' 146) «Χρηματοδότηση κομμάτων – βουλευτών: Έσοδα, δαπάνες, έλεγχος», με το άρθρο 21 του οποίου θεσμοθετείται Επιτροπή Ελέγχου [Σχετικές υπουργικές αποφάσεις: (α) 5587/1996 «Επιτροπή Ελέγχου των οικονομικών των Κομμάτων, βουλευτών» (Η απόφαση διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 157 της 1737/1997 Απ. Ολ. Βουλής ΦΕΚ 51 Α'), (β) 1429/2003 «Οργάνωση και λειτουργία της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 21 του ν. 3023/2002].

Η Επιτροπή του άρθρου 21 προβαίνει στον έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων και των υποψήφιων βουλευτών και μπορεί να αναθέτει λογιστική ή οικονομική πραγματογνωμοσύνη ή άλλες ελεγκτικές πράξεις σε ορκωτούς λογιστές. Στο εδάφιο 5 του άρθρου 21 προβλέπεται η τιμωρία με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών εκείνου που παρεμποδίζει με οποιονδήποτε τρόπο το ελεγκτικό έργο και ιδίως αρνείται την παροχή στοιχείων στην Επιτροπή.

N. 3074/2002 (Α' 296) «Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης. Αναβάθμιση του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου και άλλες διατάξεις»: Με το άρθρο 6 «ίδρυση – συγκρότηση», προβλέπεται ότι στις αρμοδιότητες του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης είναι, μεταξύ άλλων και η διενέργεια επιθεωρήσεων, έκτακτων ελέγχων και ερευνών για την επισήμανση αδιαφανών διαδικασιών.

N. 3090/2002 (Α' 329) «Σύσταση Σώματος Επιθεώρησης και Ελέγχου των Καταστημάτων Κράτησης». Στο άρθρο 2 εδ. β' στην αποστολή του Σώματος Επιθεώρησης προβλέπεται και η διερεύνηση και διακρίβωση των εγκλημάτων που διώκονται αυτεπαγγέλτως και διαπράττονται στους χώρους κράτησης. Εν προκειμένω μπορεί να υπαχθεί και η περίπτωση της διαφθοράς.

N. 3213/2003 «Δήλωση και έλεγχος περιουσιακής κατάστασης βουλευτών, δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης και άλλων κατηγοριών προσώπων», όπως πρόσφατα τροποποιήθηκε.

N. 3320/2005 (Α' 309) «Ρυθμίσεις θεμάτων για το προσωπικό του Δημοσίου και των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και για τους Ο.Τ.Α.», με το άρθρο 12 παρ. 1, 2 και 3 εδ. γ' του οποίου προβλέπεται η ενημέρωση από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές για τις δικαστικές αποφάσεις και τα βουλεύματα που εκδίδονται σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας και για τις ποινικές διώξεις που ασκούνται με κάθε μορφή συμμετοχής κατά υπαλλήλου, λειτουργού ή οργάνου των φορέων της παρ. 2α του άρθρου 1 Ν. 3074/2002 (Α' 296) για εγκλήματα περί την υπηρεσία, περί τα υπομνήματα, κατά της ιδιοκτησίας και κατά περιουσιακών δικαιωμάτων που στρέφονται κατά του δημοσίου και των άνω φορέων. Επίσης ο Γενικός Επιθεωρητής έχει δικαίωμα να ζητήσει από το δημόσιο να παρίσταται ως πολιτική αγωγή και να ασκεί όλα τα σχετικά δικαιώματα.

Επίσης, ο Γενικός Επιθεωρητής, μετά από έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μπορεί να συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Διεθνών Οργανισμών, όπως του Ο.Ο.Σ.Α., του Συμβουλίου της Ευρώπης, των Ηνωμένων Εθνών και άλλων, με σκοπό τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τη συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα ελέγχου της κακοδιοίκησης και περιορισμού της διαφθοράς.

N. 3345/2005 (Α' 138) «Οικονομικά θέματα Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και ρύθμιση διοικητικών θεμάτων», με το άρθρο 14 παρ. 3 και 4 του οποίου προβλέπεται η δυνατότητα άρσης του τραπεζικού, χρηματιστηριακού και φορολογικού απορρήτου στο πλαίσιο των ελέγχων που διενεργούνται από τον Γενικό Επιθεωρητή, ή κατόπιν εντολής του από το Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και από τα ιδιαίτερα σώματα και υπηρεσίες επιθεώρησης και ελέγχου. Η άρση του απορρήτου είναι δυνατή και στο πλαίσιο του ελέγχου από τον Γενικό Επιθεωρητή των ετήσιων δηλώσεων οικονομικής κατάστασης των μελών των ιδιαίτερων σωμάτων επιθεώρησης και ελέγχου.

N. 3528/2007 (Α' 26) «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.», άρθρα 8, 28 και 107. Ειδικότερα στο άρθρο 8 παρ. α' η καταδίκη προσώπου σε δωροδοκία αποτελεί κώλυμα για το διορισμό του ως υπαλλήλου, στο άρθρο 28 ελέγχεται

διαρκώς η περιουσιακή κατάσταση του υπαλλήλου, της συζύγου και των τέκνων τους και κάθε ουσιώδης μεταγενέστερη μεταβολή. Εφόσον προκύψουν σοβαρές ενδείξεις ότι η περιουσία του υπαλλήλου αποκτήθηκε κατά τρόπο που συνιστά ποινικό αδίκημα ο αρμόδιος υπουργός προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την ποινική ή πειθαρχική δίωξη. Στο άρθρο 107 εδ. ιζ' προβλέπεται ως πειθαρχικό παράπτωμα και η αποδοχή οποιασδήποτε υλικής εύνοιας ή ανταλλάγματος που προέρχεται από πρόσωπο του οποίου τις υποθέσεις χειρίζεται ή πρόκειται να χειριστεί κατά την άσκηση των υπηρεσιακών του καθηκόντων ο υπάλληλος.

Απόφαση 2682/1987/7-106 Κώδικας Κανονισμού Εργασιών Βουλής, άρθρο 43Α «Ειδικές Μόνιμες Επιτροπές», στην παράγραφο 1β προβλέπεται η σύσταση «Μόνιμης Επιτροπής θεσμών και διαφάνειας» αντικείμενο της οποίας είναι ο κοινοβουλευτικός έλεγχος των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, καθώς και η έρευνα και αξιολόγηση κάθε στοιχείου χρήσιμου για τη μελέτη και επεξεργασία προτάσεων που συμβάλλουν στη διαφάνεια της πολιτικής και γενικότερα δημόσιας ζωής και άρθρο 138Α «Έλεγχος επί των ανεξάρτητων αρχών» το οποίο αφορά στην υποβολή των ετήσιων εκθέσεων της κάθε ανεξάρτητης αρχής.

Η διασφάλιση της αποτελεσματικής δράσης των αρχών στην πρόληψη, εντοπισμό και τιμωρία της διαφθοράς των δημοσίων λειτουργιών, όπως επιβάλλεται από το άρθρο 9 παράγραφος 2 της Σύμβασης, καλύπτεται από τις νομοθετικές πρωτοβουλίες που έχουν εκτεθεί παραπάνω, όπως αυτές αναλύονται. Ενδεικτικά αναφέρεται, ότι στις υπηρεσίες εσωτερικών υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας και του Υ.Ε.Ν. [Ν. 2713/1999 (Α' 89) και Ν. 2935/2001(Α' 162)] η αποτελεσματικότητα της δράσης τους ενισχύεται και από τα αυξημένα προσόντα και τις πολλές προϋποθέσεις που απαιτούνται για την επιλογή του προσωπικού.

Επίσης και στις δύο περιπτώσεις προβλέπεται προστασία των μαρτύρων και των πληροφοριοδοτών, άρση του απορρήτου, δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, καταγραφή των σχετικών πράξεων με συσκευές ήχου και εικόνας και χρήση τους ως αποδεικτικών στοιχείων ενώπιον δικαστηρίου, ανακριτικής ή άλλης αρχής.

Στο άρθρο 54 Ν. 2935/2001 το προσωπικό του Λιμενικού Σώματος και το πολιτικό προσωπικό του Υ.Ε.Ν. και των εποπτευόμενων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι σύζυγοι και τα ανήλικα τέκνα υποχρεούνται να υποβάλουν στον Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου δήλωση της περιουσιακής τους κατάστασης [Σχετικά τυγχάνουν το άρθρο 32 του Π.Δ. 67/2011 (Α' 149) και άρθρο 21 του Ν. 4058/2012 (Α' 63)].

Στο Ν. 4620/2019 (Α' 96), «Κύρωση του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας»³⁴ έχει προστεθεί το άρθρο 33 «Εισαγγελέας οικονομικού εγκλήματος. Τοπική αρμοδιότητα» στην παρ. 3 του οποίου καθορίζεται ότι: «Ο εισαγγελέας οικονομικού εγκλήματος έχει ως αρμοδιότητα τη διενέργεια ερευνών ή προκαταρκτικής εξέτασης για την εξακρίβωση τέλεσης κάθε είδους φορολογικών και οικονομικών εγκλημάτων και οποιωνδήποτε άλλων συναφών, εφόσον αυτά διαπράττονται σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή βλάπτουν σοβαρά την εθνική οικονομία. Ο εισαγγελέας οικονομικού εγκλήματος μπορεί να ασκεί την αρμοδιότητά του σε όλη την Επικράτεια. Με την επιφύλαξη της παρ. 5 του παρόντος άρθρου, για την άσκηση των καθηκόντων του, ο εισαγγελέας οικονομικού εγκλήματος έχει την εποπτεία, καθοδήγηση και το συντονισμό των ενεργειών των γενικών κατά το άρθρο 31 παρ. 1 περ. α' και ειδικών προανακριτικών υπαλλήλων, ιδίως δε υπαλλήλων του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (Σ.Δ.Ο.Ε.), της Διεύθυνσης Ερευνών Οικονομικού Εγκλήματος (Δ.Ε.Ο.Ε.) και της Διεύθυνσης Οικονομικής Αστυνομίας, εντός των σχετικών αρμοδιοτήτων τους» ενώ στο άρθρο 34 του ίδιου νόμου καθορίζονται οι εξουσίες του εισαγγελέα οικονομικού εγκλήματος.

Επίσης στον ίδιο νόμο στο άρθρο 35 υπάρχει πρόβλεψη για τον εισαγγελέα διαφθοράς ενώ στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου καθορίζονται ως εξής οι αρμοδιότητες του «Στην αρμοδιότητα του εισαγγελέα εγκλημάτων διαφθοράς υπάγονται τα κακούργηματα που διαπράττουν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή επωφελούμενοι από την ιδιότητά τους, βουλευτές, γενικοί και ειδικοί γραμματείς υπουργείων, διοικητές, υποδιοικητές ή πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων ή διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ακόμη και αν οι υπαίτιοι έχουν παύσει να φέρουν την ιδιότητα αυτή, εφόσον αυτά σχετίζονται με επιδίωξη οικονομικού οφέλους των ιδίων ή τρίτων ή την πρόκληση βλάβης στο δημόσιο, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εξαιρουμένων των περιπτώσεων του άρθρου 33».

Στα αξιοσημείωτα νομικά κείμενα είναι και το άρθρο 14 του Ν. 4637/2019 (Α' 180), με τίτλο «Χρήση αποδεικτικού μέσου στα οικονομικά εγκλήματα» στο οποίο καθορίζεται ότι: «1. Στις περιπτώσεις πράξεων κακούρηματικού χαρακτήρα, που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος ή του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς, δεν εφαρμόζεται η παράγραφος 2 του άρθρου 177 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, εφόσον το αποδεικτικό μέσο αφορά πληροφορίες ή στοιχεία, στα οποία οι ανωτέρω εισαγγελείς έχουν δικαίωμα πρόσβασης,

³⁴ Ο εν λόγω νόμος έχει τροποποιηθεί με το Ν. 4637/2010 (Α' 180), «τροποποιήσεις Ποινικού Κώδικα, Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις».

κατά τις διατάξεις των άρθρων 34 παρ. 1 και 36 παρ. 3 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

2. Η χρήση του παραπάνω αποδεικτικού μέσου κατά την παραπομπή και τη δίκη γίνεται δεκτή εφόσον κριθεί αιτιολογημένα ότι: α) η βλάβη που προκαλείται με την κτήση του είναι σημαντικά κατώτερη κατά το είδος, τη σπουδαιότητα και την έκταση από τη βλάβη ή τον κίνδυνο που προκάλεσε η ερευνώμενη πράξη, β) η απόδειξη της αλήθειας θα ήταν διαφορετικά αδύνατη και γ) η πράξη με την οποία το αποδεικτικό μέσο αποκτήθηκε δεν προσβάλλει την ανθρωπινή αξία».

Με το εν λόγω άρθρο καταβάλλεται περαιτέρω προσπάθεια για την σε νομικό επίπεδο αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος.

Τέλος με το Ν. 4620/2019 (Α'96) υπάρχει πρόβλεψη και για έναν σχετικά νέο θεσμό στη χώρα μας, της ποινικής συνδιαλλαγής υπάρχει πρόβλεψη για συγκεκριμένες κατηγορίες αδικημάτων κακουργηματικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα υπάρχει πρόβλεψη στο άρθρο 301 «Ποινική συνδιαλλαγή μέχρι την τυπική περάτωση της ανάκρισης» και το άρθρο 302 «Ποινική συνδιαλλαγή μετά την τυπική περάτωση της ανάκρισης και μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο».

Η παροχή επαρκούς ανεξαρτησίας στις αρχές αυτές πηγάζει από το ίδιο το Σύνταγμα και ειδικότερα από τα άρθρα:8 με το οποίο προβλέπεται η συνταγματική κατοχύρωση της δικαστικής προστασίας, 55, 56, 57 όπου αναφέρονται τα κωλύματα και ασυμβίβαστα των βουλευτών, 87 «Δικαστικοί λειτουργοί και υπάλληλοι», όπου κατοχυρώνεται συνταγματικά η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των δικαστών, 101Α «Ανεξάρτητες διοικητικές αρχές» όπου κατοχυρώνεται συνταγματικά η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των μελών των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών.

Σχετικά με το άρθρο 10 της Σύμβασης, που αφορά στην ευθύνη των νομικών προσώπων για τα αδικήματα που προβλέπονται στη Σύμβαση, το άρθρο 51 του Ν. 3691/2008 προβλέπει οικονομικές και διοικητικές κυρώσεις για τα νομικά πρόσωπα προς όφελος των οποίων τελούνται τέτοιας βαρύτητας αδικήματα. Η εν λόγω διάταξη έχει, ωστόσο, ανάγκη αναμόρφωσης, προκειμένου να αποκλεισθούν οι αλληλεπικαλύψεις με άλλες διατάξεις και η σύγχυση αρμοδιοτήτων ως προς τα όργανα επιβολής των κυρώσεων.

Ειδικά καθόσον αφορά στα αδικήματα διαφθοράς, προβλέψεις σχετικά με την ευθύνη των νομικών προσώπων που εμπλέκονται σε αυτά, υπάρχουν στο άρθρο πέμπτο του Ν. 2656/2008 (Α' 265) [όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 του Ν. 3090/2002 (Α' 329)], με τον οποίο κυρώθηκε η Σύμβαση του Ο.Ο.Σ.Α. για την καταπολέμηση της διαφθοράς αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών στις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές, στο άρθρο όγδοο του Ν.

2803/2000 (Α' 48), με τον οποίο κυρώθηκε η Σύμβαση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των συναφών με αυτήν Πρωτοκόλλων, και στα άρθρα δέκατο του Ν. 3560/2007 και όγδοο του Ν. 3666/2008 (Α' 105).

Αντίστοιχη ειδική ρύθμιση δεν υπάρχει για τα νομικά πρόσωπα που σύμφωνα με όσα ορίζει η Σύμβαση, συμμετέχουν σε σοβαρά εγκλήματα στα οποία εμπλέκεται εγκληματική οργάνωση και για το λόγο αυτό θα πρέπει να διαμορφωθεί σχετική διάταξη που θα επεκτείνει την ισχύ του άρθρου 41 Ν. 3251/2004 (Α' 127) – το οποίο αφορά την ευθύνη νομικών προσώπων για την εμπλοκή τους σε τρομοκρατικές πράξεις – και στα εγκλήματα τα οποία τελούνται από εγκληματικές οργανώσεις.

Σχετικά με το άρθρο 11 της Σύμβασης που αφορά στην επιβολή κυρώσεων για τα αδικήματα στα οποία αναφέρεται η Σύμβαση, η ελληνική έννομη τάξη αντιμετωπίζει επαρκώς τα αδικήματα αυτά. Σε ότι αφορά την παρουσία του κατηγορουμένου που προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 3 της Σύμβασης, κατά κανόνα στην ελληνική έννομη τάξη η εκδίκαση των κακουργημάτων (σοβαρά εγκλήματα) στα οποία αναφέρεται η Σύμβαση γίνεται είτε παρουσία του ίδιου του κατηγορουμένου, είτε δια συνηγόρου τον οποίο αυτός έχει ορίσει για το σκοπό αυτό (άρθρο 340 παρ. 1 και 2 Κ.Π.Δ.).

Η εκδίκαση των παραπάνω πράξεων διεξάγεται ερήμην του κατηγορουμένου μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις αποκλειστικά προσδιοριζόμενες στον Κ.Π.Δ. και ειδικότερα στα άρθρα 432 και 435 Κ.Π.Δ. Στις ρυθμίσεις, εξάλλου, που αφορούν την προσωρινή ή υφ' όρο απόλυση (άρθρο 11 παρ. 4), συνυπολογίζεται πάντα η βαρύτητα των εγκλημάτων που έχουν τη μορφή κακουργημάτων, όπως εν προκειμένω, και επομένως παρέλκει η θέσπιση νέων διατάξεων.

Σχετικά με την παράγραφο 5 του άρθρου 11, η οποία αφορά στη θέσπιση μακράς περιόδου παραγραφής για τα αδικήματα της Σύμβασης, θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι κατά το ισχύον δίκαιο προβλέπεται πράγματι μακρύς χρόνος παραγραφής για όλα τα κακουργήματα, ενώ όταν ο φερόμενος ως δράστης φυγοδικεί, υπάρχει πρόβλεψη για αναστολή του χρόνου παραγραφής, σύμφωνα και με όσα ορίζονται στο άρθρο 432 παράγραφος 2 Κ.Π.Δ.

Παράλληλα, σύμφωνα με το άρθρο 113 Π.Κ. προβλέπεται αναστολή της προθεσμίας παραγραφής για όσο χρόνο με διάταξη νόμου δε μπορεί να αρχίσει ή να εξακολουθήσει η ποινική δίωξη, αλλά και για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο διαρκεί η κύρια διαδικασία και μέχρι να γίνει αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση. Παρέλκει, λοιπόν, οποιαδήποτε νέα ρύθμιση και για τα θέματα αυτά.

Σχετικά με τα μέτρα για την κατάσχεση και τη δήμευση που προβλέπονται στο άρθρο 12 της Σύμβασης, η δήμευση και η κατάσχεση προϊόντων εγκλήματος, περιουσίας, εξοπλισμού ή άλλων μέσων

που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν και για τα εγκλήματα που αφορά η σύμβαση, προβλέπεται στο άρθρο 76 του Ποινικού Κώδικα. Στο άρθρο 76 Π.Κ. στα προϊόντα εγκλήματος ανήκουν και το τίμημά τους και όσα αντικείμενα αποκτήθηκαν με αυτά. Στα άρθρα 260 έως 269 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ρυθμίζονται θέματα κατάσχεσης.

Σε ότι αφορά τη διεθνή συνεργασία για τη δήμευση που προβλέπεται στο άρθρο 13 της Σύμβασης και τη συνεργασία για τη διάθεση προϊόντων εγκλήματος που προβλέπεται στο άρθρο 14, η ίδια η σύμβαση αφού κυρωθεί, σε συνδυασμό με τις νομοθετικές διατάξεις για τη δικαστική συνδρομή (άρθρα 436 επ. Κ.Π.Δ.) και τις σχετικές διμερείς ή πολυμερείς συμβάσεις, αποτελούν τη νομική βάση για τη συνεργασία αυτή.

Αναφορικά με το άρθρο 14 παράγραφος 1 πέραν των όσων αναφέρονται παραπάνω για τη δήμευση, η αποδοχή και διάθεση των προϊόντων εγκλήματος ρυθμίζεται στο άρθρο 394 Π.Κ. Έτσι με την κύρωση της Σύμβασης και την υπάρχουσα εσωτερική νομοθεσία που τυποποιεί τα συγκεκριμένα εγκλήματα υφίσταται ένα ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων αυτών και τη διεθνή συνεργασία.

Σχετικά με τη θεμελίωση δικαιοδοσίας για τα αδικήματα των άρθρων 5, 6, 8 και 23 της Σύμβασης έχουν εφαρμογή οι γενικές διατάξεις των άρθρων 5 - 8 Π.Κ. Ήδη άλλωστε, σε ότι αφορά τα εγκλήματα που σχετίζονται με εγκληματική οργάνωση η δικαιοδοσία αυτή έχει διευρυνθεί με το άρθρο 187 παρ. 5 Π.Κ., ενώ σε ότι αφορά πράξεις διαφθοράς, με τα άρθρα έκτο του Ν. 2802/2000, ένατο του Ν. 3560/2007 και δέκατο του Ν. 3666/2008. Με τις διατάξεις αυτές καλύπτονται πλήρως οι απαιτήσεις της Σύμβασης.

Το άρθρο 18 της Σύμβασης αφορά στην αμοιβαία δικαστική συνδρομή³⁵ και με την κύρωσή του μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά και για τα αδικήματα που αντιμετωπίζει η Σύμβαση, με τα σχετικά άρθρα του Κ.Π.Δ. (457 επ.) και κυρίως τις διμερείς και πολυμερείς συμβάσεις δικαστικής συνδρομής που έχει υπογράψει η Ελλάδα, όπως η Σύμβαση αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων [Ν.Δ. 4218/1961 (Α' 171)] και οι σχετικές συμβάσεις της Ε.Ε. για την έκδοση και τη δικαστική συνδρομή (Ν. 2718/1999, 2787/2000, 2655/1999, 2772/1999).

³⁵ Βλ. ΡΟΖΑΚΗΣ Χ., " Η Προσχώρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων: Διευρύνοντας την Ευρωπαϊκή Προστασία Δικαιωμάτων του ανθρώπου, σ.σ. 211-217, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

Στην παράγραφο 6 του άρθρου 18 προβλέπεται ότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού της Σύμβασης δεν επηρεάζουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από οποιαδήποτε άλλη συνθήκη, διμερή ή πολυμερή, η οποία διέπει ή θα διέπει εν όλω ή εν μέρει την αμοιβαία δικαστική συνδρομή. Τα κράτη μπορούν, εάν δεσμεύονται από συνθήκες αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, να συμφωνήσουν στην εφαρμογή του άρθρου 18 παράγραφος 9 έως 29 της Σύμβασης (παράγραφος 7).

Το άρθρο 19 αφορά στις κοινές έρευνες παροτρύνοντας τα κράτη μέρη να ενισχύσουν τη συνεργασία τους σε αυτό τον τομέα διασφαλίζοντας τον απόλυτο σεβασμό της κυριαρχίας του κράτους μέρους στο έδαφος του οποίου διεξάγεται η έρευνα. Οι επιχειρησιακές ενέργειες κοινών ομάδων με τη συμμετοχή αντιπροσώπων της Europol³⁶ προς υποστήριξη αυτών, προβλέπεται και στο άρθρο 88 παρ. 2β της Συνθήκης της Λισαβόνας³⁷.

Το άρθρο 20 της Σύμβασης αναφέρεται στις ειδικές ανακριτικές τεχνικές. Ειδικές ανακριτικές τεχνικές, μεταξύ αυτών και οι ελεγχόμενες παραδόσεις, προβλέπονται στο άρθρο 253Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 6 του Ν. 2928/2001.

Σχετικά με την προστασία μαρτύρων που αναφέρεται στο άρθρο 24 της Σύμβασης, υπάρχει σχετική πρόβλεψη στο άρθρο 9 Ν. 2928/2001, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 10 του αυτού νόμου μέτρα προστασίας λαμβάνονται για τον εισαγγελέα, τον ανακριτή και τους δικαστές της υπόθεσης, καθώς και για τους κρατούμενους που προβαίνουν σε σημαντικές αποκαλύψεις ως προς τη δράση της εγκληματικής οργάνωσης, ως αναφέρονται στο νόμο. Σχετικές είναι και οι διατάξεις του Ν. 2713/1999 (άρθρο 5 παρ.5).

Επίσης, εφόσον υπογραφούν σχετικές διμερείς ή πολυμερείς συμβάσεις, η ελληνική πολιτεία μπορεί να αποστέλλει μάρτυρες για διαβίωση σε τρίτες χώρες. Αντίστοιχα, η ελληνική πολιτεία μπορεί να δέχεται από τρίτες χώρες, υπό τον όρο της αμοιβαιότητας και με σκοπό την προστασία τους, μάρτυρες οι οποίοι θα κατοικούν και θα εργάζονται στο έδαφός της, με δαπάνες της χώρας αποστολής τους.

³⁶ Βλ. Oldirich Bures, «Europol's Fledgling Counterterrorism Role», *Terrorism and Political Violence*, 20:4,2008, Helena Carrapico & Florian Trauner, «Europol and its Influence on EU Policy-making on Organized Crime: Analyzing Governanve Dynamics and Opportunities» *Perspectives on European Politics and Society*, 14:3, 2013 και Stephen Rozee, Christian Kaunert & Sarah Leonard, «is Europol a Comprehensive Policing Actor?». *Perspectives on European Politics and Society*, 14:3, 2013.

³⁷ Βλ. KORONTZIS Tr., "European Union criminal policy and Joint Investigation Teams. The case of Hellas", *International Journal of Asian Social Science*, Vol. 2, issue 12, December 2012, p.p. 2237-2250.

Έτσι, λοιπόν, στο άρθρο 9 παράγραφος 2 του Ν. 2928/2001 θα πρέπει να προστεθεί και η περίπτωση αποστολής μαρτύρων σε χώρες του εξωτερικού. Οι ρυθμίσεις του άρθρου 9 Ν. 2928/2001 έχουν ήδη επεκταθεί στις πράξεις διαφθοράς (άρθρα δωδέκατο του Ν. 3560/2007 και έβδομο του Ν. 3666/2008), ενώ και για τους υπαλλήλους που αποκαλύπτουν πράξεις νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, υπάρχει σχετική ρύθμιση στο άρθρο 30 Ν. 3691/2008.

Σχετικά με το άρθρο 26 της Σύμβασης για τη λήψη μέτρων βελτίωσης της συνεργασίας των δικαστικών αρχών, στο άρθρο 187B του Ποινικού Κώδικα ως ισχύει, προβλέπονται μέτρα επιείκειας για όσους συνεργάζονται με τις αρχές για την πρόληψη διάπραξης εγκλημάτων ή συμβάλλουν ουσιωδώς στην εξάρθρωση της εγκληματικής οργάνωσης. Αντίστοιχα μέτρα έχουν προσφάτως υιοθετηθεί και για τις περιπτώσεις εγκλημάτων διαφθοράς (βλ. σχέδιο νόμου «Τροποποίηση του Ν. 3213/2003, διατάξεων του Ποινικού Κώδικα που αφορούν εγκλήματα σχετικά με την Υπηρεσία και άλλες διατάξεις»). Νέες ρυθμίσεις δε φαίνονται επομένως αναγκαίες.

Στο άρθρο 31, η Σύμβαση ενθαρρύνει τα κράτη μέρη να λάβουν πρωτοβουλίες για την πρόληψη του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, δίνοντας τις βασικές κατευθύνσεις. Η Ελλάδα έχει να δείξει σημαντικές σχετικές νομοθετικές πρωτοβουλίες, ιδιαίτερα για τις περιπτώσεις της πρόληψης της διαφθοράς – έχοντας υιοθετήσει τόσο τη Σύμβαση Ποινικού Δικαίου για τη διαφθορά (Ν. 3560/2007), όσο και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς (Ν. 3666/2008) – και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (άρθρα 6-40 Ν. 3691/2008), ενώ συμμετέχει και στις σχετικές πρωτοβουλίες των οργάνων της Ε.Ε.

Τα άρθρα 32-41 αναφέρονται σε θέματα εφαρμογής της Σύμβασης. Σχετικά με το άρθρο 35 (επίλυση διαφορών), θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι η διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 2 δεν αποτελεί γνωστή διαδικασία στην ελληνική έννομη τάξη και για το λόγο αυτό η Ελληνική Πολιτεία κάνει χρήση της παραγράφου 3 του άρθρου 35 και δηλώνει ότι δεν δεσμεύεται από την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού].

Από την παραπάνω εξέταση των άρθρων της Σύμβασης προκύπτει ότι το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της οργανωμένης εγκληματικής δράσης και συναφών αυτής δράσεων (νομιμοποίηση εσόδων, διαφθορά, συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, παρακώλυση δικαιοσύνης, συνεργασία), όπως τροποποιήθηκε κατ' επανάληψη τα τελευταία χρόνια προκειμένου να ενσωματωθούν Διεθνείς Συμβάσεις, Οδηγίες ή Αποφάσεις Πλαίσια, είναι κατά βάση επαρκές και οι τροποποιήσεις που απαιτούνται είναι περιορισμένες.

Με την κύρωση, εξάλλου, της Σύμβασης βάσει του άρθρου 28 του Σ. με επιφυλάξεις και τις σχετικές τροποποιήσεις της ελληνικής νομοθεσίας επιτυγχάνεται η αποτελεσματική αντιμετώπιση του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος με τις υψηλές

απαιτήσεις που θέτει η Σύμβαση, χωρίς να υπάρχουν θεμελιώδεις αλλαγές και συγκρούσεις με ένα λειτουργικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, όπως το ελληνικό»³⁸.

2.-EUROJUST

Η Eurojust ιδρύθηκε με την Απόφαση του Συμβουλίου της 28ης Φεβρουαρίου 2002 σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος [2002/187/ΔΕΥ, L 63/27]. Η εν λόγω Απόφαση καταργήθηκε με τον Καν. (ΕΕ) 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14^{ης} Νοεμβρίου 2018 «σχετικά με τον οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (Eurojust) και την αντικατάσταση και την κατάργηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου»³⁹.

Ο προαναφερόμενος κανονισμός αποσκοπεί στην τροποποίηση και επέκταση των διατάξεων της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ, δεδομένου ότι οι τροποποιήσεις που έπρεπε να επέλθουν ήταν ουσιαστικές ως προς τον αριθμό και τη φύση τους και η εν λόγω απόφαση 2002/ 187/ΔΕΥ θα έπρεπε για λόγους σαφήνειας να αντικατασταθεί στο σύνολό της σε σχέση με τα κράτη μέλη τα οποία δεσμεύονται από αυτόν.

Επίσης καθώς η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία έχει συσταθεί μέσω ενισχυμένης συνεργασίας, ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου είναι δεσμευτικός στο σύνολό του και εφαρμόζεται άμεσα μόνο στα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία. Επομένως, για τα κράτη μέλη που δεν συμμετέχουν στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, η Eurojust παραμένει πλήρως αρμόδια για μορφές σοβαρών εγκλημάτων που παρατίθενται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 2018/1727.

Τονίζεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 85 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπεται ότι η Eurojust διέπεται από

³⁸Βλ. Ελληνικό Κοινοβούλιο 2010, Για τις εισηγητικές εκθέσεις του Ν. 3875/2010 (Α' 158), πρακτικά της αρμόδιας Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και Έκθεση επί του Νομοσχεδίου της Α' Διεύθυνσης Επιστημονικών Μελετών του Ελληνικού Κοινοβουλίου βλ.

http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=a1f4748a-c40f-4527-8e66-a8ba8fbada35.

³⁹ Βλ. ΚΑΙΑΦΑ-ΓΚΜΠΙΑΝΤΙ Μ., 'Η διαφύλαξη θεμελιωδών αρχών του ουσιαστικού ποινικού δικαίου στην ΕΕ: Βασική θεσμική πρόκληση στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης', σ.σ. 108-147, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

κανονισμό, ο οποίος εκδίδεται σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία. Το ίδιο άρθρο προβλέπει επίσης τον καθορισμό πρακτικών ρυθμίσεων για τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων στην αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της Eurojust⁴⁰.

Επίσης στο άρθρο 85 ΣΛΕΕ προβλέπεται ότι αποστολή της Eurojust είναι η στήριξη και η ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών για την έρευνα και τη δίωξη σοβαρών εγκλημάτων που έχουν επιπτώσεις σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη ή απαιτούν δίωξη σε κοινές βάσεις, βάσει επιχειρήσεων που διεξάγονται και πληροφοριών που παρέχονται από τις αρχές των κρατών μελών⁴¹ και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ).

Ένας ακόμη λόγος που οδήγησε στην έκδοση του κανονισμού είναι ότι λαμβάνοντας υπόψη τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας μέσω ενισχυμένης συνεργασίας, η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και της Eurojust όσον αφορά τα αδικήματα που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης⁴² έπρεπε να καθοριστεί σαφώς. Από την ημέρα που η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα αναλάμβανε τα καθήκοντά της, η Eurojust θα έπρεπε να είναι σε θέση να ασκεί τις αρμοδιότητές της στις υποθέσεις οι οποίες αφορούν εγκλήματα για τα οποία είναι αρμόδια η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία όταν στα εν λόγω εγκλήματα εμπλέκονται

τόσο κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας όσο και κράτη μέλη που δεν συμμετέχουν σε τέτοια συνεργασία.

Στις υποθέσεις αυτές, η Eurojust θα πρέπει να ενεργεί κατόπιν αιτήματος των μη συμμετεχόντων κρατών μελών ή κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Η Eurojust θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να παραμένει αρμόδια για τα αδικήματα που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, κάθε φορά που η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν είναι αρμόδια ή όταν, ενώ η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία είναι αρμόδια, δεν ασκεί την αρμοδιότητά της. Τα κράτη μέλη που δεν συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας μπορούν να συνεχίσουν να ζητούν τη στήριξη της Eurojust σε όλες τις υποθέσεις που αφορούν αδικήματα τα οποία θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και η Eurojust θα πρέπει να αναπτύξουν στενή επιχειρησιακή συνεργασία σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.

1. Το πεδίο αρμοδιότητας της σύμφωνα με το άρθρο 3 καλύπτει:

[«1. Η Eurojust είναι αρμόδια όσον αφορά τις μορφές σοβαρών αδικημάτων που παρατίθενται στο παράρτημα Ι. Ωστόσο, από την ημέρα που η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα αναλάβει τα καθήκοντά της έρευνας και δίωξης σύμφωνα με το άρθρο 120 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939, η Eurojust δεν ασκεί την αρμοδιότητά της σε σχέση με αδικήματα για τα οποία η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ασκεί την αρμοδιότητά της, εκτός εκείνων των υποθέσεων που αφορούν κράτη μέλη που δεν συμμετέχουν σε ενισχυμένη συνεργασία για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και κατόπιν αιτήσεως των εν λόγω κρατών μελών ή ύστερα από αίτηση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

2. Η Eurojust ασκεί την αρμοδιότητά της για αδικήματα που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης σε υποθέσεις που αφορούν κράτη μέλη που συμμετέχουν σε ενισχυμένη συνεργασία για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, αλλά σε σχέση με τα οποία η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν είναι αρμόδια ή αποφασίζει να μην ασκήσει την αρμοδιότητά της.

Η Eurojust, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη προβαίνουν σε διαβουλεύσεις και συνεργάζονται μεταξύ τους προκειμένου να διευκολύνουν την άσκηση της αρμοδιότητας βάσει της παρούσας παραγράφου. Οι πρακτικές λεπτομέρειες για την άσκηση της αρμοδιότητάς της κατά την παρούσα παράγραφο καθορίζονται με συμφωνία συνεργασίας όπως αναφέρεται στο άρθρο 47 παράγραφος 3.

3. Όσον αφορά άλλες μορφές αδικημάτων, πέραν αυτών που παρατίθενται στο παράρτημα Ι, η Eurojust δύναται επίσης σύμφωνα με τα καθήκοντά της να

⁴⁰ Βλ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Λ., "Η σταδιακή συνταγματοποίηση του χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της ΕΕ", σ.σ. 161-193, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

⁴¹ Βλ. ΖΗΜΙΑΝΙΤΗΣ Δ., "Δικαστική Συνεργασία σε Ποινικές Υποθέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε ένα νέο θεσμικό περιβάλλον. Αποτίμηση και προοπτικές", σ.σ. 148-160, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

⁴² Βλ. KORONTZIS Tr., Διεθνές Συνέδριο "EURASIAN MULTIDISCIPLINARY FORUM (EMF)", που πραγματοποιήθηκε στην Τιφλίδα Γεωργίας την 24-26 Οκτωβρίου 2013 από τα: European Scientific Institute, Grigol Robakidze University, The University of the Azores, Portugal. Εισήγηση με θέμα: «The finance crime in Hellas and its combating by the Hellenic Law Enforcement Agencies. The contribution of the EU organizations of Europol and Eurojust» [ISBN 978-608-4642-10-7] (Proceedings Vol. 1, p.p. 193-208).

παρέχει στήριξη σε έρευνες και διώξεις κατόπιν αίτησης αρμόδιας αρχής κράτους μέλους.

4. Το πεδίο αρμοδιότητας της Eurojust καλύπτει αξιόποινες πράξεις συναφείς με τις αξιόποινες πράξεις που παρατίθενται στο παράρτημα Ι. Ως συναφείς αξιόποινες πράξεις λογίζονται οι ακόλουθες κατηγορίες:

αξιόποινες πράξεις που διαπράττονται με σκοπό την απόκτηση των μέσων για την τέλεση των σοβαρών αδικημάτων που παρατίθενται στο παράρτημα Ι,

αξιόποινες πράξεις που διαπράττονται με σκοπό τη διευκόλυνση ή την τέλεση των σοβαρών αδικημάτων που παρατίθενται στο παράρτημα Ι,

αξιόποινες πράξεις που διαπράττονται με σκοπό την εξασφάλιση της ατιμωρησίας αυτών που τελούν τα σοβαρά αδικήματα που παρατίθενται στο παράρτημα Ι.

5. Κατόπιν αιτήσεως αρμόδιας αρχής κράτους μέλους, η Eurojust μπορεί επίσης να παρέχει την υποστήριξή της σε έρευνες ή διώξεις που αφορούν μόνον το συγκεκριμένο κράτος μέλος και ένα τρίτο κράτος, εφόσον έχει συναφθεί με το εν λόγω κράτος συμφωνία συνεργασίας ή ρύθμιση μέσω της οποίας θεσπίζεται συνεργασία δυνάμει του άρθρου 52 ή εφόσον, σε ειδική περίπτωση, υπάρχει ουσιώδες συμφέρον που επιβάλλει την παροχή της υποστήριξης αυτής.

6. Κατόπιν αιτήματος είτε μιας αρμόδιας αρχής κράτους μέλους είτε της Επιτροπής, η Eurojust μπορεί επίσης να παρέχει την υποστήριξή της σε έρευνες ή διώξεις που αφορούν μόνο το συγκεκριμένο κράτος μέλος αλλά έχουν επιπτώσεις σε επίπεδο Ένωσης. Πριν ενεργήσει κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, η Eurojust διαβουλεύεται δεόντως με την αρμόδια αρχή του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Η εν λόγω αρμόδια αρχή μπορεί, εντός προθεσμίας που ορίζεται από την Eurojust, να αντιταχθεί στην εκτέλεση της αίτησης από την Eurojust, αιτιολογώντας τη θέση της σε κάθε περίπτωση.»]

Οι επιχειρησιακές αρμοδιότητες της Eurojust σύμφωνα με το άρθρο 4 καθορίζονται ως εξής:

[«1. Η Eurojust:

ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σχετικά με τις έρευνες και τις διώξεις των οποίων έχει γνώση και οι οποίες έχουν επιπτώσεις στο επίπεδο της Ένωσης ή θα μπορούσαν να αφορούν και άλλα κράτη μέλη πέραν των άμεσα ενεχομένων,

επικουρεί τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών προκειμένου να εξασφαλίσει τον καλύτερο δυνατό συντονισμό των ερευνών και των διώξεων,

παρέχει υποστήριξη για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, ιδίως βάσει των αναλύσεων που πραγματοποιεί η Ευρωπαϊκή,

συνεργάζεται και διαβουλεύεται με το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο σε ποινικές υποθέσεις, μεταξύ άλλων, χρησιμοποιώντας τη βάση τεκμηρίωσης του δικτύου και συμβάλλοντας στη βελτίωσή της,

συνεργάζεται στενά με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία σε θέματα που αφορούν τις αρμοδιότητές της,

παρέχει επιχειρησιακή, τεχνική και οικονομική στήριξη στις διασυνοριακές επιχειρήσεις και έρευνες των κρατών μελών, καθώς και στις κοινές ομάδες ερευνών,

στηρίζει τα κέντρα εξειδικευμένης εμπειρογνώμοσύνης της Ένωσης που έχουν αναπτυχθεί από την Ευρωπαϊκή και τα λοιπά θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης και, όποτε ενδείκνυται, συμμετέχει σε αυτά,

συνεργάζεται με τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης καθώς και με δίκτυα που έχουν συσταθεί στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης ο οποίος διέπεται από τον τίτλο V ΣΛΕΕ,

στηρίζει τις δράσεις των κρατών μελών για την καταπολέμηση μορφών σοβαρών αδικημάτων που αναφέρονται στο παράρτημα Ι.

2. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η Eurojust δύναται να ζητά αιτιολογημένα από τις αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών:

A.-να προβαίνουν σε έρευνα ή δίωξη για συγκεκριμένες πράξεις,

B.-να δεχθούν ότι είναι ίσως προτιμότερο να προβεί ένα εξ αυτών σε έρευνα ή δίωξη για συγκεκριμένες πράξεις,

Γ.-να αναλάβουν τον συντονισμό μεταξύ των αρμοδίων αρχών των οικείων κρατών μελών,

Δ.-να συστήσουν κοινή ομάδα έρευνας σύμφωνα με τα σχετικά μέσα συνεργασίας,

Ε.-να της παράσχουν κάθε πληροφορία απαραίτητη για την εκτέλεση των καθηκόντων της,

ΣΤ.-να λαμβάνουν ειδικά μέτρα για τη διεξαγωγή της έρευνας,

Ζ.-να λαμβάνουν οποιοδήποτε άλλο μέτρο το οποίο δικαιολογεί η έρευνα ή η δίωξη.

3. Η Eurojust δύναται επίσης:

να παρέχει στην Ευρωπαϊκή γνώμες βασιζόμενες στις αναλύσεις που αυτή έχει διενεργήσει, να παρέχει υποστήριξη διοικητικής μέριμνας, περιλαμβανομένων μετάφρασης, διερμηνείας και της διοργάνωσης συντονιστικών συνεδριάσεων.

4. Όταν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη δεν μπορούν να συμφωνήσουν ποιο από αυτά θα πρέπει να προβεί σε έρευνα ή δίωξη κατόπιν αίτησης που υποβάλλεται δυνάμει της παραγράφου 2 στοιχείο α) ή β), η Eurojust εκδίδει σχετική γραπτή γνώμη. Η Eurojust διαβιβάζει τη γνώμη στα οικεία κράτη μέλη αμέσως.

5. Κατόπιν αίτησης αρμόδιας αρχής ή με δική της πρωτοβουλία, η Eurojust εκδίδει γραπτή γνώμη επί επαναλαμβανόμενων αρνήσεων ή δυσκολιών σχετικά με την εκτέλεση αιτήσεων και αποφάσεων δικαστικής συνεργασίας, μεταξύ άλλων και όσον αφορά αιτήσεις και αποφάσεις που βασίζονται σε πράξεις με τις οποίες υλοποιείται η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, υπό την προϋπόθεση ότι τέτοιες υποθέσεις δεν είναι δυνατό να επιλυθούν με αμοιβαία συμφωνία μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών ή μέσω της παρέμβασης των οικείων εθνικών μελών. Η Eurojust διαβιβάζει τη γνώμη στα οικεία κράτη μέλη αμέσως.

6. Οι αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών ανταποκρίνονται στις αιτήσεις της Eurojust βάσει της παραγράφου 2 και στις γραπτές γνώμες που αναφέρονται στην παράγραφο 4 ή 5 χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών δύνανται να αρνηθούν να ανταποκριθούν σε τέτοιες αιτήσεις ή να ακολουθήσουν τη γραπτή γνώμη εάν πράττοντας με αυτόν τον τρόπο θα έβλαπταν ουσιώδη εθνικά συμφέροντα ασφαλείας ή θα έθεταν σε κίνδυνο την επιτυχή έκβαση τρέχουσας έρευνας ή την ασφάλεια προσώπου»].

Κατά την άσκηση των επιχειρησιακών αρμοδιοτήτων της επί συγκεκριμένων ποινικών υποθέσεων, κατόπιν αίτησης των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών ή αυτεπάγγελτα, η Eurojust θα πρέπει να ενεργεί είτε μέσω ενός ή περισσότερων εθνικών μελών είτε ως συλλογικό όργανο. Ενεργώντας αυτεπάγγελτα, η Eurojust μπορεί να αναλαμβάνει περισσότερο προληπτικό ρόλο στο συντονισμό υποθέσεων, όπως να στηρίζει τις εθνικές αρχές στις έρευνες και τις διώξεις τους.

Ο ρόλος αυτός μπορεί να περιλαμβάνει την ανάμειξη κρατών μελών που ενδεχομένως δεν είχαν περιληφθεί αρχικά στην υπόθεση, καθώς και την ανακάλυψη δεσμών μεταξύ υποθέσεων βάσει πληροφοριών που λαμβάνονται από την Ευρωπόλ, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και τις εθνικές αρχές. Αυτό επιτρέπει επίσης στην Eurojust να παράγει κατευθυντήριες γραμμές, έγγραφα πολιτικής και αναλύσεις υποθέσεων ως μέρος του στρατηγικού της έργου.

Τονίζεται ότι θα πρέπει να θεσπισθούν εθνικά συστήματα συντονισμού της Eurojust στα κράτη μέλη για να συντονίζονται οι εργασίες που διεξάγονται από τους εθνικούς ανταποκριτές για την Eurojust, τον εθνικό ανταποκριτή για θέματα τρομοκρατίας, τον τυχόν εθνικό ανταποκριτή για την Eurojust για ζητήματα που αφορούν τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, τον εθνικό ανταποκριτή για το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο και μέχρι τρία άλλα σημεία επαφής, καθώς και αντιπροσώπους στο δίκτυο για τις κοινές ομάδες ερευνών και αντιπροσώπους στα δίκτυα που έχουν θεσπιστεί με τις αποφάσεις του

Συμβουλίου 2002/494/ΔΕΥ⁴³, 2007/845/ΔΕΥ⁴⁴ και 2008/852/ΔΕΥ⁴⁵. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν ότι ένα ή περισσότερα από τα εν λόγω καθήκοντα θα εκτελούνται από τον ίδιο εθνικό ανταποκριτή.

Επίσης μπορεί να αιτηθεί τη σύσταση Κοινής Ομάδας Έρευνας (Κ.Ο.Ε.) σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 δ του νέου κανονισμού κάτι το οποίο ίσχυε και με την καταργηθείσα απόφαση⁴⁶ όπως επίσης μέλη της να συμμετάσχουν σε αυτή. Ο ρόλος της στην συγκρότηση και επιτυχή δραστηριοποίηση των Κ.Ο.Ε. είναι καθοριστικός. Της παρέχεται η δυνατότητα όπως προκύπτει και από το θεσμικό πλαίσιο ίδρυσης της αλλά και λειτουργίας της να μπορεί μέσω των Εθνικών της Μελών αλλά και ως συλλογικό όργανο να καλεί τις αρμόδιες Εθνικές Αρχές να συγκροτούν Κ.Ο.Ε. όπου κρίνουν απαραίτητο (άρθρο 4 παρ. 1 Ν. 3663/2008).

Επίσης για να ενισχυθεί η επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ της Eurojust και της Ευρωπόλ και ιδίως για να συνδέονται μεταξύ τους τα δεδομένα που βρίσκονται στην κατοχή του ενός ή του άλλου οργανισμού, η Eurojust πρέπει να επιτρέπει στην Ευρωπόλ την πρόσβαση στα δεδομένα που βρίσκονται στην κατοχή της, βάσει συστήματος αντιστοιχίας/μη αντιστοιχίας (hit/no hit).

Η Eurojust και η Ευρωπόλ θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι υπάρχουν οι αναγκαίες ρυθμίσεις για την καλύτερη δυνατή επιχειρησιακή τους συνεργασία, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις αντίστοιχες εντολές τους, καθώς και οποιουδήποτε περιορισμούς προέρχονται από τα κράτη μέλη. Οι εν λόγω πρακτικές ρυθμίσεις θα πρέπει να εξασφαλίζουν πρόσβαση και τη δυνατότητα αναζήτησης σε όλες τις πληροφορίες που έχουν παρασχεθεί στην Ευρωπόλ για τους σκοπούς της διασταύρωσης στοιχείων, βάσει των ειδικών διασφαλίσεων και εγγυήσεων περί προστασίας δεδομένων που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό.

Κάθε πρόσβαση της Ευρωπόλ σε δεδομένα που έχει στην κατοχή της η Eurojust θα πρέπει να περιορίζεται, με τεχνικά μέσα, σε πληροφορίες που εμπίπτουν στις αντίστοιχες εντολές των εν λόγω οργανισμών της Ένωσης.

⁴³Βλ. Απόφαση 2002/494/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για την ίδρυση ευρωπαϊκού δικτύου σημείων επαφής σχετικά με πρόσωπα που ευθύνονται για γενοκτονία, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου (ΕΕ L 167 της 26.6.2002, σ. 1).

⁴⁴Βλ. Απόφαση 2007/845/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 6ης Δεκεμβρίου 2007, σχετικά με τη συνεργασία των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων στα κράτη μέλη προς ανίχνευση και εντοπισμό προϊόντων εγκλήματος ή άλλων συναφών περιουσιακών στοιχείων (ΕΕ L 332 της 18.12.2007, σ. 103).

⁴⁵ Βλ. Απόφαση 2008/852/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2008, για ένα δίκτυο σημείων επαφής κατά της διαφθοράς (ΕΕ L 301 της 12.11.2008, σ. 38).

⁴⁶ Βλ. KORONTZIS Tr., ό.π. παρ. 37.

Η Eurojust και η Ευρωπόλ θα πρέπει να αλληλοενημερώνονται για κάθε δραστηριότητα που συνεπάγεται τη χρηματοδότηση κοινών ομάδων έρευνας.

3.-ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ (EUROPEAN PUBLIC PROSECUTOR'S OFFICE-EPPO)

3.1-ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ ΣΤΗ Ε.Ε.

Κάθε χρόνο, η διασυνοριακή απάτη στον τομέα του ΦΠΑ προκαλεί ζημιές ύψους 50 δισεκατομμυρίων ευρώ στους προϋπολογισμούς των κρατών μελών και της ΕΕ. Το 2017 τα ΚΜ ανέφεραν δόλιες παρατυπίες ύψους περίπου 500 εκατ. Ευρώ.

Αυτά τα αδικήματα συχνά παραμένουν ανεπαρκώς διερευνημένα και διώκονται σε εθνικό επίπεδο εξαιτίας της έλλειψης αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών μέσων ή λόγω της κατά προτεραιότητα προτεραιότητας της προστασίας των οικονομικών της ΕΕ από τα κράτη μέλη. Οι διασυνοριακές υποθέσεις είναι επίσης δύσκολο να διερευνηθούν και υποφέρουν από κενά στη δικαστική συνεργασία. Οι σοβαρές περιπτώσεις απάτης και διαφθοράς συχνά καταλήγουν να μην έχουν εξεταστεί και να μην ελέγχονται, δημιουργώντας έτσι αίσθημα ατιμωρησίας.

Η δυνατότητα σύστασης της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας («Ευρωπαϊκή Εισαγγελία») προβλέπεται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), στον τίτλο σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Σύμφωνα με το άρθρο 86 της ΣΛΕΕ, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα πρέπει να συσταθεί εκ της Eurojust. Αυτό σημαίνει ότι ο κανονισμός βάσει του οποίου συστάθηκε η εν λόγω Εισαγγελία θα πρέπει να δημιουργήσει στενή σχέση μεταξύ τους βάσει αμοιβαίας συνεργασίας.

Η ΣΛΕΕ ορίζει ότι η καθ' ύλην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας περιορίζεται στις αξιόπινες πράξεις που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Τα καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας είναι η έρευνα, η δίωξη και η παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης των δραστών αξιόπινων πράξεων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁷, και αξιόπινων πράξεων που συνδέονται άρρηκτα με τις πράξεις αυτές. Οποιαδήποτε επέκταση της εν λόγω αρμοδιότητας σε σοβαρά αδικήματα με διασυνοριακή διάσταση είναι δυνατή μόνο με ομόφωνη απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του νέου κανονισμού με τη χρήση ανταλλαγής πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο και με επιτόπιες έρευνες, το νέο

γραφείο θα ενισχύσει την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, θα καλύψει τα κενά στη δικαστική συνεργασία που δεν καλύπτονται ήδη από τα υπάρχοντα όργανα της Ένωσης (Eurojust) ή από διοικητικές έρευνες για παρατυπίες που πραγματοποιεί η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF)) και θα εξασφαλίσει αποτελεσματική και ισοδύναμη διερεύνηση και δίωξη σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη μέλη της ΕΕ.

Συντονισμένο και εποπτευόμενο από κεντρικό επίπεδο, οι έρευνες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (European Public Prosecutor's Office –EPPO) θα διεξάγονται στο έδαφος των κρατών μελών της ΕΕ και οι υποθέσεις θα υποβάλλονται ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

Με βάση τον κανονισμό 2017/1939 της ΕΕ της 12ης Οκτωβρίου 2017, η EPPO θα είναι το πρώτο υπερεθνικό δημόσιο γραφείο που θα ασχολείται με τις έρευνες και τις ποινικές διώξεις⁴⁸. Η EPPO έχει ήδη ξεκινήσει τις επιχειρησιακές του εργασίες από τα τέλη του 2020.

Με τον εν λόγω κανονισμό θεσπίστηκε σύστημα συντρέουσας αρμοδιότητας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και των εθνικών αρχών για την καταπολέμηση των εγκλημάτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, το οποίο βασίζεται στο δικαίωμα ανάληψης υπόθεσης που έχει η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, χωρίς να θίγει τα εθνικά συστήματα των κρατών μελών σχετικά με τον τρόπο οργάνωσης των ποινικών ερευνών.

Οι έρευνες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας θα πρέπει κατά κανόνα να διεξάγονται από τους (τις) ευρωπαίους(-ες) εντεταλμένους(-ες) εισαγγεείς στα κράτη μέλη. Αυτό θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τον νέο κανονισμό και για τα θέματα που δεν καλύπτονται από τον κανονισμό, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Οι ευρωπαίοι(-ες) εντεταλμένοι(-ες) εισαγγεείς θα πρέπει να εκτελούν τα καθήκοντά τους υπό την εποπτεία του (της) εποπτεύοντος(-ουσας) ευρωπαίου(-ας) εισαγγελέα και υπό την καθοδήγηση και τις εντολές του αρμόδιου μόνιμου τμήματος.

Όταν το εθνικό δίκαιο κράτους μέλους προβλέπει εσωτερική επανεξέταση ορισμένων πράξεων στο πλαίσιο της δομής της εθνικής εισαγγελίας, η επανεξέταση των εν λόγω αποφάσεων του (της) ευρωπαίου(-ας) εντεταλμένου(-ης) εισαγγελέα θα πρέπει να υπάγεται στις εποπτικές εξουσίες του (της) εποπτεύοντος(-ουσας) ευρωπαίου(-ας) εισαγγελέα σύμφωνα με τον κανονισμό διαδικασίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Στις περιπτώσεις αυτές τα

⁴⁷Βλ. Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

⁴⁸ Σε ότι αφορά την Ελληνική έννομη τάξη βλ. Ν. 4786/2021 (Α' 43), «Εφαρμογή διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου της 12ης Οκτωβρίου 2017 σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, ρυθμίσεις για τη λειτουργία των δικαστηρίων και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης».

κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να προβλέπουν επανεξέταση από τα εθνικά δικαστήρια, με την επιφύλαξη του άρθρου 19 της ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι ευρωπαίοι(-ες) εντεταλμένοι(-ες) εισαγγελείς αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και, με την ιδιότητά τους αυτή, όταν ερευνούν και διώκουν αξιόπρινες πράξεις εντός της αρμοδιότητας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας ενεργούν αποκλειστικά για λογαριασμό και εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στο έδαφος των αντίστοιχων κρατών μελών τους. Αυτό συνεπάγεται ότι τους παρέχεται βάσει του κανονισμού λειτουργικά και νομικά ανεξάρτητο καθεστώς το οποίο διαφέρει από οποιοδήποτε καθεστώς προβλεπόμενο από το εθνικό δίκαιο.

Οι εθνικές αρχές θα πρέπει να ενημερώνουν αμελλητί την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία για κάθε συμπεριφορά η οποία ενδέχεται να συνιστά αξιόπρινη πράξη εμπόττουσα στην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Σε περιπτώσεις που δεν εμπόττουν στην αρμοδιότητά της, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα πρέπει να ενημερώνει τις αρμόδιες εθνικές αρχές για τυχόν περιστατικά που υποπίπτουν στην αντίληψή της και ενδέχεται να συνιστούν αξιόπρινη πράξη, για παράδειγμα ψευδή μαρτυρική κατάθεση.

Τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της Ένωσης, καθώς και οι εθνικές αρχές θα πρέπει να παρέχουν αμελλητί στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία κάθε πληροφορία για αξιόπρινες πράξεις ως προς τις οποίες θα μπορούσε αυτή να ασκήσει την αρμοδιότητά της. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μπορεί επίσης να λαμβάνει ή να συλλέγει πληροφορίες από άλλες πηγές, όπως οι ιδιώτες. Ένας μηχανισμός επαλήθευσης στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία έχει ως σκοπό να εξακριβώνει αν βάσει των πληροφοριών που έχουν ληφθεί, πληρούνται οι όροι για την καθ' ύλην, κατά τόπο και έναντι προσώπων αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Η έννοια των αξιόπρινων πράξεων που αφορούν τη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση πρέπει να υπάγεται στον ορισμό που προβλέπει το εθνικό δίκαιο κατ' εφαρμογή της απόφασης-πλαίσιου 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου⁴⁹ και δύναται να καλύπτει, για παράδειγμα, την ιδιότητα μέλους της εγκληματικής οργάνωσης ή την οργάνωση και την ηγεσία της.

Δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ασκεί διώξεις ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, η αρμοδιότητά της καθορίζεται με κριτήριο το ποινικό δίκαιο των κρατών μελών, το οποίο ποινικοποιεί πράξεις ή παραλείψεις που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης και καθορίζει τις

επιβληθείσες κυρώσεις εφαρμόζοντας τη συναφή νομοθεσία της ΕΕ στα εθνικά νομικά συστήματα, ιδίως δε την οδηγία (ΕΕ) 2017/1371.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία στηρίζεται στις εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών αρχών, ιδίως όσον αφορά την εκτέλεση μέτρων καταναγκαστικού χαρακτήρα. Σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, όλες οι εθνικές αρχές και οι αρμόδιοι οργανισμοί της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των Eurojust, Ευρωπόλ και OLAF, θα πρέπει να στηρίζουν ενεργά τις έρευνες και τις διώξεις της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, καθώς και να συνεργάζονται μαζί της από τη στιγμή που καταγγέλλεται στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία εικαζόμενη αξιόπρινη πράξη και έως τη στιγμή που αποφασίσει η τελευταία αν θα ασκήσει δίωξη ή θα περατώσει διαφορετικά την υπόθεση.

Ο (Η) επιληφθείς(-είσα) ευρωπαίος(-α) εντεταλμένος(-η) εισαγγελέας έχει το δικαίωμα να εκδώσει ή να ζητήσει την έκδοση ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης εντός του πεδίου της αρμοδιότητας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων της η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία σέβεται τα δικαιώματα υπεράσπισης που κατοχυρώνονται στο σχετικό δίκαιο της Ένωσης, όπως είναι οι οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2010/64/ΕΕ⁵⁰, 2012/13/ΕΕ⁵¹, 2013/48/ΕΕ⁵², (ΕΕ) 2016/343⁵³, (ΕΕ) 2016/1919⁵⁴, όπως αυτές εφαρμόζονται στις εθνικές

⁵⁰ Βλ. Οδηγία 2010/64/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία (ΕΕ L 280 της 26.10.2010, σ. 1).

⁵¹ Βλ. Οδηγία 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ L 142 της 1.6.2012, σ. 1).

⁵² Βλ. Οδηγία 2013/48/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας (ΕΕ L 294 της 6.11.2013, σ. 1).

⁵³ Βλ. Οδηγία (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ L 65 της 11.3.2016, σ. 1).

⁵⁴ Βλ. Οδηγία (ΕΕ) 2016/1919 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2016, σχετικά με τη δικαστική αρωγή για υπόπτους και κατηγορουμένους στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και για καταζητούμενους σε διαδικασίες εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (ΕΕ L 297 της 4.11.2016, σ. 1).

⁴⁹ Βλ. ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ 2008/841/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 24ης Οκτωβρίου 2008 «για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος», (ΕΕ L 300 της 11.11.2008).

νομοθεσίες. Κάθε ύποπτος ή κατηγορούμενος σε βάρος του οποίου κινεί έρευνα η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα πρέπει να απολαύει των εν λόγω δικαιωμάτων, καθώς και του δικαιώματος βάσει του εθνικού δικαίου να ζητεί διορισμό εμπειρογνομόνων ή ακρόαση μαρτύρων ή κατ' άλλον τρόπο προσκόμιση από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία αποδείξεων για την υπεράσπιση.

Η Οργάνωση της νέας αυτής Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας έχει ως εξής:

Σε Κεντρικό επίπεδο

- Βρίσκεται στο Λουξεμβούργο.
- Ένας ευρωπαίος γενικός εισαγγελέας διορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.
- Ένα συμβούλιο αποτελούμενο από τον ευρωπαϊκό γενικό εισαγγελέα και τους ευρωπαίους εισαγγελείς.
- 22 ευρωπαίοι εισαγγελείς (ένας για κάθε συμμετέχον κράτος) που διορίζονται από το Συμβούλιο.
- Μόνιμα Επιμελητήρια, αποτελούμενα από έναν προεδρεύοντα και δύο μόνιμα μέλη.
- Ένας διοικητικός διευθυντής διορισμένος από το Σώμα.
- Περισσότεροι από 100 εργαζόμενοι τόσο για το κεντρικό γραφείο όσο και για το αποκεντρωμένο επίπεδο.

Επίσης υπάρχουν τέσσερα μη συμμετέχοντα κράτη (Ουγγαρία, Ιρλανδία, Πολωνία, Σουηδία) τα οποία μπορούν να συμμετάσχουν οποτεδήποτε, ένα η Δανία έχει αποκλειστεί και τρεις βασικοί εταίροι, Olaf, Eurorol, Eurojust.

Σε Αποκεντρωμένο επίπεδο

- Τουλάχιστον δύο ευρωπαίοι εξουσιοδοτημένοι εισαγγελείς που βρίσκονται σε κάθε συμμετέχον κράτος μέλος.

3.2-ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΩΞΕΙΣ

Η ΕΡΡΟ αντιπροσωπεύει το πρώτο πραγματικό υπερεθνικό σώμα εισαγγελικών αρχών με εξουσίες να διεξάγει ανεξάρτητα έρευνες και διώξεις σε εγκλήματα που πλήττουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης.

Είναι σε θέση να ασκήσει δίωξη και να φέρει τους υποψήφιους δράστες τέτοιων εγκλημάτων σε κρίση στα 22 συμμετέχοντα κράτη μέλη της ΕΕ. Τα μη συμμετέχοντα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να συμμετάσχουν στην ΕΡΡΟ σε οποιοδήποτε στάδιο.

Η ανεξαρτησία της ΕΡΡΟ βρίσκεται στο επίκεντρο του έργου. Από τη στιγμή που διορίζονται, ο Ευρωπαίος Γενικός Εισαγγελέας και όλοι οι εισαγγελείς προστατεύονται από κάθε ανάρμοστη

επιρροή από το ευρωπαϊκό ή εθνικό επίπεδο (π.χ. πολιτική παρέμβαση στις διώξεις).

Αν και είναι πλήρως ανεξάρτητη, η ΕΡΡΟ παραμένει υπόλογο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή για τις γενικές της δραστηριότητες, με την επιφύλαξη της υποχρέωσης διακριτικής ευχέρειας και εμπιστευτικότητας όσον αφορά μεμονωμένες περιπτώσεις.

Κατά την διεξαγωγή των ερευνών και των διώξεων, η ΕΡΡΟ καθοδηγείται από τις αρχές της νομιμότητας, της αναλογικότητας, της αμεροληψίας και της δικαιοσύνης έναντι των υπόπτων ή των κατηγορουμένων και θα πρέπει να αναζητήσει αποδεικτικά στοιχεία υπέρ ή εναντίον τους.

Το επίκεντρο της εντολής της είναι η απάτη και άλλα εγκλήματα που επηρεάζουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ [λεγόμενα αδικήματα «PIF», όπως ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371]:

- απάτη σε σχέση με τις δαπάνες και τα έσοδα,
- απάτη στον τομέα του ΦΠΑ (στο μέτρο που συνδέεται με την επικράτεια δύο ή περισσότερων κρατών μελών και ανέρχεται τουλάχιστον σε 10 εκατομμύρια ευρώ),
- νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες των περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από την εξαπάτηση του προϋπολογισμού της ΕΕ,
- ενεργητική και παθητική δωροδοκία ή υπεξαίρεση που επηρεάζουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ, και
- Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, εάν το επίκεντρο των δραστηριοτήτων της είναι η διάπραξη εγκλημάτων κατά του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία –σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού- είναι αρμόδια για την έρευνα, τη δίωξη και την παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης των δράστων αξιόποινων πράξεων καθώς και των συνεργών σε αξιόποινες πράξεις οι οποίες θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης που προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 και καθορίζονται από τον ιδρύοντα κανονισμό. Για τον σκοπό αυτό η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία διενεργεί έρευνες και εκτελεί πράξεις δίωξης και ασκεί εισαγγελικά καθήκοντα στα αρμόδια δικαστήρια των κρατών μελών έως την οριστική περάτωση της υπόθεσης.

Σε ότι αφορά την καθ' ύλην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας –σύμφωνα με το άρθρο 22 του κανονισμού- η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία έχει αρμοδιότητα για αξιόποινες πράξεις που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης οι οποίες προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 όπως εφαρμόζεται στο εθνικό δίκαιο, ανεξαρτήτως του κατά πόσον η ίδια αξιόποινη συμπεριφορά θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως διαφορετικό είδος αξιόποινης πράξης στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου.

Όσον αφορά τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 όπως εφαρμόζεται στο εθνικό δίκαιο, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία είναι αρμόδια μόνο όταν οι εκούσιες πράξεις ή παραλείψεις που ορίζονται στην εν λόγω διάταξη συνδέονται με την επικράτεια δύο ή περισσότερων κρατών μελών και αφορούν συνολική ζημία ύψους τουλάχιστον 10 εκατ. EUR.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία είναι επίσης αρμόδια για αξιόποινες πράξεις που αφορούν τη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση ως αυτή ορίζεται στην απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ όπως εφαρμόζεται στο εθνικό δίκαιο, αν το επίκεντρο της εγκληματικής δραστηριότητας της εγκληματικής αυτής οργάνωσης είναι η τέλεση οποιασδήποτε από τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1.⁵⁵

Ακόμη η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία είναι επίσης αρμόδια για οποιαδήποτε άλλη αξιόποινη πράξη συνδέεται άρρηκτα με αξιόποινη συμπεριφορά εμπόρου στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Η αρμοδιότητα για τις εν λόγω αξιόποινες πράξεις δύναται να ασκείται μόνο σύμφωνα με το άρθρο 25 παράγραφος 3⁵⁶.

⁵⁵ Στο οποίο ορίζεται: «Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία είναι αρμόδια για την έρευνα, τη δίωξη και την παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης των δραστών αξιόποινων πράξεων καθώς και των συνεργών σε αξιόποινες πράξεις οι οποίες θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης που προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 και καθορίζονται από τον ιδρύοντα κανονισμό. Για τον σκοπό αυτό η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία διενεργεί έρευνες και εκτελεί πράξεις δίωξης και ασκεί εισαγγελικά καθήκοντα στα αρμόδια δικαστήρια των κρατών μελών έως την οριστική περάτωση της υπόθεσης».

⁵⁶ «3. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν ασκεί την αρμοδιότητα της σχετικά με αξιόποινες πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 22 και, κατόπιν διαβούλευσης με τις αρμόδιες εθνικές αρχές, παραπέμπει την υπόθεση χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση σε αυτές σύμφωνα με το άρθρο 34 αν:

α) η μέγιστη ποινή που προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο για αξιόποινη πράξη που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 22 παράγραφος 1 είναι εξίσου ή λιγότερο αυστηρή σε σύγκριση με τη μέγιστη ποινή που επιβάλλεται για άρρηκτα συνδεδεμένη αξιόποινη πράξη όπως προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 3, εκτός αν η τελευταία αυτή αξιόποινη πράξη υπήρξε καθοριστική για την τέλεση της αξιόποινης πράξης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 22 παράγραφος 1· ή

β) υπάρχει λόγος να εικάζεται ότι η ζημία που προκαλείται ή ενδέχεται να προκληθεί στα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης από αξιόποινη πράξη προβλεπόμενη στο άρθρο 22 δεν υπερβαίνει τη ζημία που προκλήθηκε ή ενδέχεται να προκληθεί σε άλλο θύμα.

Το στοιχείο β) του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζεται επί των αδικημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχεία α), β) και

Σε κάθε περίπτωση, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν είναι αρμόδια για αξιόποινες πράξεις που αφορούν εθνικούς άμεσους φόρους, συμπεριλαμβανομένων αξιόποινων πράξεων που συνδέονται άρρηκτα με αυτές. Η δομή και η λειτουργία της φορολογικής διοίκησης των κρατών μελών δεν θίγεται από τον εκδοθέντα κανονισμό.

Σύμφωνα με το άρθρο 23 του κανονισμού η ευρωπαϊκή εισαγγελία είναι αρμόδια για τις αξιόποινες πράξεις του άρθρου 22 εφόσον οι εν λόγω πράξεις:

α) τελέστηκαν εν όλω ή εν μέρει στην επικράτεια ενός ή περισσότερων κρατών μελών,

β) τελέστηκαν από υπήκοο κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι ένα κράτος μέλος έχει διεθνή δικαιοδοσία για τις εν λόγω αξιόποινες πράξεις όταν αυτές τελούνται εκτός της επικράτειάς του,

γ) τελέστηκαν εκτός της επικράτειας που προβλέπεται στο στοιχείο α) από πρόσωπο το οποίο υπόκειται στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης ή στο καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού κατά τον χρόνο τέλεσης της αξιόποινης πράξης, υπό τον όρο ότι ένα κράτος μέλος έχει διεθνή δικαιοδοσία για τις εν λόγω αξιόποινες πράξεις όταν αυτές τελούνται εκτός της επικράτειάς του.

Ενώ είναι υποχρεωμένη να ασκεί ποινική δίωξη σε μεγάλο αριθμό αδικημάτων, η ΕΠΠΟ έχει τη δυνατότητα να δώσει προτεραιότητα σε υποθέσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της σύμφωνα με γενικά κριτήρια (αυτή θα είναι η πολιτική ποινικής δίωξης της ΕΠΠΟ).

Επιπλέον, μπορεί να αποφασίσει να μην αναλάβει ή να μεταφέρει στις εθνικές αρχές περιπτώσεις απάτης κάτω των 100.000 ευρώ, όταν λόγω της σοβαρότητας του αδικήματος ή της πολυπλοκότητας των διαδικασιών δεν υπάρχει ανάγκη διερεύνησης ή δίωξης της υπόθεσης σε επίπεδο Ένωσης.

Η ΕΠΠΟ έχει επίσης δευτερεύουσα αρμοδιότητα, την ικανότητα να διερευνά και να διώκει οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα που είναι «άρρηκτα συνδεδεμένη» με ένα αδίκημα PIF.

Πρόκειται για αδικήματα που αποσκοπούν αποκλειστικά στην εξασφάλιση των υλικών ή νομικών μέσων για τη διάπραξη αδικήματος PIF (πλαστογράφηση) ή για τη διασφάλιση του κέρδους ή του προϊόντος από το αδίκημα που διαπράττεται με PIF, υπό τον όρο ότι το δευτερεύον αδίκημα είναι λιγότερο σοβαρό, το αδίκημα PIF.

Αν είναι πιο σοβαρή, θα παραμείνει, κατά κανόνα, υπό την αρμοδιότητα των εθνικών εισαγγελικών αρχών. Επίσης η ΕΠΠΟ θα απέχει από την άσκηση των αρμοδιοτήτων της όταν η ζημία στον προϋπολογισμό της Ένωσης δεν υπερβαίνει τις ζημίες που προκαλούνται σε άλλο θύμα (π.χ. στους προϋπολογισμούς των κρατών μελών).

δ) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 όπως εφαρμόζεται στο εθνικό δίκαιο».

Επιπλέον, μπορεί να αποφασίσει να μην αναλάβει ή να μεταφέρει στις εθνικές αρχές περιπτώσεις απάτης κάτω των 100.000 ευρώ, όταν λόγω της σοβαρότητας του αδικήματος ή της πολυπλοκότητας των διαδικασιών δεν υπάρχει λόγος διερεύνησης ή δίωξης της υπόθεσης στην Ένωση επίπεδο.

Η ΕΡΡΟ μπορεί να διερευνήσει κάθε είδους απάτη που αφορά κοινοτικά κονδύλια, για παράδειγμα απάτη από περιφερειακά ταμεία, ταμεία Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και ούτω καθεξής. Αυτές περιλαμβάνουν την κατάχρηση των διαδικασιών υποβολής προσφορών. Η ΕΡΡΟ είναι επίσης σε θέση να ερευνήσει περίπλοκες υποθέσεις απάτης στον τομέα του καρουσέλ ΦΠΑ⁵⁷.

Έχει την εντολή, τις αρμοδιότητες και τους πόρους για την κάλυψη του χάσματος εφαρμογής στα συμμετέχοντα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση εγκλημάτων κατά του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Μπορεί να μοιράζεται και να διασταυρώνει πληροφορίες σχετικά με διασυνοριακές υποθέσεις με άλλα όργανα της ΕΕ και εθνικές αρχές.

Λαμβάνει πληροφορίες, υποχρεωτικά, από τα κράτη μέλη σχετικά με περιπτώσεις απάτης στον τομέα του ΦΠΑ που συνδέονται με τη διασυνοριακή απάτη ΦΠΑ που μπορεί να προκαλέσει ζημία άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ.

Οι διαδικασίες υποβολής προσφορών της ΕΕ είναι συχνά πολύ τεχνικές και μπορούν να διαστρεβλωθούν έτσι ώστε να αποκτηθεί πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες προκειμένου να ευνοηθεί ένας ανταγωνιστής.

Σε τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να είναι πολύ δύσκολο για τις εθνικές αρχές να ανιχνεύουν και να ερευνούν προειδοποιητικά μηνύματα για τυχόν παρατυπίες.

Η ΕΡΡΟ:

⁵⁷ Απάτη καρουσέλ (carousel fraud) ΦΠΑ.

Ο προμηθευτής που είναι εγκατεστημένος στο κράτος μέλος 1, η λεγόμενη «conduit company», προμηθεύει αγαθά (απαλλασσόμενα από τον ΦΠΑ) σε μια δεύτερη οντότητα που είναι εγκατεστημένη στο κράτος μέλος 2, ο «missing trader».

Στη συνέχεια, ο έμπορος αυτός εκμεταλλεύεται τις ενδοκοινοτικές παραδόσεις αγαθών που απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ και μεταπωλεί, σε πολύ ανταγωνιστική τιμή, τα ίδια προϊόντα στην εγχώρια αγορά του κράτους μέλους 2.

Η ανταγωνιστική τιμή είναι δυνατή επειδή, παρά τον έμπορο που χρεώνει τον ΦΠΑ του στον πελάτη, δεν το δηλώνει στις φορολογικές αρχές, αυξάνοντας έτσι τα περιθώρια κέρδους του.

Ο λεγόμενος «missing trader» τότε εξαφανίζεται, καθιστώντας αδύνατη την είσπραξη φόρων στο κράτος όπου καταναλώνονται τα αγαθά ή οι υπηρεσίες.

Η ίδια συναλλαγή μπορεί να επαναληφθεί με έναν κυκλικό ή «καρουσέλ» τρόπο.

- συνδυάζει την τεχνογνωσία του εξειδικευμένου προσωπικού και των βασικών συνεργατών.

- Έχει την ικανότητα διεξαγωγής διασυνοριακών ερευνών στο έδαφος διαφορετικών συμμετεχόντων κρατών μελών.

- Χρησιμοποιεί απλοποιημένες διαδικασίες όμοιες με αυτές που διαθέτουν οι εθνικοί εισαγγελείς.

3.3-ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Η ΕΡΡΟ θα λειτουργεί ως ενιαίο γραφείο που θα είναι οργανωμένο σε κεντρικό και αποκεντρωμένο επίπεδο.

Το κεντρικό του επίπεδο όπως αναφέρθηκε περιλαμβάνει ένα Συμβούλιο που συγκροτείται από τον Ευρωπαϊκό Γενικό Εισαγγελέα και 22 Ευρωπαίους Εισαγγελείς, έναν ανά συμμετέχον κράτος μέλος.

Το αποκεντρωμένο επίπεδο ενσωματώνεται στο σύστημα δικαιοσύνης κάθε συμμετέχοντος ΚΜ και απαρτίζεται από τους ευρωπαϊούς εξουσιοδοτημένους εισαγγελείς (European Delegated Prosecutor's-EDP), οι οποίοι πρέπει, όταν διορίζονται ως εξουσιοδοτημένοι εισαγγελείς, να είναι ενεργά μέλη της εθνικής εισαγγελίας ή δικαστικής αρχής που είναι επιφορτισμένα με τη διεξαγωγή ερευνών και την υποβολή υποθέσεων στα εθνικά δικαστήρια.

Για την αποτελεσματική διερεύνηση, δίωξη και καταδίκη των δραστών, η ΕΡΡΟ πρέπει να ενημερώνεται δεόντως για κάθε γεγονός που μπορεί να συνιστά αδίκημα που εμπίπτει στην αρμοδιότητά της.

Για το σκοπό αυτό, οι εθνικές αρμόδιες αρχές, καθώς και όλα τα θεσμικά όργανα, όργανα και οργανισμοί της Ένωσης ενημερώνουν χωρίς καθυστέρηση την ΕΡΡΟ για κάθε εγκληματική συμπεριφορά που εμπίπτει στην αρμοδιότητά της.

Οι αρμόδιες αυτές οντότητες μπορούν να κάνουν χρήση των διαδικασιών υποβολής εκθέσεων που έχουν ήδη θεσπιστεί σε εθνικό επίπεδο ή της OLAF σε επίπεδο ΕΕ, εφόσον η ΕΡΡΟ λαμβάνει τις δομημένες πληροφορίες όπως απαιτείται από τον κανονισμό ΕΡΡΟ.

Η ΕΡΡΟ μπορεί επίσης να συγκεντρώσει πληροφορίες για να ξεκινήσει μια υπόθεση από άλλες πηγές ή με ενεργό τρόπο, όπως μέσω ειδήσεων, ιδιωτών ή καταγγελιών. Οι καταγγέλλοντες θα πρέπει να προστατεύονται σύμφωνα με την πρόσφατα συμφωνηθείσα οδηγία της ΕΕ για την προστασία των καταγγελιών και δεν θα πρέπει να αποθαρρύνονται από το φόβο των αντιποίνων.

Ενώ η ΕΡΡΟ φέρνει τις υποθέσεις στα αρμόδια εθνικά δικαστήρια σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία και τον κανονισμό ΕΡΡΟ, η οργάνωση των εσωτερικών εργασιών της ΕΡΡΟ διέπεται από τους εσωτερικούς διαδικαστικούς κανόνες που έχουν εγκριθεί από το Σώμα των Επιτρόπων.

Στα κράτη μέλη που διαθέτουν σύστημα απλουστευμένων διαδικασιών, όπως οι συναλλαγές, εφαρμόζεται το εθνικό δίκαιο.

Εκτός από τα μέτρα που έχουν ήδη τεθεί στη διάθεσή τους βάσει του εθνικού δικαίου, ο EDP που χειρίζεται την υπόθεση (σε περιπτώσεις που αφορούν αδικήματα που τιμωρούνται με μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων ετών) έχει το δικαίωμα να διατάξει ή να ζητήσει μια δέσμη μέτρων έρευνας, τα οποία είναι διαθέσιμα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και / ή απαιτείται από τον κανονισμό EPPO. Τα τελευταία περιλαμβάνουν έρευνες, παραγγελίες παραγωγής αποδεικτικών στοιχείων, δέσμευση προϊόντων εγκλήματος, παρακολούθηση επικοινωνιών και παρακολούθηση ελεγχόμενων παραδόσεων.

Μια υπόθεση μπορεί να περατωθεί από το μόνιμο τμήμα πριν από τη δίκη, μετά από πρόταση από τον υπεύθυνο της EDP, όταν η δίωξή του είναι αδύνατη λόγω έλλειψης αποδεικτικών στοιχείων, παραγραφής, *ne bis in idem*, αμνηστίας ή ασυλίας κλπ., με την επιφύλαξη για ενδεχόμενες περαιτέρω έρευνες αν προκύψουν νέα στοιχεία. Οι λόγοι ματαίωσης περιορίζονται σε εκείνους που αναφέρονται ρητά στον κανονισμό EPPO.

Αφού προσαχθεί ενώπιον του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου, η υπόθεση θα εξεταστεί από την EDP, τηρώντας πλήρως την εθνική νομοθεσία και σύμφωνα με τον κανονισμό EPPO.

Στα κράτη μέλη που διαθέτουν σύστημα απλουστευμένων διαδικασιών, όπως οι συναλλαγές, εφαρμόζεται το εθνικό δίκαιο.

3.4-ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.

Προς το συμφέρον όλων των πολιτών, ο κανονισμός EPPO περιλαμβάνει αρκετές διασφαλίσεις σε σχέση με τους υπόπτους, τους μάρτυρες και τα θύματα και, προκειμένου να εξασφαλιστεί η νομιμότητα και η συμμόρφωση με το δίκαιο της ΕΕ, τη δυνατότητα δικαστικού ελέγχου των ερευνών του.

Η EPPO υπόκειται σε πολυεπίπεδες εγγυήσεις.

Πρώτον, όπως και σε κάθε όργανο της ΕΕ, είναι υποχρεωμένη να σέβεται πλήρως τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (CFREU), ιδίως το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, το δικαίωμα υπεράσπισης και το τεκμήριο αθωότητας (άρθρα 47 και 48 CFREU), καθώς και η αρχή *ne bis in idem* (άρθρο 50 CFREU).

Δεύτερον, η EPPO θα πρέπει να σέβεται τις διασφαλίσεις που προβλέπονται από τις οδηγίες της ΕΕ που έχουν ήδη θεσπιστεί στον τομέα των διαδικαστικών δικαιωμάτων (όπως εφαρμόζονται από την εθνική νομοθεσία), οι οποίες καλύπτουν ήδη ορισμένα σημαντικά ζητήματα. Κάθε ύποπτος ή κατηγορούμενος θα επωφεληθεί επίσης από τυχόν πρόσθετη εγγύηση που παρέχεται από την εθνική

νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο πραγματοποιούνται οι έρευνες.

Επιπλέον, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα μπορεί να προβαίνει σε προδικαστικές αποφάσεις σχετικά με τα θέματα εγκυρότητας των διαδικαστικών πράξεων του EPPO που έχουν υποβληθεί ενώπιον οποιουδήποτε εθνικού δικαστηρίου, την ερμηνεία ή το κύρος διατάξεων του δικαίου της ΕΕ, Κανονισμούς, ενδεχόμενες συγκρούσεις που ενδέχεται να προκύψουν με τις εθνικές αρχές.

Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στις διασφαλίσεις των προσωπικών δεδομένων που θα επεξεργάζεται ο EPPO μέσω του συστήματος διαχείρισης υποθέσεων ή θα μεταβιβάζει σε άλλα μέρη. Τα δεδομένα αυτά θα προστατεύονται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ. Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) θα είναι υπεύθυνος τόσο για την παροχή συμβουλών στην EPPO όσο και για τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων προστασίας των δεδομένων.

Τα διαδικαστικά δικαιώματα της ΕΕ που προστατεύονται από την EPPO είναι τα εξής:

α) το δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης, όπως προβλέπεται στην οδηγία 2010/64 / ΕΕ,

β) το δικαίωμα ενημέρωσης και πρόσβασης στα υλικά υποθέσεων, όπως προβλέπεται στην οδηγία 2γ) το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο και το δικαίωμα επικοινωνίας και ενημέρωσης τρίτων σε περίπτωση κράτησης, όπως προβλέπεται στην οδηγία 2013/48 / ΕΕ,

δ) το δικαίωμα σιωπής και το δικαίωμα τεκμαιρόμενης αθωότητας, όπως προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2016/343,

ε) το ευεργέτημα πενίας που προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2016/1919.012/13 / ΕΕ.

3.5-ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΚΡΑΤΗ

Η EPPO έχει αναπτύξει σχέσεις και συνέργειες με εταίρους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και πέρα από αυτήν, κυρίως με τη θέσπιση συμφωνιών εργασίας για αμοιβαία συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών⁵⁸.

Ενώ η Eurojust, ο OLAF και η Europol εκπροσωπούν τους στενότερους εταίρους της, η EPPO συνεργάζεται στενά με όλα τα θεσμικά όργανα, τους οργανισμούς, τα γραφεία και τους οργανισμούς της Ένωσης καθώς και με τις αρχές των μη συμμετεχόντων κρατών μελών και των αρχών τρίτων χωρών και διεθνών οργανισμών⁵⁹.

⁵⁸ Βλ. Hartmut Aden, «Information sharing, secrecy and trust among law enforcement and secret service institutions in the European Union», West European Politics. 41:4, 2018.

⁵⁹ Βλ. John D. Occhipinti, «Still Moving Toward a European FBI? Re-Examining the Politics of EU Police

INTERPOL

Όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνδέονται με τον Διεθνή Οργανισμό Εγκληματολογικής Αστυνομίας (Interpol). Για την εκπλήρωση της αποστολής της, η Interpol λαμβάνει, αποθηκεύει και διανέμει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με σκοπό να παρέχει στις αρμόδιες αρχές συνδρομή κατά την πρόληψη και την καταπολέμηση της διεθνούς εγκληματικότητας⁶⁰.

Κατά συνέπεια έχει ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ της Ένωσης και της Interpol⁶¹ μέσω της προαγωγής της αποτελεσματικής ανταλλαγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με παράλληλη εξασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών που αφορούν την αυτόματη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Όποτε διαβιβάζονται επιχειρησιακά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία προς την Interpol και προς χώρες που έχουν ενταλαμμένα μέλη στην Interpol εφαρμόζεται ο κανονισμός, ιδίως οι διατάξεις σχετικά με τις διεθνείς διαβιβάσεις. Ο κανονισμός ισχύει με την επιφύλαξη των ειδικών κανόνων που θεσπίζονται στην κοινή θέση 2005/69/ΔΕΥ του Συμβουλίου και στην απόφαση 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου⁶².

EUROJUST

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και η Eurojust λειτουργούν ως εταίροι και συνεργάζονται στα επιχειρησιακά ζητήματα, σύμφωνα με τις αντίστοιχες εντολές τους. Η εν λόγω συνεργασία μπορεί να αφορά έρευνες που διεξάγει η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία όταν η ανταλλαγή πληροφοριών ή ο συντονισμός των μέτρων έρευνας όσον αφορά υποθέσεις που εμπíπτουν στην αρμοδιότητα της Eurojust θεωρείται απαραίτητη ή ενδεδειγμένη ενέργεια.

Όταν η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ζητεί από τη Eurojust τέτοια συνεργασία, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία έρχεται σε επαφή με το εθνικό μέλος του κράτους μέλους του (της) επιληφθέντος(-είσας) ευρωπαϊού(-ας) ενταλαμμένου(-ης) εισαγγελέα. Στην επιχειρησιακή συνεργασία δύνανται επίσης να συμμετέχουν τρίτες χώρες που έχουν συνάψει συμφωνία συνεργασίας με τη Eurojust.

Cooperation», Intelligence and National Security, 30:2-3, 2015.

⁶⁰ Βλ. Alain Guyomarch, «Problems and prospects for European police cooperation after Maastricht», Policing and Society: An International Journal, 9:1-2, 2008, Jorg Monar, «Cooperation in the Justice and Home Affairs Domain: Characteristics, Constraints and Progress», European Integration, 28:5, 2006.

⁶¹ Βλ. Monica Der Boer, «Counter –Terrorism, Security and Intelligence in the EU: Governance Challenges for Collection, Exchange and Analysis», Intelligence and National Security, 30:2-3, 2015.

⁶² Βλ. Κοινή θέση 2005/69/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Ιανουαρίου 2005, για την ανταλλαγή ορισμένων δεδομένων με την Interpol (ΕΕ L 27 της 29.1.2005, σ. 61).

OLAF

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και ο OLAF διατηρούν στενή σχέση με βασικούς άξονες τη συμπληρωματικότητα στο πλαίσιο των αντίστοιχων εντολών τους και την αποφυγή των επικαλύψεων στις δραστηριότητές τους. Για τον σκοπό αυτό, ο OLAF θα πρέπει κατ' αρχήν να μην κινεί καμία διοικητική έρευνα εκ παραλλήλου με έρευνα που διεξάγεται από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία για τα ίδια πραγματικά περιστατικά. Αυτό ωστόσο θα πρέπει να μη θίγει την εξουσία της OLAF να κινήσει διοικητική έρευνα με δική της πρωτοβουλία, σε στενή διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

Σε όλες τις ενέργειες για τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας ο OLAF ενεργεί ανεξάρτητα από την Επιτροπή, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁶³.

Στις περιπτώσεις στις οποίες η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν διεξάγει έρευνα, θα πρέπει να είναι σε θέση να παρέχει συναφείς πληροφορίες στον OLAF ώστε να επιτρέψει στην τελευταία να εξετάσει τις ενδεδειγμένες ενέργειες σύμφωνα με την εντολή της. Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο να ενημερώσει τον OLAF σε περιπτώσεις στις οποίες δεν υπάρχει εύλογη αιτία να εικάζεται ότι διαπράττεται ή έχει διαπραχθεί αδίκημα που εμπíπτει στην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, αλλά ενδέχεται να είναι σκόπιμη η διεξαγωγή διοικητικής έρευνας από τον OLAF, ή σε περιπτώσεις στις οποίες η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θέτει την υπόθεση στο αρχείο και είναι επιθυμητή η παραπομπή της στον OLAF για διοικητική συνέχεια ή για την είσπραξη ποσών.

Όταν παρέχει πληροφορίες η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δύνανται να ζητεί από τον OLAF να κρίνει αν πρέπει να κινηθεί διοικητική έρευνα ή να ληφθούν άλλα μέτρα διοικητικής συνέχειας ή παρακολούθησης, ιδίως για σκοπούς που αφορούν προληπτικά μέτρα, είσπραξη ποσών ή πειθαρχικά μέτρα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013.⁶⁴

EUROPOL

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία συνάπτει και διατηρεί στενή σχέση με την Ευρωπόλ. Για τον σκοπό αυτό συνάπτουν συμφωνία συνεργασίας στην οποία καθορίζονται οι όροι της συνεργασίας τους.

⁶³ Βλ. Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την καταργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

⁶⁴ Βλ. Άρθρο 101 και 120 του εν λόγω κανονισμού.

Όταν απαιτείται για τον σκοπό των ερευνών της, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μπορεί να λαμβάνει κατόπιν αιτήματός της κάθε σχετική πληροφορία που διαθέτει η Ευρωπόλ η οποία αφορά οποιοδήποτε αδίκημα που εμπίπτει στην αρμοδιότητά της, και μπορεί επίσης να ζητά από την Ευρωπόλ την παροχή αναλυτικής υποστήριξης σε συγκεκριμένη έρευνα που διεξάγεται από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία⁶⁵.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΑΛΛΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΕ

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία συνάπτει και διατηρεί σχέσεις συνεργασίας με την Επιτροπή για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Για το σκοπό αυτό συνάπτουν συμφωνία στην οποία καθορίζονται οι όροι της συνεργασίας τους.

Με την επιφύλαξη της ορθής διεξαγωγής και του εμπιστευτικού χαρακτήρα των ερευνών της, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία παρέχει χωρίς καθυστέρηση επαρκείς πληροφορίες στο ενδιαφερόμενο, θεσμικό ή μη, όργανο ή οργανισμό της Ένωσης και στα άλλα ενδιαφερόμενα θύματα ώστε να μπορούν να λάβουν τα ενδεδειγμένα μέτρα, ιδίως δε τα εξής:

α) διοικητικά μέτρα, όπως προληπτικά μέτρα για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης για τον σκοπό αυτό. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μπορεί να προτείνει συγκεκριμένα μέτρα στο, θεσμικό ή μη, όργανο ή οργανισμό,

β) παράσταση σε δίκη ως πολιτικώς ενάγοντες,

γ) μέτρα για σκοπούς που αφορούν διοικητική διαδικασία είσπραξης ποσών που οφείλονται στον προϋπολογισμό της Ένωσης ή πειθαρχικά μέτρα.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΕ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΗ

⁶⁵ Βλ. KORONTZIS Tr., Διεθνές Συνέδριο "GLOBAL MULTIDISCIPLINARY ACADEMIC MEETING" που πραγματοποιήθηκε στο Πράσινο Ακρωτήρι την 27-30 Μαρτίου 2014 από τα: The European Scientific Institute, Santiago University, University of the Azores and Institute for Law and Economic Studies. Εισήγηση με θέμα: «International law enforcement cooperation» [ISBN 978-608-4642-19-0] (Proceedings, p.p. 355-367), του ίδιου «Αρμοδιότητες και καθήκοντα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οργανισμών για την αντιμετώπιση του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος. Αξιολογική προσέγγιση», Διοικητική Ενημέρωση (τριμηνιαία επιθεώρηση διοικητικής επιστήμης), τ.64, Ιανουάριος -Φεβρουάριος - Μάρτιος 2013, σ.σ. 4-20 και του ίδιου «Αρμοδιότητες και καθήκοντα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οργανισμών για την αντιμετώπιση του Διεθνούς Οργανωμένου Εγκλήματος. Αξιολογική προσέγγιση», "Διμενική Ρότα", τεύχος 20, Οκτώβρης-Νοέμβρης-Δεκέμβρης 2015, σ.σ. 48-55.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑΣ

Οι ρυθμίσεις συνεργασίας του άρθρου 99 παράγραφος 3 του κανονισμού οποίες συνάπτονται με τις αρχές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας δύναται να αφορούν ιδίως την ανταλλαγή στρατηγικών πληροφοριών και την απόσπαση υπαλλήλων-συνδέσμων στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δύναται να ορίζει, σε συμφωνία με τις σχετικές αρμόδιες αρχές, σημεία επαφής στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας με σκοπό τη διευκόλυνση της συνεργασίας σύμφωνα με τις ανάγκες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Ελλείπει νομικής πράξης σχετικά με τη συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις και την παράδοση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, τα κράτη μέλη κοινοποιούν ότι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία είναι αρμόδια αρχή για τον σκοπό της εφαρμογής των εφαρμοστέων πράξεων της Ένωσης στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις σε ό,τι αφορά υποθέσεις εμπόπτουσες στην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, στις σχέσεις τους με τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία δεν συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

ΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Με την επιφύλαξη της υποστήριξης που παρέχει η Eurojust, οι μεσοπρόθεσμες έως μακροπρόθεσμες σχέσεις μεταξύ της ΕΡΡΟ και των αρχών τρίτων χωρών και μη συμμετεχόντων κρατών μελών μπορούν να ρυθμίζονται μέσω συμφωνιών εργασίας.

Μπορούν να καλύπτουν ιδίως, την ανταλλαγή πληροφοριών και την απόσπαση αξιωματικών-συνδέσμων ή σημείων επαφής, ώστε να βελτιωθεί η πρακτική συνεργασία.

Ελλείπει τέτοιων ρυθμίσεων, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη κοινοποιούν στην ΕΡΡΟ ως «αρμόδια αρχή» για τους σκοπούς των εφαρμοστέων νομικών πράξεων της Ένωσης για τη δικαστική συνεργασία και τις σχετικές διεθνείς συμφωνίες.⁶⁶

4.-ΚΟΙΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (JOINT INVESTIGATIONS TEAMS-JITs)

Σημαντικός σταθμός στην ευρωπαϊκή αντεγκλητική πολιτική για την αντιμετώπιση του οργανωμένου

⁶⁶ Βλ. Άρθρο 104 εν λόγω κανονισμού.

εγκλήματος⁶⁷ και αντιμετώπισης σοβαρών μορφών εγκληματικότητας σε επίπεδο ΕΕ αποτέλεσε η Συνθήκη του Μάαστριχτ [στην Ελληνική έννομη τάξη ενσωματώθηκε με το Ν. 2077/1992 (Α' 136)].

Συγκεκριμένα με την εν λόγω Συνθήκη προστέθηκε στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, ένα νέο κεφάλαιο (ΤΙΤΛΟΣ VI) με τίτλο «Διατάξεις σχετικά με τη συνεργασία στους τομείς Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων». Το συγκεκριμένο κεφάλαιο αποτελεί ουσιαστικά την έναρξη της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε επίπεδο Ε.Ε.

Ακολουθώντας με την Συνθήκη του Άμστερνταμ [στην Ελληνική έννομη τάξη ενσωματώθηκε με το Ν. 2691/1999 (Α' 47)], διακηρύχθηκε ότι στόχος της Ε.Ε. ήταν «να διατηρήσει και να αναπτύξει την ένωση ως χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά στους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο, τη μετανάστευση, και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας».

Ειδικότερα οι βάσεις για τις ΚΟΕ τέθηκαν με τα άρθρα 30 της ΣυνθΕΕ (πρώην άρθρο Κ.2) και το άρθρο 32 (πρώην άρθρο Κ.4) της ΣυνθΕΕ, τα οποία αντικαταστάθηκαν από τα άρθρα 69ΣΤ και 69Η αντίστοιχα της Συνθήκης της Λισσαβώνας [στην Ελληνική έννομη τάξη ενσωματώθηκε με το Ν. 3671/2008 (Α' 129)].

Ειδικότερα στην παρ. 1. του άρθρου 69 ΣΤ του Κεφαλαίου 5 της Συνθήκης της Λισσαβώνας, με τίτλο «Αστυνομική Συνεργασία» ορίζεται: «Η Ένωση αναπτύσσει αστυνομική συνεργασία στην οποία συμμετέχουν όλες οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών και τελωνειακών αρχών και άλλων αρχών επιβολής του νόμου ειδικευμένων στον τομέα της πρόληψης ή της εξακρίβωσης αξιόποινων πράξεων ή της διερεύνησής τους».

Επίσης στο άρθρο 69 Η της ίδιας Συνθήκης ορίζεται ότι: «Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία, καθορίζει τις προϋποθέσεις και τα όρια εντός των οποίων οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών των άρθρων 69 Α και 69 ΣΤ μπορούν να αναλαμβάνουν δράση στο έδαφος άλλου κράτους μέλους σε συνεργασία και σε συμφωνία με τις αρχές του κράτους μέλους αυτού. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Επιπρόσθετα στο άρθρο 69Ζ παρ. 2. Β προβλέπεται ότι στα καθήκοντα της EUROPOL ανήκουν: «ο συντονισμός, διοργάνωση και η διεξαγωγή ερευνών και επιχειρησιακών δράσεων, από κοινού με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ή στο

πλαίσιο κοινών ομάδων ερευνών, ενδεχομένως σε σύνδεση με την Eurojust».

Στα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που συνήλθε στο Τάμπερε την 15 και 16 Οκτωβρίου 1999, στην παράγραφο 43 οριζόταν «Θα πρέπει να αξιοποιηθεί πλήρως η συνεργασία μεταξύ των αρχών των κρατών μελών κατά τη διερεύνηση του διασυνοριακού εγκλήματος σε ένα κράτος μέλος. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί την άμεση σύσταση κοινών ερευνητικών ομάδων όπως προβλέπεται στη Συνθήκη, ως πρώτο βήμα, για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου ναρκωτικών και της εμπορίας ανθρώπων καθώς και της τρομοκρατίας. Οι σχετικοί κανόνες που θα θεσπιστούν θα πρέπει να επιτρέπουν σε αντιπροσώπους της Ευρωπόλ να συμμετέχουν, ανάλογα με τις ανάγκες, στις εν λόγω ομάδες με επικουρική ιδιότητα».

Από την μέχρι τώρα πολιτική της ΕΕ, συνάγεται ότι αναπτύσσονται δύο τρόποι συνεργασίας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος και των σοβαρών μορφών εγκληματικής δραστηριότητας. Ο πρώτος ο οποίος παρατηρείται μετά τη Συνθήκη του Άμστερνταμ είναι η επιβολή κοινών ποινικών κυρώσεων σε ορισμένα αδικήματα. Ο δεύτερος είναι η θέσπιση συγκεκριμένων οργάνων, προκειμένου να επιτευχθεί ενοποιημένη δράση για την αντιμετώπιση ορισμένων ποινικών αδικημάτων και η θέσπιση κανόνων που αποσκοπούν στη στενότερη συνεργασία δικαστικών, εισαγγελικών και διωκτικών Αρχών των Κ-Μ της ΕΕ και οργανισμών της ΕΕ, ώστε να επιτευχθεί αυτός ο σκοπός.

Όλες οι ανωτέρω πολιτικές οι οποίες έχουν αναπτυχθεί αλλά και αναπτύσσονται σε επίπεδο ΕΕ, είναι αναγκαίες για την αντιμετώπιση του εγκλήματος ως ένα διεθνές φαινόμενο. Σήμερα το οργανωμένο έγκλημα έχει διασυνοριακό χαρακτήρα, πολλές φορές υπερβαίνει τις δυνατότητες αντιμετώπισης του από τις εθνικές διωκτικές Αρχές και χρειάζεται διεθνής συνεργασία. Συνεργασία η οποία θα αναπτύσσεται σε τακτικό, επιχειρησιακό αλλά και στρατηγικό επίπεδο. Χρειάζεται συντονισμένη δράση για την ανάλυση του αλλά και την αντιμετώπιση του⁶⁸.

1. ΚΟΙΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κοινή Ομάδα Έρευνας (ΚΟΕ) είναι μία ομάδα έρευνας που έχει συσταθεί βάσει συμφωνίας μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών και/ή άλλων μερών για συγκεκριμένο σκοπό και περιορισμένη διάρκεια.

Η εργασία στο πλαίσιο των ΚΟΕ συνεπάγεται και πολλά ειδικά πλεονεκτήματα, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες της συγκεκριμένης περίπτωσης.

Τα γενικά πλεονεκτήματα της ΚΟΕ σε σύγκριση με τις παραδοσιακές μορφές διεθνούς επιβολής του

⁶⁷ Βλ. KORONTZIS Tr. (2012). The role of the Hellenic Coast Guard in the Hellenic internal security and in combating the phenomenon of organized crime. *International Review of Social Sciences and Humanities*, Vol. 3, issue 1, p.p. 210-227.

⁶⁸ Βλ. Friedrichs, D., *Transnational Crime and Global Criminology, Definitional, typological and contextual conundrums. Social Justice* 1/2008: 4-17.

νόμου και δικαστικής συνεργασίας, όπως οι «κατοπτικές» ή «παράλληλες έρευνες» και οι δικαστικές παραγγελίες συνοψίζονται στα εξής:

- Δυνατότητα άμεσης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των μελών της κοινής ομάδας έρευνας χωρίς ανάγκη επίσημων αιτήσεων.
- Δυνατότητα άμεσης αίτησης μέτρων έρευνας μεταξύ των μελών της ομάδας χωρίς την αίτηση δικαστικής συνδρομής⁶⁹. Το ίδιο ισχύει και για τις αιτήσεις επιβολής μέτρων καταναγκασμού.
- Δυνατότητα των μελών να είναι παρόντα σε κατ' όικον έρευνες, ακροάσεις κ.λπ. σε όλες τις σχετικές δικαιοδοσίες, συνδρομή για υπέρβαση των γλωσσικών εμποδίων στις ακροάσεις κ.λπ.
- Δυνατότητα συντονισμού των προσπαθειών επί τόπου και άτυπης ανταλλαγής εξειδικευμένων γνώσεων.
- Δυνατότητα οικοδόμησης και προώθησης αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ επαγγελματιών από διαφορετικές χώρες και εργασιακά περιβάλλοντα.
- Η ΚΟΕ αποτελεί την καλύτερη πλατφόρμα για τον προσδιορισμό των καταλληλότερων στρατηγικών έρευνας και δίωξης.
- Δυνατότητα της Eurorol και της Eurojust να συμμετάσχουν με άμεση υποστήριξη και συνδρομή.
- Δυνατότητα αναζήτησης της διαθέσιμης χρηματοδότησης από την ΕΕ, τη Eurorol ή την Eurojust.
- Η συμμετοχή σε ΚΟΕ αυξάνει τις γνώσεις των στελεχών και βελτιώνει τη διεξαγωγή των διεθνών ερευνών.⁷⁰

1.2 ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στις 29 Μαΐου 2000, το Συμβούλιο Υπουργών της ΕΕ υιοθέτησε τη Σύμβαση περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις («Σύμβαση ΑΔΣ⁷¹ του 2000»).⁷² Ο στόχος της Σύμβασης είναι να ενθαρρύνει και να εκσυγχρονίσει τη συνεργασία μεταξύ των δικαστικών αρχών και αρχών επιβολής του νόμου εντός της ΕΕ καθώς και στη Νορβηγία και τη Ισλανδία, συμπληρώνοντας τις διατάξεις των υφιστάμενων νομικών πράξεων και διευκολύνοντας την εφαρμογή τους.

⁶⁹ Βλ. Ν. 4218/1961 (Α' 171), Περί κυρώσεως της Ευρωπαϊκής συμβάσεως "περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής επί ποινικών υποθέσεων".

⁷⁰ Βλ. συμβούλιο της ΕΕ, 15790/1/11/REV 1, 04-11-2011 (15.11) (OR.en), με θέμα «Εγχειρίδιο Κοινών Ομάδων Έρευνας».

⁷¹ Αμοιβαία Δικαστική Συνδρομή.

⁷² Βλ. Πράξη του Συμβουλίου της 29^{ης} Μαΐου 2000, με την οποία καταρτίζεται βάσει του άρθρου 34 της Συνθήκης για την ΕΕ, η σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των ΚΜ της ΕΕ (ΕΕ C 197, 12-07-2000, σ.1).

Επειδή η πρόοδος προς την κατεύθυνση επικύρωσης της Σύμβασης ΑΔΣ του 2000 ήταν αργή, το Συμβούλιο στις 13/06/2002 ενέκρινε απόφαση – πλαίσιο για τις κοινές ομάδες έρευνας, την οποία τα ΚΜ εφάρμοσαν από την 01/01/2003.⁷³ Τα ΚΜ πίστευαν ότι οι ΚΟΕ θα Αποτελούσαν σημαντικό όφελος για τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου της ΕΕ.

Η έννοια των ΚΟΕ προέκυψε από την πεποίθηση ότι οι υπάρχουσες μέθοδοι διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας ήταν από μόνες τους ανεπαρκείς για την αντιμετώπιση σοβαρών μορφών διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος.

Θεωρήθηκε ότι μία ομάδα ερευνητών και δικαστικών αρχών από δύο ή περισσότερα ΚΜ, δουλεύοντας από κοινού με σαφή νομική εξουσία και με βεβαιότητα ως προς τα δικαιώματα, τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις των συμμετεχόντων θα βελτιώσει την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος.⁷⁴

1.3 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΚΜ ΤΗΣ ΕΕ

Το νομικό πλαίσιο για τη δημιουργία ΚΟΕ αποτελεί το άρθρο 13 της Σύμβασης ΑΔΣ του 2000, καθώς και στην απόφαση-πλαίσιο. Η τελευταία στην ουσία επαναλαμβάνει τα άρθρα 13,15 και 16 της Σύμβασης ΑΔΣ του 2000 με σχεδόν ταυτόσημους όρους.

Η απόφαση-πλαίσιο έχει υλοποιηθεί στα ΚΜ με διαφορετικούς τρόπους. Ενώ ορισμένες χώρες έχουν θεσπίσει ειδική νομοθεσία για τις ΚΟΕ ή έχουν προσθέσει διατάξεις περί ΚΟΕ στους αντίστοιχους κώδικες ποινικής δικονομίας τους, άλλες απλώς παρέπεμψαν στην άμεση εφαρμογή της Σύμβασης ΑΔΣ του 2000 στην έννομη τάξη τους. Η τελευταία ισχύει στην πλειονότητα των ΚΜ. Η απόφαση – πλαίσιο θα παύσει να ισχύει μόλις η Σύμβαση ΑΔΣ του 2000 τεθεί σε ισχύ σε όλα τα ΚΜ.

1.4 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΕ ΜΕΤΑΞΥ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

Μπορούν να δημιουργηθούν ΚΟΕ μεταξύ ΚΜ της ΕΕ και τρίτων χωρών εκτός ΕΕ με την προϋπόθεση ότι υπάρχει σχετική βάση. Η νομική βάση μπορεί να λάβει τη μορφή:

- Διεθνούς νομικής πράξης.
- Διμερούς Συμφωνίας.
- Πολυμερούς Συμφωνίας.
- Εθνικής νομοθεσίας (πχ άρθρο-α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας).

Οι ακόλουθες διεθνείς νομικές πράξεις υπάρχουν ήδη και ενδέχεται να αποτελέσουν κατάλληλες νομικές βάσεις για τη δημιουργία ΚΟΕ μεταξύ ΚΜ της ΕΕ και τρίτης χώρας:

⁷³ Βλ. Απόφαση –πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ σχετικά με τις ΚΟΕ (ΕΕ, L 162, 20-06-2002).

⁷⁴ Βλ. ό.π. παρ. 5-9.

- Δεύτερο Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις της 20^{ης} Απριλίου 1959 (άρθρο 20).

- Σύμβαση των ΗΕ για την καταπολέμηση του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος, 15 Νοεμβρίου 2000 (άρθρο 19).

- Σύμβαση περί αμοιβαίας συνδρομής και συνεργασίας των τελωνειακών υπηρεσιών («Νάπολι II»), 18 Δεκεμβρίου 1997 (άρθρο 24).

- Σύμβαση Αστυνομικής Συνεργασίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (PCC SEE), 5 Μαΐου 2006 (άρθρο 27).

- Συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ σχετικά με την αμοιβαία δικαστική συνδρομή (άρθρο 5 και εθνική νομοθεσία εφαρμογής).

1.5 ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΟΙΝΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το άρθρο 13 παράγραφος 1 της Σύμβασης ΑΔΣ του 2000 και το άρθρο 1 της απόφασης-πλασιού της 13^{ης} Ιουνίου για τις ΚΟΕ⁷⁵ προσεγγίζουν την έννοια της ΚΟΕ⁷⁶ από την οπτική της διεθνούς και διασυνοριακής της διάστασης.

Το άρθρο 13 παράγραφος 1 της Σύμβασης ΑΔΣ του 2000 αναφέρει ότι μπορούν να δημιουργούνται ΚΟΕ εφόσον:

- Έρευνες για ποινικά αδικήματα σε ένα ΚΜ προϋποθέτουν δύσκολες και απαιτητικές έρευνες που συνδέονται με άλλα ΚΜ.

- Ορισμένα ΚΜ διεξάγουν έρευνες για ποινικά αδικήματα στα οποία οι περιστάσεις της υπόθεσης απαιτούν συντονισμένη και εναρμονισμένη δράση στα ενδιαφερόμενα ΚΜ.

Το ενδεχόμενο σύστασης ΚΟΕ θα εξετάζεται όταν πρόκειται για διερεύνηση σοβαρότερων μορφών εγκληματικότητας. Ωστόσο θα πρέπει κατά την εξέταση αυτή να ελέγχονται η εθνική νομοθεσία και οι επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές ώστε να διαπιστώνεται κατά πόσον ισχύουν για τη δημιουργία ΚΟΕ σοβαρές ενδείξεις σύστασης ή άλλες προϋποθέσεις.

Επίσης οι ΚΟΕ μπορεί να αποδειχθούν χρήσιμες για τη διερεύνηση και λιγότερο σημαντικών διασυνοριακών υποθέσεων. Αυτό γιατί μία ΚΟΕ

μπορεί να διευκολύνει τη συνεργασία στη συγκεκριμένη υπόθεση και επίσης να προετοιμάσει το έδαφος για μελλοντικές ΚΟΕ, οικοδομώντας αμοιβαία εμπιστοσύνη και προσφέροντας πείρα στη διασυνοριακή συνεργασία.

Οι αιτήσεις για τη σύσταση ΚΟΕ μπορεί να προέρχονται από κάποιο ΚΜ αλλά επίσης μπορούν να προέρχονται από τη Europol⁷⁷ και τη Eurojust. Σε ορισμένα κράτη η αρχική αυτή αίτηση πρέπει να έχει τη μορφή δικαστικής παραγγελίας. Συνίσταται να συναντώνται ερευνητές, εισαγγελείς και ανκριτές και/ή δικαστές από τα ΚΜ που εξετάζουν το ενδεχόμενο σύστασης ΚΟΕ, μαζί με εκπροσώπους της Europol και της Eurojust για να συζητήσουν το θέμα το συντομότερο δυνατόν πριν γίνει επίσημη πρόταση και συμφωνία.

Δεδομένου ότι ορισμένες χώρες εφαρμόζουν εγχώριες διοικητικές διατάξεις οι οποίες προβλέπουν ενημέρωση των αρμόδιων υπουργείων κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο, η έγκαιρη συμμετοχή όλων των αρμοδίων είναι μεγάλης σημασίας ώστε να μην τεθεί σε κίνδυνο ή να καθυστερήσει η όλη διαδικασία.

2. ΚΟΙΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ EUROJUST

Αποστολή της Eurojust σύμφωνα με το άρθρο 69Δ της Συνθήκης της Λισσαβόνας είναι η στήριξη και η ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών για την έρευνα και τη δίωξη σοβαρών εγκλημάτων που έχουν επιπτώσεις σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη ή απαιτούν δίωξη σε κοινές βάσεις, βάσει επιχειρήσεων που διεξάγονται και πληροφοριών που παρέχονται από τις αρχές των κρατών μελών και την Ευρωπαϊκή⁷⁸.

Επιπρόσθετα σύμφωνα με το ίδιο άρθρο τα καθήκοντα της Eurojust περιλαμβάνουν:

α) την έναρξη ποινικών ερευνών καθώς και την εισήγηση για την κίνηση ποινικών διώξεων που διεξάγονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, και ειδικότερα των διώξεων που αφορούν αδικήματα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης,

β) τον συντονισμό των ερευνών και των διώξεων του στοιχείου α),

γ) την ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας, μεταξύ άλλων με την επίλυση των συγκρούσεων

⁷⁵ Βλ. Kapplinghaus Jórgen. JOINT INVESTIGATION TEAMS: BASIC IDEAS, RELEVANT LEGAL INSTRUMENTS AND FIRST EXPERIENCES IN EUROPE. 134TH INTERNATIONAL TRAINING COURSE VISITING EXPERTS' PAPERS. https://www.unafei.or.jp/publications/pdf/RS_No73/No73_07VE_Kapplinghaus2.pdf (12/03/2021)

⁷⁶ Από τα μέσα Ιανουαρίου 2011 το δίκτυο των ΚΟΕ έχει τη δική του γραμματεία για να στηρίζει τις δραστηριότητες των ΚΟΕ αλλά και να υποστηρίζει τους εθνικούς εμπειρογνώμονες όταν βρίσκονται στη Eurojust.

⁷⁷ Βλ. ΚΟΡΟΝΤΖΙΣ Τρ. (2012). The contribution of EUROPOL and FRONTEX in combating the phenomenon of illegal immigration in Hellas. Review of European Studies, Vol. 4, issue 1, p.p. 188-202, (doi:10.5539/res.v4n1p188) και Κοροντζής Τ., ό.π. παρ. 26.

⁷⁸ Σχετικά με την σχέση της Eurojust και τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, βλ. ΠΑΤΣΑΒΕΛΑΣ Λ., «Ο ρόλος της Eurojust στη δικαστική συνεργασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση Η συνεργασία με τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης», Ποινική Δικαιοσύνη 6/2006, σ.σ. 15-22.

δικαιοδοσίας και με στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο.

Οι εν λόγω κανονισμοί καθορίζουν επίσης τις πρακτικές ρυθμίσεις για τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών στην αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της Eurojust.

2. Στο πλαίσιο των διώξεων της παραγράφου 1 και με την επιφύλαξη του άρθρου 69 Ε, οι επίσημες διαδικαστικές πράξεις διενεργούνται από τους αρμόδιους εθνικούς υπαλλήλους.

Ο ρόλος της στην συγκρότηση και επιτυχή δραστηριοποίηση των Κ.Ο.Ε. είναι καθοριστικός. Της παρέχεται η δυνατότητα όπως προκύπτει και από το θεσμικό πλαίσιο ίδρυσης της αλλά και λειτουργίας της να μπορεί μέσω των Εθνικών της Μελών αλλά και ως συλλογικό όργανο να καλεί τις αρμόδιες Εθνικές Αρχές να συγκροτούν ΚΟΕ όπου κρίνουν απαραίτητο (άρθρο 4 παρ. 1 Ν. 3663/2008). Στις τελευταίες η Eurojust παρέχει διοικητική υποστήριξη καθώς οι συντονιστικές συναντήσεις πραγματοποιούνται στις εγκαταστάσεις της στη Χάγη Ολλανδίας.

Σημειώνεται ότι στον Καν. (ΕΕ) 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14^{ης} Νοεμβρίου 2018 σχετικά με τον οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (Eurojust) ⁷⁹ την αντικατάσταση και την κατάργηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του συμβουλίου στο σημείο (26) καθορίζεται ότι:

«Θα πρέπει να θεσπισθούν εθνικά συστήματα συντονισμού της Eurojust στα κράτη μέλη για να συντονίζονται οι εργασίες που διεξάγονται από τους εθνικούς ανταποκριτές για την Eurojust, τον εθνικό ανταποκριτή για θέματα τρομοκρατίας, τον τυχόν εθνικό ανταποκριτή για την Eurojust για ζητήματα που αφορούν τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, τον εθνικό ανταποκριτή για το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο και μέχρι τρία άλλα σημεία επαφής, καθώς και αντιπροσώπους στο δίκτυο για τις κοινές ομάδες ερευνών και αντιπροσώπους στα δίκτυα που έχουν θεσπιστεί με τις αποφάσεις του Συμβουλίου 2002/494/ΔΕΥ ⁷⁹, 2007/845/ΔΕΥ⁸⁰ και 2008/852/ΔΕΥ⁸¹. Τα κράτη μέλη μπορούν να

⁷⁹ Βλ. Απόφαση 2002/494/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για την ίδρυση ευρωπαϊκού δικτύου σημείων επαφής σχετικά με πρόσωπα που ευθύνονται για γενοκτονία, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου (ΕΕ L 167 της 26.6.2002, σ. 1).

⁸⁰ Βλ. Απόφαση 2007/845/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 6ης Δεκεμβρίου 2007, σχετικά με τη συνεργασία των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων στα κράτη μέλη προς αντίχρευση και εντοπισμό προϊόντων εγκλήματος ή άλλων συναφών περιουσιακών στοιχείων (ΕΕ L 332 της 18.12.2007, σ. 103).

⁸¹ Βλ. Απόφαση 2008/852/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2008, για ένα δίκτυο σημείων επαφής κατά της διαφθοράς (ΕΕ L 301 της 12.11.2008, σ. 38).

αποφασίσουν ότι ένα ή περισσότερα από τα εν λόγω καθήκοντα θα εκτελούνται από τον ίδιο εθνικό ανταποκριτή».

Στα σημεία (56) και (57) αντίστοιχα ορίζονται τα εξής:

«Για να ενισχυθεί η επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ της Eurojust και της Ευρωπόλ και ιδίως για να συνδέονται μεταξύ τους τα δεδομένα που βρίσκονται στην κατοχή του ενός ή του άλλου οργανισμού, η Eurojust θα πρέπει να επιτρέψει στην Ευρωπόλ την πρόσβαση στα δεδομένα που βρίσκονται στην κατοχή της, βάσει συστήματος αντιστοιχίας/μη αντιστοιχίας (hit/no hit). Η Eurojust και η Ευρωπόλ θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι υπάρχουν οι αναγκαίες ρυθμίσεις για την καλύτερη δυνατή επιχειρησιακή τους συνεργασία, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις αντίστοιχες εντολές τους, καθώς και οποιουδήποτε περιορισμούς προέρχονται από τα κράτη μέλη. Οι εν λόγω πρακτικές ρυθμίσεις θα πρέπει να εξασφαλίζουν πρόσβαση και τη δυνατότητα αναζήτησης σε όλες τις πληροφορίες που έχουν παρασχεθεί στην Ευρωπόλ για τους σκοπούς της διασταύρωσης στοιχείων, βάσει των ειδικών διασφαλίσεων και εγγυήσεων περί προστασίας δεδομένων που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό. Κάθε πρόσβαση της Ευρωπόλ σε δεδομένα που έχει στην κατοχή της η Eurojust θα πρέπει να περιορίζεται, με τεχνικά μέσα, σε πληροφορίες που εμπίπτουν στις αντίστοιχες εντολές των εν λόγω οργανισμών της Ένωσης».

«Η Eurojust και η Ευρωπόλ θα πρέπει να αλληλοενημερώνονται για κάθε δραστηριότητα που συνεπάγεται τη χρηματοδότηση κοινών ομάδων έρευνας».

Στο άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού παρ. στ)ορίζεται ότι:

«1. Η Eurojust:

.

στ)παρέχει επιχειρησιακή, τεχνική και οικονομική στήριξη στις διασυνοριακές επιχειρήσεις και έρευνες των κρατών μελών, καθώς και στις κοινές ομάδες ερευνών,

.

Και στην παρ. 2δ) ορίζεται ότι:

«2. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η Eurojust δύναται να ζητά αιτιολογημένα από τις αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών:

.

2.δ) να συστήσουν κοινή ομάδα έρευνας σύμφωνα με τα σχετικά μέσα συνεργασίας»,

Στο άρθρο 5 με τίτλο «Άσκηση επιχειρησιακών και λοιπών καθηκόντων» ορίζεται ότι:

«1. Η Eurojust ενεργεί μέσω ενός ή περισσότερων από τα οικεία εθνικά μέλη όταν προβαίνει σε οποιαδήποτε ενέργεια μεταξύ εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 ή 2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, το συλλογικό όργανο εστιάζει σε επιχειρησιακά θέματα και τυχόν άλλα θέματα που συνδέονται άμεσα με επιχειρησιακά ζητήματα. Το συλλογικό όργανο εμπλέκεται μόνον σε διοικητικά θέματα στην αναγκαία έκταση ώστε να εξασφαλίζεται ότι εκπληρώνει τις επιχειρησιακές του λειτουργίες.

2. Η Eurojust ενεργεί ως συλλογικό όργανο:

όταν προβαίνει σε οποιαδήποτε ενέργεια μεταξύ εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 ή 2:

εφόσον το ζητούν ένα ή περισσότερα από τα οικεία εθνικά μέλη, στα οποία αφορά μία υπόθεση που χειρίζεται η Eurojust:

εφόσον η υπόθεση συνεπάγεται τη διενέργεια ερευνών ή διώξεων που έχουν επιπτώσεις στο επίπεδο της Ένωσης ή που μπορεί να αφορούν και άλλα κράτη μέλη εκτός των άμεσα ενδιαφερομένων,

Τέλος στο άρθρο 8 με τίτλο «Αρμοδιότητες των εθνικών μελών» ορίζεται ότι:

«1. Τα εθνικά μέλη δύνανται:

δ) να συμμετέχουν σε κοινές ομάδες ερευνών, μεταξύ άλλων και στη συγκρότησή τους».

3. ΚΟΙΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ EUROPOL

Στον Καν. (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Μαΐου 2016 [L 135/53] προβλέπονται τα εξής:

Στο άρθρο 4 με τίτλο «Καθήκοντα» στην παράγραφο 1.γ)ii) «στο πλαίσιο κοινών ομάδων έρευνας, σύμφωνα με το άρθρο 5, και ενδεχομένως σε συνεννόηση με τη Eurojust» και στην παράγραφο 1.δ «συμμετοχή σε κοινές ομάδες έρευνας και εισήγηση για τη σύσταση τους σύμφωνα με το άρθρο 5».

Στο άρθρο 5 με τίτλο «Συμμετοχή σε κοινές ομάδες έρευνας» ορίζονται τα ακόλουθα:

[1. Το προσωπικό της Ευρωπόλ δύναται να συμμετέχει σε δραστηριότητες των κοινών ομάδων έρευνας με αντικείμενο αξιόποινες πράξεις οι οποίες εμπíπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της Ευρωπόλ. Η συμφωνία για τη σύσταση κοινής ομάδας έρευνας καθορίζει τους όρους συμμετοχής του προσωπικού της Ευρωπόλ στην ομάδα, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τους κανόνες περί ευθύνης.

2. Το προσωπικό της Ευρωπόλ δύναται, εντός των ορίων που προβλέπει η νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο δραστηριοποιείται η εκάστοτε κοινή ομάδα έρευνας, να παρέχει βοήθεια για όλες τις

δραστηριότητες και να ανταλλάσσει πληροφορίες με όλα τα μέλη της κοινής ομάδας έρευνας.

3. Το προσωπικό της Ευρωπόλ που συμμετέχει στην κοινή ομάδα έρευνας μπορεί, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, να παρέχει σε όλα τα μέλη της ομάδας τις απαραίτητες πληροφορίες που επεξεργάζεται η Ευρωπόλ για τους σκοπούς του άρθρου 18 παράγραφος 2. Η Ευρωπόλ ενημερώνει συγχρόνως τις εθνικές μονάδες των κρατών μελών που εκπροσωπούνται στην ομάδα, καθώς και εκείνες των κρατών μελών που έδωσαν τις πληροφορίες.

4. Οι πληροφορίες που λαμβάνονται από το προσωπικό της Ευρωπόλ, κατά τη συμμετοχή του σε κοινή ομάδα έρευνας, μπορούν, με τη συγκατάθεση και υπό την ευθύνη του κράτους μέλους που παρέσχε την πληροφορία, να υποβάλλονται σε επεξεργασία από την Ευρωπόλ για τους σκοπούς του άρθρου 18 παράγραφος 2, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό.].

Στο άρθρο με τίτλο «Αιτήματα της Ευρωπόλ για την έναρξη ποινικών ερευνών» ορίζονται τα εξής:

[1. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις στις οποίες η Ευρωπόλ κρίνει ότι ενδείκνυται η διενέργεια ποινικής έρευνας για αξιόποινη πράξη η οποία εμπíπτει στο πεδίο αρμοδιοτήτων της, ζητά από τις αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών μέσω των εθνικών μονάδων να κινηθούν, να διεξαγάγουν ή να συντονίσουν μια ποινική έρευνα.

2. Οι εθνικές αρχές ενημερώνουν πάραυτα την Ευρωπόλ όσον αφορά την απόφαση των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών σχετικά με αίτημα που υποβάλλεται σύμφωνα με την παράγραφο 1.

3. Αν οι αρμόδιες αρχές κράτους μέλους αποφασίσουν να μην ανταποκριθούν σε αίτημα της Ευρωπόλ σύμφωνα με την παράγραφο 1, ενημερώνουν την Ευρωπόλ για τους λόγους της απόφασής τους, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, κατά προτίμηση εντός ενός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος. Μπορούν ωστόσο, να μην παραθέσουν τους σχετικούς λόγους εάν η παράθεσή τους:

α) θα ήταν αντίθετη προς ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας του οικείου κράτους μέλους ή

β) θα έθετε σε κίνδυνο την επιτυχή έκβαση εν εξελίξει ερευνών ή την ασφάλεια ενός φυσικού προσώπου. 4. Η Ευρωπόλ ενημερώνει αμέσως την Eurojust για αιτήματα που έχουν υποβληθεί σύμφωνα προς την παράγραφο 1 και για τις αποφάσεις των αρμόδιων αρχών κράτους μέλους σύμφωνα με την παράγραφο 2.].

4. ΟΙ ΚΟΙΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ

Η Ελλάδα με το Ν.3663/2008 (Α' 99) συμμορφώθηκε με την Απόφαση του Συμβουλίου 2002/187/ΔΕΥ της 28^{ης} Φεβρουαρίου 2002 (ΕΕ L63/1 της 06.03.2002) με την οποία ιδρύθηκε πλέον επίσημα η Eurojust, ως οργανισμός της Ένωσης που

διαθέτει νομική προσωπικότητα και με κύρια αποστολή την βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των Κ-Μ⁸².

Στο δεύτερο κεφάλαιο του εν λόγω νόμου καθορίζονται οι όροι για την λειτουργία ΚΟΕ στο πλαίσιο της ΕΕ με σκοπό την από κοινού διερεύνηση - σε προδικαστικό στάδιο - των εγκλημάτων της παράνομης εμπορίας ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, της εμπορίας ανθρώπων καθώς και των τρομοκρατικών πράξεων⁸³.

Με τις σχετικές διατάξεις η Ελλάδα συμμορφώθηκε με τη Απόφαση πλαίσιο του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2002 σχετικά με τις «κοινές ομάδες έρευνας». Η ενωσιακή αυτή πράξη αποτελεί συνέχεια των πρωτοβουλιών της ΕΕ όπως εκφράστηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε της 15^{ης}-16^{ης} Οκτωβρίου 1999 (παρ. 43 συμπερασμάτων) και του άρθρου 13 της Σύμβασης που καταρτίστηκε από το Συμβούλιο (άρθρο 34 της Συνθ ΕΕ) για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των Κ-Μ (ΕΕ C 197 της 12-07-2000).

Η περιορισμένη λειτουργία της κοινής ομάδας έρευνας μόνο για τη διερεύνηση των προαναφερθέντων εγκλημάτων αναφέρεται ρητά στο σημείο 6 του προοιμίου της ως άνω απόφασης πλαίσιο. Οι διατάξεις που περιγράφονται στο νόμο περιέχουν τις ειδικότερες ρυθμίσεις που κρίθηκαν αναγκαίες για την εναρμόνιση του ελληνικού εθνικού δικαίου. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του ΚΠΔ.

Ειδικότερα:

Στο άρθρο 13, δίδεται ο ορισμός του όρου «κοινή ομάδα έρευνας» και προσδιορίζεται ο ειδικότερος σκοπός της σύστασης της. Αντικείμενο της κοινής ομάδας έρευνας είναι η διεξαγωγή ερευνών σε ένα ή περισσότερα Κ-Μ της ΕΕ για τη διαλεύκανση των προαναφερόμενων αξιόποινων πράξεων. Η σύσταση της αποβλέπει ιδίως στην έρευνα των εν λόγω εγκλημάτων, εφόσον αυτή προϋποθέτει τη δικαστική συνδρομή των άλλων Κ-Μ, ή απαιτείται συντονισμένη και εναρμονισμένη δράση από τα Κ-Μ.

Στο άρθρο 14 προσδιορίζονται εννοιολογικά ορισμένοι όροι, όπως «συμφωνία», «έρευνα»,

⁸² Σημειώνεται ότι οι δύο μεταγενέστερες Αποφάσεις του Συμβουλίου ήτοι οι COUNCIL DECISION 2003/659/JHA of 18 June 2003 amending Decision 2002/187/JHA setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime [OJ L 245, 29.9.2003, p. 44-45], COUNCIL DECISION 2009/426/JHA of 16 December 2008 on the strengthening of Eurojust and amending Decision 2002/187/JHA setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime [OJ L 138, 4.6.2009, p. 14-32] δεν έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική έννομη τάξη.

⁸³ Σχετικά με τις δυνάμεις επιβολής του νόμου στη Ελλάδα βλ. KORONTZIS Tr., (2012). The prosecution of economic crime in Hellas. International Journal of Humanities and Social Science, Vol. 2, No. 5, p.p. 221-227.

«επικεφαλής», «αποσπασμένο μέλος», «τρίτο κράτος» ώστε να καθίσταται σαφές το εννοιολογικό τους περιεχόμενο.

Ειδικότερα, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου του όρου «έρευνα», θα πρέπει να σημειωθεί ότι η κοινή ομάδα έρευνας μπορεί να συσταθεί για την επίτευξη όχι μόνο των σκοπών της προανάκρισης ή της κύριας ανάκρισης, αλλά και εκείνων της προκαταρκτικής εξέτασης.

Στο άρθρο 15 καθορίζεται η διαδικασία για τη σύσταση της κοινής ομάδας έρευνας. Η διάταξη της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου θέτει τους βασικούς όρους εν λόγω ομάδα συγκροτείται κάθε φορά με έγγραφη συμφωνία μεταξύ των Κ-Μ, κατόπιν σχετικού αιτήματος της αρμόδιας Αρχής ενός Κ-Μ. Στη συμφωνία αυτή θα πρέπει να προσδιορίζεται ο συγκεκριμένος σκοπός, καθώς και η διάρκεια λειτουργίας της κοινής ομάδας έρευνας, η οποία μπορεί να παραταθεί με κοινή συμφωνία των εμπλεκόμενων Κ-Μ, εφόσον τούτο απαιτείται για την ολοκλήρωση της έρευνας.

Στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου ορίζεται ο κατά τον αρμόδιος Εισαγγελέας Εφετών ως αρμόδια Ελληνική Αρχή τόσο για την παραλαβή όσο και για την υποβολή του ανωτέρω αιτήματος, καθώς και τη σύναψη της σχετικής συμφωνίας. Στην περίπτωση όμως που η έρευνα πρόκειται να διεξαχθεί στις έδρες περισσότερων Εφετείων, αρμόδια Αρχή είναι ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

Στην παράγραφο 3 καθορίζονται τα στοιχεία που θα πρέπει να περιλαμβάνει η αίτηση, ώστε να περιβάλλεται το νόμιμο τύπο.

Με το άρθρο 16 προσδιορίζεται το ρυθμιστικό αντικείμενο της προαναφερθείσας έγγραφης συμφωνίας.

Στην παράγραφο 1 καθορίζονται τα κατ'ελάχιστο απαιτούμενα στοιχεία του περιεχομένου της έγγραφης αυτής συμφωνίας των αρμοδίων Αρχών των Κ-Μ για τη σύσταση της κοινής ομάδας έρευνας.

Ρητά δε προβλέπεται στην παράγραφο 2 ότι, στις περιπτώσεις που εμπλεκόμενο Κ-Μ είναι και η Ελλάδα, ο αρμόδιος εισαγγελέας ορίζει και τους συμμετέχοντες στην κοινή ομάδα.

Στο άρθρο 17 προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις αξιοποίησης πληροφοριών, οι οποίες διακρίνονται σε δύο υποπεριπτώσεις.

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται η δυνατότητα παροχής πληροφοριών στην ομάδα από μέλος της κοινής ομάδας έρευνας, στην περίπτωση που αυτές είναι ήδη διαθέσιμες στο Κ-Μ, από το οποίο έχει αποσπασθεί. Η δυνατότητα αυτή υλοποιείται για την επίτευξη των σκοπών της ποινικής έρευνας μέσα στα νόμιμα όρια της αρμοδιότητας του μέλους αυτού και κατά το εθνικό του δίκαιο.

Στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου ορίζονται περιοριστικά οι σκοποί για τους οποίους μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι πληροφορίες εκείνες που

συλλέγονται κατά τη διάρκεια λειτουργίας της κοινής ομάδας έρευνας.

Στο άρθρο 18 ρυθμίζεται ειδικότερα το εφαρμοστέο δίκαιο στην περίπτωση που η κοινή ομάδα έρευνας ενεργεί εντός των ορίων της ελληνικής επικράτειας. Ρητά ορίζεται ότι εφαρμόζονται οι διατάξεις του εθνικού δικαίου. Τα μέλη της ομάδας ενεργούν υπό τη διεύθυνση του αρμόδιου Εισαγγελέα, ο οποίος λειτουργεί ως επικεφαλής της ομάδας, λαμβάνοντας υπόψη και τους όρους που τέθηκαν στην έγγραφη συμφωνία για τη σύσταση της ομάδας.

Στην παράγραφο 3 προσδιορίζονται οι δυνατότητες του αποσπασμένου μέλους στο πλαίσιο λειτουργίας της κοινής ομάδας έρευνας.

Ειδικότερα, οι εν λόγω δυνατότητες αφορούν: α) την αυτοπρόσωπη παρουσία του κατά τη διενέργεια της όλης έρευνας, κατά την έννοια του άρθρου 14β του παρόντος νόμου, β) την ανάληψη εκ μέρους του της διενέργειας μίας επιμέρους ερευνητικής πράξης και γ) την υποβολή αιτήματος προς τις αρμόδιες Αρχές του Κ-Μ από το οποίο προέρχεται να διενεργήσουν έρευνα, εφόσον αυτή κρίνεται απαραίτητη για την επίτευξη του σκοπού της κοινής ομάδας έρευνας.

Στο άρθρο 19 ορίζεται ότι κατά τη λειτουργία της κοινής ομάδας έρευνας στο έδαφος άλλου Κ-Μ της ΕΕ, εφαρμόζεται το δίκαιο του οικείου κράτους.

Στην παράγραφο 2 προβλέπεται η δυνατότητα του Έλληνα αποσπασμένου μέλους στην κοινή ομάδα έρευνας να υποβάλει αίτημα στις αρμόδιες Ελληνικές αρχές για τη διενέργεια ορισμένης έρευνας στο έδαφος της Ελληνικής επικράτειας. Το σχετικό αίτημα εξετάζεται σύμφωνα με το Ελληνικό δίκαιο.

Στο άρθρο 20 προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής στην κοινή ομάδα έρευνας υπαλλήλων Οργάνων της ΕΕ. Ρητά ορίζεται ότι αυτό επιτρέπεται, εφόσον παρέχεται η σχετική δυνατότητα με την έγγραφη συμφωνία για τη σύσταση κοινής ομάδας έρευνας. Ο δε υπάλληλος έχει δικαίωμα μόνο αυτοπρόσωπης παρουσίας.

Στο άρθρο 21 προβλέπεται η δυνατότητα υποβολής αιτήματος δικαστικής συνδρομής σε Κ-Μ, που δεν συμμετέχει στην κοινή ομάδα έρευνας, ή σε τρίτο κράτος, όταν τούτο κρίνεται αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού της κοινής ομάδας έρευνας. Το αίτημα αυτό υποβάλλεται από τον αρμόδιο Εισαγγελέα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 15 παράγραφος 2 του παρόντος νόμου, κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων που ισχύουν μεταξύ των Κ-Μ ή μεταξύ της Ελλάδας και του τρίτου κράτους.

Με το άρθρο 22 εξομοιώνονται τα έγγραφα που είναι συντεταγμένα από μέλος της κοινής ομάδας έρευνας που προέρχεται από άλλο κράτος – μέλος με εκείνα που είναι συντεταγμένα από ημεδαπό υπάλληλο, όσον αφορά τη δυνατότητα της αποδεικτικής τους αξιοποίησης.

Με το άρθρο 23 εξομοιώνονται οι υπάλληλοι των αρμοδίων Αρχών των Κ-Μ με τους ημεδαπούς υπαλλήλους, ώστε να εφαρμόζονται και γι αυτούς οι εθνικές διατάξεις σε περίπτωση τέλεσης αξιόποινων πράξεων είτε από τους ίδιους (με οποιαδήποτε μορφή συμμετοχής) είτε σε βάρος τους.

Με το άρθρο 24 ρυθμίζονται τα ζητήματα που άπτονται της αστικής ευθύνης στις περιπτώσεις πρόκλησης ζημιάς από τους υπαλλήλους που μετέχουν στην κοινή ομάδα έρευνας.

Με το άρθρο 62 του Ν. 4249/2014 (Α' 73) τροποποιήθηκε το άρθρο 13 του Ν. 3663/2008 (Α' 99) ως ακολούθως:

[Το άρθρο 13 του ν. 3663/2008 (Α' 99) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 13

1. Κοινή ομάδα έρευνας είναι η ομάδα προσώπων, η οποία συγκροτείται για να διεξάγει έρευνα σε ένα ή περισσότερα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα εγκλήματα της παραγράφου 2, ιδίως όταν: α) η έρευνα απαιτεί δυσχερείς και περίπλοκες ενέργειες συνδεδεμένες με άλλα κράτη-μέλη, β) η φύση και η πολυπλοκότητα της υπόθεσης απαιτεί συντονισμένη και εναρμονισμένη δράση στα ενδιαφερόμενα κράτη-μέλη.

2. Κοινή ομάδα έρευνας, μπορεί να συσταθεί, σύμφωνα με την παράγραφο 1, για τη διακρίβωση των εγκλημάτων των τρομοκρατικών πράξεων (άρθρο 187Α ΠΚ), της παραχάραξης (άρθρο 207 ΠΚ), της κυκλοφορίας παραχαραγμένων νομισμάτων (άρθρο 208 ΠΚ), της πλαστογραφίας (άρθρο 216 ΠΚ), του εμπρησμού (άρθρο 264 ΠΚ), του εμπρησμού σε δάση (άρθρο 265 ΠΚ), της έκρηξης (άρθρο 270 ΠΚ), των παραβάσεων σχετικών με τις εκρηκτικές ύλες (άρθρο 272 ΠΚ), της πρόκλησης ναυαγίου (άρθρο 277 ΠΚ), της δηλητηρίασης πηγών και τροφίμων (άρθρο 279 ΠΚ), της διατάραξης της ασφάλειας σιδηροδρόμων, πλοίων και αεροσκαφών (άρθρο 291ΠΚ), της αρπαγής (άρθρο 322 ΠΚ), του εμπορίου δούλων (άρθρο 323 ΠΚ), της εμπορίας ανθρώπων (άρθρο 323^Α ΠΚ), της αρπαγής ανηλίκων (άρθρο 324 ΠΚ), του βιασμού (άρθρο 336 ΠΚ), της αποπλάνησης παιδιών (άρθρο 339 ΠΚ), της πορνογραφίας ανηλίκων (άρθρο 348Α ΠΚ), της σωματεμπορίας (άρθρο 351 ΠΚ), των διακεκριμένων περιπτώσεων κλοπής (άρθρο 374 ΠΚ), της υπεξαίρεσης (άρθρο 375 ΠΚ), της ληστείας (άρθρο 380 ΠΚ), της εκβίασης (άρθρο 385 ΠΚ), της απάτης (άρθρο 386 ΠΚ), της απάτης με υπολογιστή (άρθρο 386Α ΠΚ), της διευκόλυνσης παράνομης εισόδου υπηκόου τρίτης χώρας εκ κερδοσκοπίας πραττόμενη από δύο ή περισσότερα πρόσωπα (παρ. 5 άρθρο 87 του ν. 3386/2005, Α' 212), της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών (ν. 3459/2006, Α' 103), καθώς και κακουρηγμάτων που προβλέπονται στη νομοθεσία περί όπλων, εκρηκτικών υλών και προστασίας από υλικά που εκπέμπουν επιβλαβείς για τον άνθρωπο ακτινοβολίες, ως και στη νομοθεσία για την προστασία Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.»

Σημειώνεται ότι στην τροποποίηση δεν προβλέπεται ρύθμιση για αντιμετώπιση αδικήματος όπως π.χ. η παράνομη διακίνηση καπνικών προϊόντων, καυσίμων κ.λπ. Δεν περιλαμβάνονται επίσης ρυθμίσεις όπως περιβαλλοντικές παραβάσεις, απαγωγή, διαφθορά, παράνομη παρακράτηση και περιαγωγή σε ομηρία κλπ. Θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως προς την πρόβλεψη των αδικημάτων το παράρτημα της αριθ. 6^{ης} Απριλίου 2009 Απόφασης του Συμβουλίου για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (L121/37) η οποία ήταν σε ισχύ όταν τροποποιήθηκε ο σχετικός νόμος ή να αξιοποιηθεί το παράρτημα του κανονισμού σε μία μελλοντική τροποποίηση και να συμπεριληφθούν όλα τα αδικήματα τα οποία δίνονται από την συγκεκριμένη αστυνομική υπηρεσία.

5.-ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ

5.1-ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η επίτευξη του στόχου που έθετε το άρθρο 2 της Συνθήκης για τη διατήρηση και ανάπτυξη της ΈΕ ως «χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης» αποτελούσε και αποτελεί μείζονα προτεραιότητα τόσο των οργάνων της ΈΕ όσο και των ΚΜ. Στο πλαίσιο αυτό, τα Κ-Μ δεσμεύτηκαν να υλοποιήσουν από κοινού συγκεκριμένα μέτρα δικαστικής συνεργασίας, όπως αυτά προσδιορίζονταν στα άρθρα 30 και επόμενα της Συνθήκης.

Ειδικότερα μετά τη σύνοδο του συμβουλίου στο Κάρνιφ τον Ιούνιο του 1998, το Συμβούλιο και η Επιτροπή εκτόνησαν ένα πρόγραμμα δράσης «όσον αφορά στην άριστη δυνατή εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης του Άμστερνταμ για τη δημιουργία ενός χώρου, ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης». Ακολούθως, το Συμβούλιο κατά τη συνοδό του στο Τάμπερε, έκρινε ότι η αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων θα πρέπει να αποτελέσει τον «ακρογωνιαίο λίθο» της δικαστικής συνεργασίας όχι μόνον στις αστικές αλλά και στις ποινικές υποθέσεις.

Κάλεσε δε την Επιτροπή να προχωρήσει στην κατάρτιση ενός προγράμματος μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων. Στα συμπεράσματα που τελικά υιοθετήθηκαν περιλήφθηκε και το ακόλουθο (με αριθ. 8) προγραμματικό σημείο: «Διερεύνηση των μέσων δια των οποίων θα θεσπιστεί τουλάχιστον για τα σοβαρότερα εγκλήματα περί των οποίων το άρθρο 29 της Συνθήκης για την ΈΕ, ένα καθεστώς προσαγωγής βασιζόμενο στην άμεση αναγνώριση και εκτέλεση του εντάλματος σύλληψης που εξέδωσε η αιτούσα δικαστική αρχή».

Έτσι το Συμβούλιο της ΈΕ κατήρτισε την από 13 Ιουνίου 2002 απόφαση – πλαίσιο «για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών» (L 190/18-07-2002). Στο προοίμιο της εν λόγω απόφασης – πλαίσιο προσδιορίζεται το αποτέλεσμα που επιδιώκεται «[...] (5) Ο στόχος που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, να αποτελέσει ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, συνεπάγεται την κατάρτιση της έκδοσης

μεταξύ των κρατών μελών και την αντικατάσταση της από σύστημα παράδοσης μεταξύ δικαστικών αρχών. Εξάλλου, η εισαγωγή ενός απλουστευμένου συστήματος παράδοσης προσώπων που έχουν καταδικαστεί ή είναι ύποπτα, προς το σκοπό της εκτέλεσης καταδικαστικών ποινικών αποφάσεων ή ποινικής δίωξης επιτρέπει να αρθούν η πολυπλοκότητα και το ενδεχόμενο καθυστερήσεων που είναι εγγενή στις ισχύουσες διαδικασίες έκδοσης. Οι κλασικές σχέσεις συνεργασίας που ισχύουν μέχρι σήμερα μεταξύ κρατών μελών θα πρέπει να δώσουν τη θέση τους σε σύστημα ελεύθερης κυκλοφορίας τόσο των προδικαστικών όσο και των οριστικών ποινικών αποφάσεων, σε ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης».

Η Ελληνική Πολιτεία ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη την προαναφερόμενη απόφαση – πλαίσιο με το Ν. 3251/2004 (Α' 127), «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, τροποποίηση του Ν. 2928/2001(Α' 27) για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις».

Στην παρούσα ενότητα θα εξεταστούν κριτικά οι διατάξεις της απόφασης – πλαίσιο που ενσωματώθηκε στην Ελληνική έννομη τάξη, η κριτική προσέγγιση των κυριότερων διατάξεων του Ν. 3251/2004, ο οποίος την ενσωμάτωσε καθώς και οι προβληματισμοί που προκύπτουν σχετικά με το ΕΕΣ στο πλαίσιο του δικαίου της ΈΕ. Τονίζεται ότι οι μεταρρυθμίσεις του ισχύοντος νομοθετικού καθεστώτος είναι ουσιώδεις καθώς τροποποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό το θεσμικό καθεστώς της έκδοσης μεταξύ της Ελλάδας και των λοιπών κρατών μελών.

5.2.-ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 13^{ης} ΙΟΥΝΙΟΥ 2002 «για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών» (2002/584/ΔΕΥ)

Η Απόφαση – Πλαίσιο συνοπτικά περιλαμβάνει τα εξής:

- στο άρθρο 1 δίνεται ο ορισμός του ΕΕΣ και της υποχρέωσης εκτέλεσης του⁸⁴,
- στο άρθρο 2 το πεδίο εφαρμογής του,
- στο άρθρο 3 ορίζονται οι λόγοι υποχρεωτικής μη εκτέλεσης του ΕΕΣ,
- στο άρθρο 4 τους δυνητικούς λόγους άρνησης εκτέλεσης του εντάλματος,
- στο άρθρο 5 τις εγγυήσεις που πρέπει να παρέχει το κράτος έκδοσης του εντάλματος σε ειδικές περιπτώσεις,
- στο άρθρο 6 προσδιορίζει τις αρμόδιες δικαστικές αρχές⁸⁵,

⁸⁴Βλ. Sievers, Julia, 2007, Managing diversity: The E.A.W. and the potential of mutual recognition as a mode of governance in EU Justice and Home Affairs, www.unc.edu/euce/eusa2007/papers/sievers-j-08i.pdf.

- στο άρθρο 7 οριοθετεί το ρόλο των κεντρικών αρχών,
- στο άρθρο 8 καθορίζεται το περιεχόμενο και ο τύπος του ΕΕΣ
- και στα άρθρα 9 έως 30 περιγράφονται οι λεπτομερείς κανόνες της διαδικασίας παράδοσης, χρονικά όρια που πρέπει να τηρηθούν και ζητήματα όπως η δίωξη και η έκδοση για έτερα αδικήματα.
- Οι διατάξεις των άρθρων 31-35 αναφέρονται σε ζητήματα ισχύος και ενσωμάτωσης της απόφασης πλαίσιο στις έννομες τάξεις των ΚΜ⁸⁶.

5.3.-ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

a.-Report from the Commission to the European Parliament and the Council of 11 April 2011 on the implementation since 2007 of the Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States [COM(2011) 175 final – Not published in the Official Journal].

This report describes seven years of implementation of the European arrest warrant. The initiative seems to be a success in operational terms – 54,689 warrants have been issued and 11,630 executed. Extradition between EU countries now takes fourteen to seventeen days, if the person consents to their transfer, and forty-eight days if they do not give consent. Previously, this process took more than one year. By using this mechanism to ensure that the opening of borders does not assist those seeking to avoid the application of the law, the free movement of persons in the EU has been strengthened. The Commission notes some shortcomings, however, particularly with regard to respect for fundamental rights. It requests that Member States should bring their legislation into line with Framework Decision 2002/584/JHA where that is not already the case, and implement instruments already adopted in order to improve the functioning of the warrant. The report also notes that too many warrants are issued for minor offences and encourages requesting Member States to apply the principle of proportionality.

b.-Report from the Commission of 24 January 2006 based on Article 34 of the Council Framework Decision of 13 June 2002 on the

⁸⁵ Βλ. Epp, H., 2003, .Eurowarrant: European Extradition in the 21st century.[...].The Austrian Example, 2003, www.justice.org.uk/images/pdfs/eurepp.pdf

⁸⁶ Βλ. Impala, F., 2005. The E.A.W. in the Italian legal system. Between mutual recognition and mutual fear within the European area of Freedom, Security and Justice, www.utrechtlawreview.org/publish/articles/000009/article.pdf, Sinn and Worner, The E.A.W. and its implementation in Germany – Its Constitutionality, Laws and current developments, ZIS 5/2007, σ. 204 επ.

European arrest warrant and the surrender procedures between Member States (revised version) [COM(2006) 8 final – not published in the Official Journal].

In its revised version, the report focuses above all on the Italian legislation adopted since the first report. The Commission considers that, despite the initial delay, the European arrest warrant is operational in most of the cases provided for by the Member States.

c.-Report from the Commission of 23 February 2005 based on Article 34 of the Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States [COM(2005) 63 final – not published in the Official Journal].

According to the evaluation made by the Commission in its report, the impact of the European arrest warrant since its entry into force on 1 January 2004 has been positive both in terms of depoliticisation and effectiveness as well as in terms of the speed of the surrender procedure, while the fundamental rights of the persons concerned have been observed.

d.-Statements provided for in Article 31(2) of Council Framework Decision 2002/584/JHA of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedure between Member States [Official Journal L 246 of 29.09.2003].

Denmark, Finland and Sweden state that their uniform legislation in force allows the provisions of the framework decision to be extended and enlarged. They will continue to apply the uniform legislation in force between them, namely:

- Denmark: Nordic Extradition Act (Act No 27 of 3 February 1960, as amended);
- Finland: Nordic Extradition Act (270/1960);
- Sweden: Act (1959:254) concerning extradition to Denmark, Finland, Iceland and Norway for criminal offences.

5.4.-N.3251/2004 (A' 127), «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, τροποποίηση του Ν. 2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις».

5.4.1 ΓΕΝΙΚΑ⁸⁷

Το ΕΕΣ⁸⁸ αντικαθιστά τις χρονοβόρες διαδικασίες έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ με μια

⁸⁷ Το πρώτο Ε.Ε.Σ. εκτέλεσε η Ισπανία κατόπιν σχετικού αιτήματος της Σουδίας, βλ. BBC News, Spain uses first EU arrest warrant, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/3383991.stm>. Μάλιστα ο συλληφθείς είχε δηλώσει τη συγκατάθεσή του.

⁸⁸ Βλ. ΚΥΡΙΤΣΑΚΗ Ι.Μ. "Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και η εφαρμογή του-Ωρα για μια αλλαγή", σ.σ. 689-716, στο «Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΥΡΥΓΕΝΗ», ΕΚΔΟΣΕΙΣ

απλουστευμένη δικαστική διαδικασία παράδοσης, με σκοπό την άσκηση δίωξης ή την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικού της ελευθερίας. Ένα ΕΕΣ που εκδίδεται από τις δικαστικές αρχές κράτους μέλους, έχει ισχύ σε ολόκληρη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είναι αίτημα δικαστικής αρχής ενός κράτος μέλος της ΕΕ για τη σύλληψη προσώπου σε άλλο κράτος μέλος και για παράδοση του προσώπου αυτού στο πρώτο κράτος μέλος με σκοπό την άσκηση δίωξης ή την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικού της ελευθερίας. Ο μηχανισμός βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων. Προϋποθέτει την ύπαρξη απευθείας επαφών μεταξύ των δικαστικών αρχών.

Διασφαλίζει ικανοποιητική εξισορρόπηση μεταξύ αποτελεσματικότητας και αυστηρών εγγυήσεων για τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων του συλληφθέντος. Τα κράτη μέλη και τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να συμμορφώνονται προς τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι συλληφθέντες βάσει ΕΕΣ μπορούν να έχουν δικηγόρο, και διερμηνέα εάν απαιτείται, κατά τα οριζόμενα στη νομοθεσία της χώρας στην οποία συλλαμβάνονται.

5.4.2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ Ν. 3251/2004 (Α' 127)

Οι επιμέρους διατάξεις του πρώτου μέρους του Ν. 3251/2004⁸⁹ που αναφέρονται στο ΕΕΣ είναι οι εξής:

Στα άρθρα 1-3 καθορίζονται οι γενικές διατάξεις του νόμου. Ειδικότερα οριοθετείται το εννοιολογικό περιεχόμενο του ΕΕΣ και διατυπώνονται ο γενικός κανόνας της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών κατά την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου ενώ επίσης προσδιορίζονται τα αναγκαία στοιχεία τα οποία πρέπει να περιέχει το ΕΕΣ. Καθορίζεται το Υπουργείο Δικαιοσύνης ως η Κεντρική αρχή που θα επικουρεί τις αρμόδιες δικαστικές αρχές έκδοσης και εκτέλεσης του ΕΕΣ.

Στα άρθρα 4 -8 καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης και διαβίβασης του ΕΕΣ από τον κατά τον τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα Εφετών ο οποίος μπορεί να ζητήσει την παράδοση και κατάσχεση αντικειμένων που συνδέονται με την αξιόποινη πράξη ενώ μπορεί να ζητήσει την άρση του προνομίου ή της ασυλίας που απολαύει ο εκζητούμενος.

Στα άρθρα 9 έως 29 περιγράφεται η εκτέλεση του ΕΕΣ όταν η Ελλάδα αποτελεί το εκζητούμενο κράτος.

Ο Εισαγγελέας Εφετών είναι η αρμόδια Δικαστική Αρχή για την παραλαβή του Εντάλματος, τη σύλληψη και κράτηση του εκζητούμενου και την εισαγωγή της υπόθεσης στο αρμόδιο δικαστικό όργανο. Για την έκδοση της απόφασης του ΕΕΣ αρμόδιος είναι ο πρόεδρος ή το Συμβούλιο Εφετών. Στο άρθρο 10 θεσπίζεται ως γενικός κανόνας η αρχή του διπλού αξιόποινου. Στα άρθρα 11 και 12 καθορίζονται οι υποχρεωτικοί λόγοι και δυνητικοί λόγοι άρνησης εκτέλεσης του ΕΕΣ, ενώ το άρθρο 13 προβλέπει ειδικότερους λόγους που μπορούν να τεθούν στην περίπτωση που το κράτος έκδοσης δεν παρέχει επαρκώς συγκεκριμένες εγγυήσεις.

Στα άρθρα 14 - 18 περιγράφεται η διαδικασία σύλληψης και κράτησης του εκζητούμενου, οι υποχρεώσεις του Εισαγγελέα σε ότι αφορά την κράτηση του εκζητούμενου (άρθρο 16) και τα ένδικα μέσα σε αυτό το στάδιο τα οποία μπορεί να ασκηθούν, ενώ παράλληλα καθορίζεται και το δικαίωμα της ακρόασης (άρθρο 23). Ο συλληφθείς έχει τη δυνατότητα να συγκατατεθεί στην προσαγωγή του (άρθρο 17) ή να μην συγκατατεθεί (άρθρο 18).

Οι προθεσμίες για την έκδοση απόφασης για την εκτέλεση του ΕΕΣ προβλέπονται στο άρθρο 21, όπου και καθορίζεται το ανώτατο όριο των 90 ημερών. Η απόφαση προκειμένου να εκτελεστεί το ΕΕΣ ή όχι θα πρέπει να είναι αιτιολογημένη, ενώ αν οι πληροφορίες του εντάλματος δεν παρέχεται η δυνατότητα να ζητηθούν συμπληρωματικά στοιχεία από το εκζητούν κράτος (άρθρο 19). Στο άρθρο 20 ρυθμίζεται η περίπτωση συρροής ΕΕΣ ή ΕΕΣ με αίτημα έκδοσης από άλλη Τρίτη χώρα.

Στο άρθρο 22 καθορίζεται το δικαίωμα άσκησης έφεσης από τον εκζητούμενο στον Άρειο Πάγο κατά της απόφασης εκτέλεσης του εντάλματος. Ο Άρειος Πάγος αποφαινεται εντός προθεσμίας οκτώ ημερών. Μετά την έκδοση της απόφασης πραγματοποιείται η προσαγωγή του εκζητούμενου σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 27 και 28, ενώ στο άρθρο 29 ορίζονται οι λόγοι για τους οποίους μπορεί να αναβληθεί η προσαγωγή ή να πραγματοποιηθεί προσαγωγή υπό όρους.

Η κατάσχεση και παράδοση των αντικειμένων καθορίζεται στο άρθρο 29. Η διαδικασία διαμεταγωγής του εκζητούμενου αναλύεται στα άρθρα 30-32 ενώ στα άρθρα 33 έως 36 αναφέρονται στην αντιμετώπιση του εκζητούμενου μετά την προσαγωγή του στην Ελλάδα όταν η τελευταία έχει προβεί στην έκδοση του ΕΕΣ. Ο κανόνας της ειδικότητας αποτυπώνεται στο άρθρο 34, ενώ σχετική με την διάταξη αυτή είναι και το άρθρο 25 το οποίο αναφέρεται στη συρροή διεθνών υποχρεώσεων.

Τέλος τα άρθρα 37-39 ρυθμίζουν θέματα αναδρομικότητας του νόμου και τον τρόπο με τον οποίο ο νόμος αυτός αντικαθιστά τις αντίστοιχες διατάξεις που ίσχυαν σε ότι αφορά την έκδοση στις σχέσεις μεταξύ των ΚΜ της ΕΕ.

Επιπρόσθετα των ανωτέρω κειμένων σχετικά με το ΕΕΣ υφίστανται ακόμη δύο οδηγίες.

ΕΔΡΑΣ JEAN MONNET ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 1, Θεσσαλονίκη, 2015.

⁸⁹ Βλ. ΚΑΙΑΦΑ – ΓΚΝΤΑΜΠΙ, Μ., 2004, «Ε.Ε.Σ.: Οι ρυθμίσεις του ν. 3251/2004 και η μετάβαση από την έκδοση στην «παράδοση»», ΠoinΔικ2004, σελ. 1294 επ. [1295] και ΚΙΟΥΠΗΣ, Δ., «Ο Ν. 3251/2004 – Μια σύντομη παρουσίαση των βασικών του σημείων», ΠΛογ2004, σ. 984 κε.

Η ΟΔΗΓΙΑ 2013/48/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 22ας Οκτωβρίου 2013 «σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας» η οποία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες σχετικά με τα δικαιώματα των υπόπτων και κατηγορουμένων στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και των προσώπων που υπάγονται στη διαδικασία της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ («διαδικασία εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης»), όσον αφορά στην πρόσβαση σε δικηγόρο, την ενημέρωση τρίτου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας και την επικοινωνία με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας⁹⁰.

⁹⁰ Ειδικότερα στο άρθρο 10 με θέμα «Το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στη διαδικασία του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» ορίζεται ότι:

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι ο εκζητούμενος έχει δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο κράτος μέλος εκτέλεσης μετά τη σύλληψή του βάσει του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

2. Όσον αφορά στο περιεχόμενο του δικαιώματος πρόσβασης σε δικηγόρο στο κράτος μέλος εκτέλεσης, ο εκζητούμενος έχει τα ακόλουθα δικαιώματα στο εν λόγω κράτος μέλος:

α) το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο εντός προθεσμίας και κατά τρόπο που να επιτρέπει στον εκζητούμενο να ασκήσει τα δικαιώματά του αποτελεσματικά και σε κάθε περίπτωση χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση μετά τη στέρηση της ελευθερίας·

β) το δικαίωμα συνάντησης και επικοινωνίας με τον δικηγόρο που τον εκπροσωπεί·

γ) το δικαίωμα να ζητά την παρουσία και τη συμμετοχή του δικηγόρου του κατά την εξέταση του εκζητούμενου από την εκτελεστική δικαστική αρχή σύμφωνα με τις διαδικασίες του εθνικού δικαίου. Η συμμετοχή του δικηγόρου στην εξέταση σημειώνεται μέσω της διαδικασίας καταγραφής σύμφωνα με το δίκαιο του σχετικού κράτους μέλους.

3. Τα δικαιώματα που προβλέπονται στα άρθρα 4, 5, 6, 7, 9 και, όταν ισχύει η προσωρινή παρέκκλιση σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 3, στο άρθρο 8, ισχύουν, τηρουμένων των αναλογιών, στις διαδικασίες του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης στο κράτος μέλος εκτέλεσης.

4. Η αρμόδια αρχή στο κράτος μέλος εκτέλεσης ενημερώνει τον εκζητούμενο, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση μετά τη στέρηση της ελευθερίας, ότι έχει δικαίωμα να ορίσει δικηγόρο στο κράτος μέλος έκδοσης. Ο ρόλος του εν λόγω δικηγόρου στο κράτος μέλος έκδοσης είναι να βοηθά τον δικηγόρο στο κράτος μέλος εκτέλεσης με την παροχή πληροφοριών και συμβουλών στον εν λόγω δικηγόρο, ώστε ο εκζητούμενος να ασκήσει

Η ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2016/1919 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 26ης Οκτωβρίου 2016 «σχετικά με τη δικαστική αρωγή για υπόπτους και κατηγορουμένους στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και για καταζητούμενους σε διαδικασίες εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» η οποία θεσπίζει τους κοινούς ελάχιστους κανόνες σχετικά με το δικαίωμα σε δικαστική αρωγή:

α) των υπόπτων και κατηγορουμένων στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και

β) των προσώπων τα οποία αφορά διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης δυνάμει της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ (καταζητούμενοι).

Επίσης η εν λόγω οδηγία συμπληρώνει τις οδηγίες 2013/48/ΕΕ και (ΕΕ) 2016/800. Τονίζεται ότι καμία διάταξη της παρούσας οδηγίας δεν ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι περιορίζει τα δικαιώματα που προβλέπουν οι εν λόγω οδηγίες.⁹¹

αποτελεσματικά τα δικαιώματά του δυνάμει της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ.

5. Σε περίπτωση που ο εκζητούμενος επιθυμεί να ασκήσει το δικαίωμα να ορίσει δικηγόρο στο κράτος μέλος έκδοσης και δεν έχει ήδη τέτοιο δικηγόρο, η αρμόδια αρχή στο κράτος μέλος εκτέλεσης ενημερώνει ταχέως την αρμόδια αρχή στο κράτος μέλος έκδοσης. Η αρμόδια αρχή στο εν λόγω κράτος μέλος παρέχει, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, στον εκζητούμενο πληροφορίες που τον διευκολύνουν να ορίσει εκεί δικηγόρο.

6. Το δικαίωμα του εκζητούμενου να ορίσει δικηγόρο στο κράτος μέλος έκδοσης δεν θίγει τις προθεσμίες της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ ή την υποχρέωση της δικαστικής αρχής εκτέλεσης να αποφασίσει, εντός των εν λόγω προθεσμιών και των όρων που τίθενται από την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο, αν το πρόσωπο πρέπει να παραδοθεί.

⁹¹ Στο άρθρο 5 με τίτλο «Δικαστική αρωγή σε διαδικασίες εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» ορίζονται τα εξής:

1. Το κράτος μέλος εκτέλεσης διασφαλίζει ότι οι καταζητούμενοι έχουν δικαίωμα σε δικαστική αρωγή από τη στιγμή της σύλληψής τους βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης έως ότου παραδοθούν ή έως ότου η απόφαση για τη μη παράδοσή τους καταστεί τελεσίδικη.

2. Το κράτος μέλος έκδοσης διασφαλίζει ότι οι καταζητούμενοι τους οποίους αφορά διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης για τον σκοπό της άσκησης ποινικής δίωξης και οι οποίοι ασκούν το δικαίωμα τους να ορίσουν δικηγόρο στο κράτος μέλος έκδοσης για να συνεπικουρεί τον δικηγόρο στο κράτος μέλος εκτέλεσης σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφοι 4 και 5 της οδηγίας 2013/48/ΕΕ, έχουν το δικαίωμα σε δικαστική αρωγή στο κράτος μέλος έκδοσης, για τον σκοπό της διαδικασίας αυτής στο κράτος μέλος εκτέλεσης, εφόσον η δικαστική αρωγή είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής πρόσβασης στη δικαιοσύνη.

3. Το δικαίωμα σε δικαστική αρωγή που αναφέρεται στις παραγράφους 1 και 2 μπορεί να υπόκειται σε έλεγχο

Τέλος θα πρέπει να επισημανθεί και το περιεχόμενο της οδηγίας 2012/13/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 22ας Μαΐου 2012 «σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών».

Με την εν λόγω οδηγία ορίστηκαν κανόνες σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης των υπόπτων ή κατηγορουμένων, σχετικά με τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας και τις εναντίον τους κατηγορίες. Ορίστηκαν επίσης κανόνες για το δικαίωμα ενημέρωσης των προσώπων που υπόκεινται στο Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως σχετικά με τα δικαιώματά τους.

Εφαρμόζεται από τη στιγμή που ένα πρόσωπο ενημερώνεται από τις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους, ότι θεωρείται ύποπτο ή κατηγορείται για την τέλεση αξιόποινης πράξης μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας, ήτοι τον τελικό προσδιορισμό του εάν ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος έχει τελέσει την αξιόποινη πράξη, συμπεριλαμβανομένης, κατά περίπτωση, της επιμέτρησης της ποινής και της εκδίκασης τυχόν προσφυγής.

Εφόσον η νομοθεσία κράτους μέλους προβλέπει την επιβολή κυρώσεων για ήσσονος σημασίας αδικήματα από αρχή πλην δικαστηρίου με δικαιοδοσία σε ποινικά ζητήματα και εφόσον οι κυρώσεις αυτές μπορούν να προσβληθούν ενώπιον τέτοιου δικαστηρίου, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται μόνο στη διαδικασία ενώπιον του ανωτέρω δικαστηρίου κατόπιν προσφυγής.

Σε ότι αφορά το ΕΕΕ στο άρθρο 5 με τίτλο «Έγγραφο δικαιωμάτων στις διαδικασίες του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» ορίζεται ότι:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την άμεση παροχή σε όποιον συλλαμβάνεται για τον σκοπό της εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ενός κατάλληλου εγγράφου δικαιωμάτων με πληροφορίες για τα δικαιώματά του σύμφωνα με το δίκαιο εφαρμογής της απόφασης-πλαίσιου 2002/584/ΔΕΥ στο κράτος μέλος της εκτέλεσης.

2. Το έγγραφο δικαιωμάτων συντάσσεται σε απλή και κατανοητή γλώσσα. Ενδεικτικό υπόδειγμα του εγγράφου δικαιωμάτων παρατίθεται στο παράρτημα II».

5.4.3.-ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

Στα θετικά στοιχεία του νόμου συγκαταλέγεται το ότι τέσσερις δυνητικοί κατά την απόφαση πλαίσιο λόγοι άρνησης εκτέλεσης του ΕΕΣ μετατράπηκαν σε υποχρεωτικούς. Ειδικότερα:

Α.- Η εκτέλεση του ΕΕΣ απαγορεύεται «αν έχει επέλθει παραγραφή του εγκλήματος ή της ποινής σύμφωνα με τους ελληνικούς ποινικούς νόμους και η αξιόποινη πράξη υπάγεται στην αρμοδιότητα των

ελληνικών δικαστικών αρχών σύμφωνα με τους ελληνικούς ποινικούς νόμους» (άρθρο 11 στοιχ. δ), περίπτωση που επιβάλλεται και από πλευράς συνταγματικής τάξης.

Β.- Εκτέλεση του ΕΕΣ δεν χωρεί αν το πρόσωπο εναντίον του οποίου έχει εκδοθεί με σκοπό την εκτέλεση της ποινής ή μέτρο ασφαλείας στερητικών της ελευθερίας είναι ημεδαπός και η Ελλάδα αναλαμβάνει την υποχρέωση να εκτελέσει την ποινή ή το μέτρο ασφαλείας σύμφωνα με τους ποινικούς της νόμους (άρθρο 11 στοιχ. στ).

Γ.- Αν η πράξη:

i) θεωρείται κατά τον ελληνικό νόμο ότι έχει τελεστεί εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στο έδαφος της Ελλάδας ή σε εξομοιούμενο προς αυτό τόπο ή

ii) τελέστηκε εκτός εδάφους του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος και κατά τους ελληνικούς ποινικούς νόμους απαγορεύεται η δίωξη για το ίδιο έγκλημα που διαπράττεται εκτός του εδάφους της Ελλάδας (άρθρο 11 στοιχείο ζ).

Δ.- Αν το ένταλμα αφορά ημεδαπό που διώκεται στην Ελλάδα για την ίδια πράξη. Στην περίπτωση αυτή το ένταλμα δεν εκτελείται ακόμη και αν η ποινική δίωξη στην Ελλάδα ασκήθηκε μετά την έκδοση του (άρθρο 11 στοιχείο η).

Σημειώνεται ότι κατά τη διαδικασία εκτέλεσης του εντάλματος παρέχεται και δεύτερος βαθμός δικαιοδοσίας στον καθ' ου το ένταλμα ενώπιον του Άρειου Πάγου με αποτέλεσμα να κατοχυρώνονται ακόμη περισσότερο τα δικαιώματα του.

Το ΕΕΣ δεν συνιστά έκδοση. Εγκαταλείπονται πλήρως η φιλοσοφία και οι βασικές γραμμές του δικαίου της έκδοσης, γι αυτό άλλωστε η σχετική απόφαση πλαίσιο δεν χρησιμοποιεί την αντίστοιχη νομική ορολογία. Δεν ανταποκρίνεται επομένως στη νέα νομική πραγματικότητα η χρήση από το νόμο όρων ξένων προς τη λειτουργία του ΕΕΣ όπως εκζητούμενος. Ο καθ' ου το ΕΕΣ δεν εκζητείται (δεν ζητείται η έκδοση αυτού) αλλά είναι «καταζητούμενος» ή «το πρόσωπο στο οποίο αφορά το ΕΕΣ» κατά τη διατύπωση της οικείας απόφασης πλαίσιο.

Στο πλαίσιο του ΕΕΣ δεν υπάρχει διοικητικό στάδιο βάσει της απόφασης πλαίσιο και ο καθ' έχει γενικό δικαίωμα να διαθέσει την παράδοση του παρέχοντας «συγκατάθεση» ρύθμιση η οποία στη διαδικασία έκδοσης είναι εξαιρετική⁹². Η χρήση του όρου «εκζητούμενος» δημιουργεί το συνειρμό ότι το

⁹² Βλ. ΣΠΙΝΕΛΛΗΣ Δ., «Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και η αντικατάσταση της διαδικασίας της έκδοσης», Τιμ. Τομ. ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ -ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2003, σ. 1273 επ. και ΜΥΛΩΝΟΠΟΥΛΟΣ Χρ., «Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης», ΠΛογ 6/2003, σ.σ..2259-2260.

επάρκειας πόρων σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3, το οποίο εφαρμόζεται τηρουμένων των αναλογιών.

καταζητούμενο άτομο έχει δικαιώματα και προστασία όπως και στην έκδοση ενώ αυτό δε συμβαίνει.

Επιφυλάξεις προκαλεί η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 1 σύμφωνα με την οποία το ΕΕΣ εκτελείται όταν στο κράτος που το εξέδωσε δεν έχει ασκηθεί ακόμη ποινική δίωξη αλλά εκδόθηκε «προκειμένου να ασκηθεί ποινική δίωξη».

Ακόμη παρατηρούνται τα εξής:

Στο άρθρο 11 στοιχ. η του νόμου: Το ένταλμα εκτελείται αν ο ημεδαπός δεν διώκεται στην Ελλάδα για την ίδια πράξη. Στην περίπτωση όμως αυτή δύο είναι οι δυνατές εκδοχές: είτε ο ημεδαπός έχει τελέσει πράξη η οποία υπάγεται στους ελληνικούς ποινικούς νόμους (ελληνική ποινική εξουσία) είτε όχι. Επομένως:

A.- Αν υπάγεται, η Ελληνική Πολιτεία οφείλει να τον διώξει, σύμφωνα με την αρχή του κράτους δικαίου, διότι αλλιώς απεμπολεί ημεδαπή ποινική εξουσία. Στην περίπτωση αυτή δηλαδή δεν έχει σημασία αν ο αλλοδαπός διώκεται ή όχι, αλλά το αν η πράξη του υπάγεται στη δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων. Είτε ο αλλοδαπός διώκεται, είτε όχι, η ημεδαπή ποινική εξουσία προηγείται.

B.- Αν τώρα δεν υπάγεται, τότε αυτό μπορεί να σημαίνει: είτε ότι η πράξη δεν είναι παντάπασιν αξιόποινη κατά τους ελληνικούς ποινικούς νόμους (π.χ. identity theft), είτε ότι είναι μεν in abstracto αξιόποινη, πλην όμως στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν εφαρμόζονται οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι ελλείψει συνδετικού στοιχείου. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η εκτέλεση του εντάλματος είναι βεβαίως δυνατή. Στην πρώτη όμως όταν η πράξη δεν είναι ούτε in abstracto αξιόποινη κατά τους ελληνικούς ποινικούς νόμους οφείλει να μην εκτελέσει το ένταλμα. Διότι δεν δύναται εμμέσως να επιτρέψει την τιμώρηση πράξεων οι οποίες μπορούν να τελούνται στην Ελλάδα ατιμωρητί κατά καταστρατήγηση του κανόνα n.c.s.l.

Γ.- Αν και στην αιτιολογική έκθεση που συνόδευε το νόμο αναφέρεται (σελ. 11) ότι όλες οι σχετικά αναφερόμενες πράξεις που εξαιρούνται της αρχής του διπλού αξιόποινου είναι αξιόποινες κατά το ελληνικό δίκαιο, τούτο δεν αρκεί για να δικαιολογήσει την παραβίαση της αρχής για τους εξής λόγους:

i.- Προσεκτική ανάγνωση του καταλόγου αποδίδει ότι μερικές από τις πράξεις δεν είναι αξιόποινες κατά το ελληνικό δίκαιο.

ii.- Αν όλες είναι αξιόποινες κατά το ελληνικό δίκαιο ποιος ο λόγος παραβίασης της αρχής;

iii.- Διανοίγεται η δυνατότητα και ο αντίστοιχος κίνδυνος εγκατάλειψης της αρχής σε σοβαρότερες περιπτώσεις στο μέλλον.

Η αρχή του διπλού αξιόποινου, ωστόσο δεν είναι διαπραγματεύσιμη αλλά εκφράζει και εξειδικεύει βασικές αρχές του νομικού μας πολιτισμού. Όπως έχει ήδη επισημανθεί: «η αρχή του διπλού αξιόποινου δεν είναι διακοσμητική αλλά έχει βαθύτατα ουσιαστικό χαρακτήρα. Παρεμποδίζει την έκδοση και την επιβολή ποινής για πράξη την οποία το κράτος, στο οποίο

απευθύνεται η αίτηση, έχει αξιολογήσει ως μη αξιόποινη και υπό αυτή την έννοια εξασφαλίζει την κυριαρχία του εκδίδοντος κράτους. Εξαιρέση της αρχής αυτής επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις όπου η τιμώρηση της πράξης επιβάλλεται εκ λόγων είτε αυτοπροστασίας του αιτούντος κράτους, είτε παγκόσμιας δικαιοσύνης.

Η ουσιαστική κατάργηση της αρχής του διπλού αξιόποινου από το ε.ε.σ. επιτρέπει την παράδοση του προσώπου προκειμένου αυτό να τιμωρηθεί για πράξη την οποία στο παραδίδον κράτος μπορεί να τελεί ελεύθερα και ατιμωρητί. Έτσι όμως ο νομοθέτης του παραδίδοντος κράτους που ουσιαστικά επιτρέπει να τιμωρηθεί μία πράξη η οποία είναι ελεύθερη στην επικράτεια του κράτους αυτού, όχι μόνον απιστεί προς τις αξιολογήσεις του αλλά και καταστρατηγεί και τη θεμελιώδη αρχή nulla poena sine lege (ουδεμία ποινή χωρίς νόμο) που καθιερώνεται στο άρθρο 7 του Συντάγματος⁹³.

Συγκεκριμένα κατά τους ελληνικούς ποινικούς νόμους δεν ήταν κατά την περίοδο σύνταξης του νόμου αξιόποινες οι εξής πράξεις του καταλόγου του σχεδίου:

A.- η λαθρεμπορία ορμονικών ουσιών και αυξητικών παραγόντων ως ειδικό έγκλημα,

B.- η ξενοφοβία (σε αντίθεση προς το ρατσισμό),

Γ.- η εμπορία ορισμένων φυτικών ειδών,

Δ.- ορισμένα εγκλήματα σχετιζόμενα με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, όπως π.χ. η υπαρπαγή της ψηφιακής ταυτότητας (identity card),

Ε.- η δολιοφθορά ως ειδικό έγκλημα

Πέραν τούτων όμως η διατύπωση των εγκλημάτων είναι τόσο ευρεία («εγκληματική οργάνωση», «τρομοκρατία», «διαφθορά») ώστε επιτρέπει την υπαγωγή στις έννοιες αυτές και επομένως την αξίωση για την εκτέλεση του εντάλματος και περιπτώσεων που υπάγονται μεν στην αλλοδαπή διάταξη, όχι όμως και στην ελληνική.

Π.χ. θα εφαρμοστεί ο νόμος αν η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα κατά την αλλοδαπή διάταξη η νομολογία εφαρμόζεται και όταν η πρότερη πράξη από την οποία προέρχονται τα έσοδα δεν είναι αξιόποινη κατά το δίκαιο του (τρίτου) τόπου τέλεσης, ενώ κατά την ελληνική διάταξη (ορθά ερμηνευμένη) είναι; Ή τι θα γίνει στην περίπτωση που η αλλοδαπή διάταξη καλύπτει και την αξιολογικώς ουδέτερη συμπεριφορά π.χ. δραστηριότητα συμβολαιογράφου που η ελληνική τάξη δεν καλύπτει;

Αν το πρόσωπο εναντίον του οποίου έχει εκδοθεί το ΕΕΣ διώκεται στην Ελλάδα για την ίδια αξιόποινη

⁹³Βλ. ΜΥΛΩΝΟΠΟΥΛΟΣ Χρ., «Η αμφισβήτηση των ατομικών δικαιωμάτων στο νέο διεθνές περιβάλλον», ΝοΒ 52(2004) 768 κ.ε.και του ίδιου, Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, ΠΛογ 6/2003, σ.σ. 2259-2260.

πράξη, η άρνηση εκτέλεσης είναι δυνητική (άρθρο 12 περ. α) ενώ θα έπρεπε να είναι υποχρεωτική καθώς διαφορετικά απεμπολείται ημεδαπό κυριαρχικό δικαίωμα αλλά και υποχρέωση πραγμάτωσης του κράτους δικαίου εκ μέρους της πολιτείας.

Στον νόμο έχει ληφθεί μέριμνα ώστε η διαδικασία εκτέλεσης του ΕΕΣ να συνοδεύεται από τη δυνατότητα άσκησης από τον καθ' ου σειράς δικαιωμάτων, σε βαθμό μάλιστα που η διαδικασία να προσομοιάζει με εκείνη της έκδοσης. Μάλιστα έχει ληφθεί πρόνοια να ισχύει η αρχή της ειδικότητας (άρθρο 34 παρ. 4).

Σε ορισμένες περιπτώσεις παρέχονται δικαιώματα στον καθ' ου το ΕΕΣ χωρίς όμως να προσδιορίζεται ποια θα είναι η κύρωση σε περίπτωση παραβίασης των. Ειδικότερα:

i.- Άρθρο 17 παρ. 3 : «ο εκζητούμενος έχει δικαίωμα ακρόασης ενώπιον του προέδρου εφετών». Ποια θα είναι η κύρωση αν υποβάλει το αίτημα και δεν εισακουστεί όπως αν ισχυριστεί ότι πείστηκε για να παράσχει την συγκατάθεση του. Αλλά και ποιος θα είναι ο έλεγχος ή το ένδικο μέσο αν ο πρόεδρος εφετών δεν λάβει υπόψη του νομίμως προβλεπόμενα παράπονα του ανωτέρω;

ii.- Άρθρο 18 παρ. 2 : «Ο εκζητούμενος έχει δικαίωμα αυτοπρόσωπης εμφάνισης και ακρόασης ενώπιον του συμβουλίου εφετών». Και εδώ δεν προβλέπεται κύρωση για την περίπτωση που ο «εκζητούμενος» υποβάλει σχετικό αίτημα και δεν εισακουστεί.

iii.- Άρθρο 19 παρ. 3: «Η απόφαση για την εκτέλεση ή όχι του εσο πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη. Προφανώς η αιτιολογία εδώ ελέγχεται από τον Άρειο Πάγο. Όμως ενόψει του ότι ο τελευταίος λειτουργεί ως εφετείο δεν υποχρεούται να λάβει θέση επί της αιτιολογίας του εφετείου, μπορεί δε να αποφανθεί υπέρ της παράδοσης με τυπική αιτιολογία, με αποτέλεσμα η αιτιολογία της απόφασης για την εκτέλεση του εντάλματος να παραμένει ουσιαστικά ανέλεγκτη.

iv.- επίσης η προθεσμία που τίθεται των 24 ωρών για την άσκηση έφεσης ενώπιον του Άρειου Πάγου (άρθρο 22 παρ. 1) είναι μικρή ενόψει νομικών ζητημάτων που θα ανακύψουν και σχετίζονται με την υπόθεση.

Σύμφωνα με την απόφαση – πλαίσιο κάθε κράτος λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα ώστε οι συνθήκες υπό τις οποίες παρέχεται η συγκατάθεση από τον κανόνα της ειδικότητας να δείχνει ότι το πρόσωπο το πράττει εκουσίως και έχοντας πλήρη επίγνωση των σχετικών συνεπειών. Προς τούτο ο καταζητούμενος έχει το δικαίωμα να επικουρείται από νομικό παραστάτη (άρθρο 13 παρ. 2 της απόφασης πλαίσιο).

Στον νόμο όμως η μόνη πρόβλεψη που υπάρχει είναι η αναφερόμενη στο άρθρο 17 παρ. 1 : «Ο εισαγγελέας εφετών ενημερώνει με σαφήνεια τον εκζητούμενο για τις συνέπειες της συγκατάθεσης προσαγωγής, της παραίτησης από τον κανόνα της

ειδικότητας που αναφέρεται στο άρθρο 34 του παρόντος καθώς και για το δικαίωμα του να παρίσταται με συνήγορο όπως και με διερμηνέα καθώς και για το αμετάκλητο των δηλώσεων του».

Η απλή αυτή ενημέρωση δεν συνιστά εγγύηση καθώς είναι πολύ πιθανό ο καταζητούμενος στον οποίο ο εισαγγελέας εφετών ενημερώνει με σαφήνεια το δικαίωμα του να παρίσταται με διερμηνέα (πόση σαφήνεια υπάρχει σε κάποιον που δεν έχει διερμηνέα;) να μην αντιληφθεί τη σημασία των όσων συμβαίνουν και να μην έχει τη δυνατότητα να ασκήσει τα δικαιώματα του είτε από άγνοια είτε από φόβο. Για το λόγο αυτό η εγγύηση πρέπει να είναι πραγματική και ουσιαστική π.χ. παρουσία δικηγόρου.

5.4.4.- ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Το Ε'ΕΣ⁹⁴ εισάγει έξι νέα στοιχεία σε σχέση με τις παραδοσιακές διαδικασίες έκδοσης⁹⁵ Α.-Αυστηρά χρονικά όρια: Το κράτος στο οποίο συλλαμβάνεται κάποιος υποχρεούται να επιστρέψει το πρόσωπο αυτό στο κράτος στο οποίο εκδόθηκε το ΕΕΣ εντός μέγιστης προθεσμίας 90 ημερών από τη σύλληψη. Εάν το πρόσωπο συμφωνήσει για την παράδοσή του, η απόφαση λαμβάνεται εντός 10 ημερών.

Β.-Απλούστερες διαδικασίες: Καταργείται η αρχή του διπλού αξιοποίνου για 32 κατηγορίες σοβαρών αδικημάτων - ότι δηλαδή η πράξη για την οποία ζητείται η παράδοση συνιστά ποινικό αδίκημα και στο αιτούν κράτος και στο κράτος στο οποίο συλλαμβάνεται ο καταζητούμενος. Εφόσον η σοβαρότητα του αδικήματος είναι τέτοια ώστε να τιμωρείται με τριετή τουλάχιστον φυλάκιση στο κράτος μέλος που εξέδωσε το ένταλμα, το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης που έχει εκδοθεί για τα εν λόγω αδικήματα πρέπει να εκτελείται ανεξαρτήτως εάν ο ορισμός του αδικήματος είναι ο ίδιος σε αμφότερα τα κράτη.

Γ.-Δεν υπάρχει πολιτική ανάμειξη: Η διαδικασία του ΕΕΣ καταργεί την «πολιτική» φάση της έκδοσης. Αυτό σημαίνει ότι η απόφαση για το κατά πόσον ένα πρόσωπο πρέπει να παραδοθεί ή όχι βάσει ΕΕΣ, αποτελεί αποκλειστικά δικαστική διαδικασία.

⁹⁴ Βλ. KORONTZIS Tr., «The European arrest warrant in the European criminal policy. Its implementation in the Hellenic legal order», International Journal of Asian Social Science, Vol. 3, issue 6, June 2013, p.p. 1345-1359.

⁹⁵ Βλ. ΚΑΛΦΕΛΗΣ, Γρ., «Το Ε.Ε.Σ. Μονοδιάστατη ενοποίηση των ευρωπαϊκών κατασταλτικών μηχανισμών», ΠοινΔικ2006, σ. 199, Corinne, G., 2006. The European Arrest Warrant and its application by the member states, European Issues No.16, January 2006, http://www.robertschuman.org/supplement/questions_europe16an.htm, Plachta, M., 2003. European Arrest Warrant – Revolution in Extradition?, European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice, 2003, σ. 183 κε.

Δ.-Παράδοση υπηκόων: Επί της αρχής, οι χώρες της ΕΕ δεν μπορούν πλέον να αρνούνται την παράδοση δικών τους υπηκόων, εκτός εάν αναλαμβάνουν οι ίδιες τη δίωξη ή την εκτέλεση της ποινής φυλάκισης του καταζητούμενου. Το ΕΕΣ βασίζεται στην αρχή ότι οι πολίτες της ΕΕ είναι υπόλογοι για τις πράξεις τους ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ.

Ε.-Εγγυήσεις: Η παράδοση ενός προσώπου υπόκειται σε τρία είδη εγγυήσεων, τις οποίες πρέπει να παρέχει το κράτος ποτ εξέδωσε το ένταλμα:

α. Εάν ένα ΕΕΣ βασίζεται σε δικαστική απόφαση η οποία εκδόθηκε εν τη απουσία του καταζητουμένου, η παράδοση μπορεί να γίνει υπό τον όρο ότι το πρόσωπο αυτό έχει δικαίωμα να ζητήσει να δικαστεί εκ νέου στη χώρα που ζήτησε την παράδοσή του. β. Εάν το ΕΕΣ βάσει του οποίου συλλαμβάνεται κάποιος έχει εκδοθεί για αξιόποινη πράξη η οποία επισύρει ποινή ισόβιας κάθειρξης, η παράδοση μπορεί να γίνει υπό τον όρο ότι ο κατηγορούμενος μπορεί να ζητήσει ύστερα από ορισμένο χρονικό διάστημα την επανεξέταση της ποινής αυτής.

γ. Εάν το αίτημα αφορά τη δίωξη υπηκόου ή κατοίκου του κράτους στο οποίο το πρόσωπο αυτό συνελήφθη, η παράδοση μπορεί να γίνει υπό τον όρο ότι το πρόσωπο αυτό θα διαμεταχθεί για την έκτιση του στερητικού της ελευθερίας του μέτρου.

ΣΤ.-Λόγοι άρνησης: Μπορεί να υπάρξει άρνηση για την παράδοση του συλληφθέντος για τρεις υποχρεωτικούς και επτά προαιρετικούς λόγους. Οι υποχρεωτικοί λόγοι αφορούν την αρχή «ne bis in idem» (δεν υπάρχει παράδοση εάν το πρόσωπο έχει ήδη εκτίσει ποινή για το ίδιο αδίκημα), τους ανηλικούς (δεν υπάρχει παράδοση εάν το πρόσωπο δεν μπορεί, λόγω της ηλικίας του, να θεωρηθεί ποινικώς υπεύθυνο στη χώρα που συνελήφθη) και την αμνηστία (δεν υπάρχει παράδοση εάν το κράτος στο οποίο συνελήφθη το πρόσωπο θα μπορούσε να ασκήσει δίωξη κατά του προσώπου για αδίκημα το οποίο καλύπτεται από αμνηστία σε αυτό το κράτος).

Οι προαιρετικοί λόγοι άρνησης επαφίνονται καταρχήν στην κρίση των δικαστικών αρχών για παράδειγμα, μπορεί να υπάρξει άρνηση για την παράδοση εάν μέρος των αξιόποινων πράξεων για τις οποίες εκδόθηκε το ΕΕΣ διεπράχθη στο κράτος στο οποίο συνελήφθη το πρόσωπο και το κράτος αυτό ασκήσει δίωξη για αυτές τις πράξεις.

Σημειώνεται ότι από στατιστικά στοιχεία της ΕΕ και σχετικές αξιολογήσεις προκύπτει ότι το μέσο αυτό λειτουργεί ικανοποιητικά. Τα στοιχεία στον πίνακα που ακολουθεί επιρρώνουν την λειτουργία αυτή:

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Εκδόθηκαν	6 900	6 750	11 000	14 200	15 800	13 900
Εντοπίστηκαν ή/και συνελήφθησαν	1 770	2 040	4 200	4 500	6 150	6 460

Παραδόθηκαν

1 530

1 890

3

Στην πλειονότητα των κρατών μελών, η παράδοση με συγκατάθεση πραγματοποιείται εντός 14-16 ημερών ενώ χωρίς συγκατάθεση η διαδικασία διαρκεί λιγότερο από δύο μήνες. Περίπου το 50% των παραδόσεων πραγματοποιούνται με τη συγκατάθεση του καταζητούμενου.

Τονίζεται ότι πριν από τη θέσπιση του ΕΕΣ, η έκδοση απαιτούσε κατά μέσο όρο ένα έτος, ενώ τώρα το διάστημα που χρειάζεται έχει περιορισθεί στις 16 ημέρες όταν ο ύποπτος συναινεί στην παράδοσή του και στις 48 ημέρες όταν δεν συναινεί. Επομένως, το ΕΕΣ έχει καταστεί βασικό εργαλείο για την πάταξη της εγκληματικότητας και σημαντική πτυχή της εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ.

6.-ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΤΟΛΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Με την ΟΔΗΓΙΑ 2014/41/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 3ης Απριλίου 2014 «περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις» θεσπίστηκε η «ευρωπαϊκή εντολή έρευνας» (ΕΕΕ), ως μέσο συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ.

Αφού εκδόθηκαν οι αποφάσεις-πλαίσια 2003/577/ΔΕΥ⁹⁶ και 2008/978/ΔΕΥ⁹⁷ διαπιστώθηκε ότι το πλαίσιο για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων είναι υπερβολικά κατακερματισμένο και περίπλοκο και ότι απαιτείτο συνεπώς νέα προσέγγιση.

Βάσει του προγράμματος της Στοκχόλμης, το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 10-11 Δεκεμβρίου 2009, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε ότι θα πρέπει να δοθεί συνέχεια στη θέσπιση συνολικού συστήματος για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε υποθέσεις με διασυνοριακή διάσταση, βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δήλωσε ότι τα υπάρχοντα μέσα σε αυτόν τον τομέα συνιστούν ένα κατακερματισμένο καθεστώς και ότι απαιτείται νέα προσέγγιση, που θα βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, αλλά θα λαμβάνει επίσης υπόψη την ευελιξία του παραδοσιακού συστήματος της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε συνεπώς ένα συνεκτικό σύστημα που θα αντικαταστήσει όλα τα υπάρχοντα νομοθετήματα στον συγκεκριμένο τομέα, περιλαμβανομένης της απόφασης-πλαίσιου 2008/978/ΔΕΥ το οποίο θα καλύπτει κατά το δυνατόν

⁹⁶Βλ. Απόφαση-πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, σχετικά με την εκτέλεση των αποφάσεων δέσμευσης περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 196 της 2.8.2003, σ. 45).

⁹⁷Βλ. Απόφαση-πλαίσιο 2008/978/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων προς λήψη αντικειμένων, εγγράφων και δεδομένων για χρήση σε ποινικές διαδικασίες (ΕΕ L 350 της 30.12.2008, σ. 72).

όλα τα είδη αποδεικτικών στοιχείων και θα ορίζει προθεσμίες εκτέλεσης, θα περιορίζει δε όσο το δυνατόν περισσότερο τους λόγους άρνησης.

Η νέα αυτή προσέγγιση θα πρέπει να βασίζεται σε ένα και μοναδικό μέσο, το οποίο ονομάζεται Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας (ΕΕΕ). Η έκδοση μιας ΕΕΕ αποσκοπεί στην εκτέλεση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων ερευνητικών μέτρων στο κράτος εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος («κράτος εκτέλεσης») με σκοπό τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει τη λήψη αποδεικτικών στοιχείων που βρίσκονται ήδη στην κατοχή της αρχής εκτέλεσης.

Όταν εκδίδει ΕΕΕ, η αρχή έκδοσης δίνει ιδιαίτερη σημασία στην εξασφάλιση του πλήρους σεβασμού των δικαιωμάτων κατά το άρθρο 48 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Χάρτης»). Το τεκμήριο αθωότητας και το δικαίωμα της υπεράσπισης σε ποινική διαδικασία αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο των θεμελιωδών δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στο Χάρτη όσον αφορά τον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης.

Οποιοσδήποτε περιορισμός των δικαιωμάτων αυτών από ερευνητικό μέτρο που διατάσσεται βάσει της εν λόγω οδηγίας θα πρέπει να συμμορφώνεται πλήρως με τις απαιτήσεις του άρθρου 52 του Χάρτη σε ό,τι αφορά την αναγκαιότητα, την αναλογικότητα και τους στόχους γενικού συμφέροντος που θα πρέπει να επιδιώκει, ιδίως την προστασία των δικαιωμάτων των άλλων.

Η ΕΕΕ βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών (άρθρ. 82§1 ΣΛΕΕ) και είναι δικαστική απόφαση ή απόφαση την οποία εκδίδει ή επικυρώνει δικαστική αρχή κράτους-μέλους της ΕΕ («κράτος έκδοσης»)

με σκοπό την εκτέλεση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων ερευνητικών μέτρων σε άλλο κράτος-μέλος («κράτος εκτέλεσης») για τη λήψη αποδεικτικών στοιχείων.

Κατά την έκδοση, διαβίβαση και εκτέλεση της ΕΕΕ τηρούνται τα θεμελιώδη δικαιώματα και αρχές, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων υπεράσπισης όσων υπόκεινται σε ποινικές διαδικασίες. Τυχόν υποχρεώσεις που βαρύνουν τις ελληνικές δικαστικές αρχές σχετικά με την τήρηση των δικαιωμάτων του προηγούμενου εδαφίου δεν θίγονται.

Ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν.4489/2017 (Α' 140), «Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας στις ποινικές υποθέσεις - Εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2014/41/ΕΕ και άλλες διατάξεις». Οι ΕΕΕ εκτελούνται από τις ελληνικές αρχές με βάση την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Η ΕΕΕ έχει ως αντικείμενο κάθε ερευνητικό μέτρο, περιλαμβανομένης της λήψης αποδεικτικών στοιχείων

τα οποία βρίσκονται ήδη στην κατοχή των αρμόδιων αρχών

του κράτους εκτέλεσης. Η ΕΕΕ δεν μπορεί να έχει ως αντικείμενο τη σύσταση κοινής ομάδας έρευνας και τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων στο πλαίσιο αυτής κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 13 της Σύμβασης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 197 της 12.7.2000, σ. 3) και στο Κεφάλαιο Δεύτερο (άρθρα 13-24) του ν. 3663/2008 (Α' 99) «Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας (EURO-JUST), Κοινές Ομάδες Έρευνας και λοιπές διατάξεις» (Απόφαση-Πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ του Συμβουλίου). Κατ' εξαίρεση, το κράτος όπου δραστηριοποιείται η κοινή ομάδα έρευνας μπορεί να εκδώσει ΕΕΕ όταν η ομάδα χρειάζεται τη συνδρομή άλλου κράτους-μέλους, εκτός εκείνων που συγκροτούν την ομάδα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως προκύπτει με τις εν λόγω διατάξεις που έχουν αναπτυχθεί τόσο σε εθνικό όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο, εκφράστηκε και εκφράζεται η βούληση της ΕΕ για συντονισμένη αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος και σοβαρών μορφών εγκληματικότητας που έχουν διασυνοριακό και υπερεθνικό χαρακτήρα. Αυτό γιατί στη σημερινή εποχή και στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, ένα μόνο τμήμα της εγκληματικής δραστηριότητας ερευνάται ή διώκεται στην χώρα όπου εντοπίζεται η συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Από την εξέταση των διατάξεων που σχετίζονται τόσο με το θεσμικό πλαίσιο της Eurojust όσο και με την συγκρότηση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας προκύπτει ότι παρόλο που υπάρχει σχετική πρόβλεψη στη Συνθήκη της Λισσαβώνας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας όπως επίσης υπάρχει και πρόβλεψη για έκδοση κανονισμού σχετικά με τη λειτουργία της Eurojust οι αρμοδιότητες που ασκούνται αποκλειστικά από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα μπορούσαν να ασκούνται με ανάλογη τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου από τη Eurojust.

Σημειώνεται ότι ο Κανονισμός σχετικά με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία όπως προκύπτει από το προσέτιμο του σχετικού κανονισμού για τη Eurojust εφαρμόζεται άμεσα μόνο στα ΚΜ που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία. Για τα ΚΜ που δεν συμμετέχουν η Eurojust παραμένει πλήρως αρμόδια για μορφές σοβαρών εγκλημάτων που παρατίθενται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 2018/2017. Τονίζεται ότι για τη συγκρότηση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας δεν συμφώνησαν όλα τα ΚΜ, κάτι το οποίο σημαίνει ότι υπάρχει κάποια αμφιβολία ή στην καλύτερη περίπτωση διστακτικότητα στη συγκρότησή της.

Στο σημείο (10) του κανονισμού 2017/1939 που αναφέρεται στην εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας σημειώνεται ότι «Σύμφωνα με το άρθρο 86 της ΣΛΕΕ, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα πρέπει να συσταθεί εκ της Eurojust. Αυτό σημαίνει ότι ο παρών κανονισμός

θα πρέπει να δημιουργήσει στενή σχέση μεταξύ τους βάσει αμοιβαίας συνεργασίας».

Περαιτέρω στο σημείο (102) καθορίζεται ότι «Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και η Eurojust θα πρέπει να λειτουργούν ως εταίροι και να συνεργάζονται στα επιχειρησιακά ζητήματα, σύμφωνα με τις αντίστοιχες εντολές τους. Η εν λόγω συνεργασία μπορεί να αφορά έρευνες που διεξάγει η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία όταν η ανταλλαγή πληροφοριών ή ο συντονισμός των μέτρων έρευνας όσον αφορά υποθέσεις που εμπíπτουν στην αρμοδιότητα της Eurojust θεωρείται απαραίτητη ή ενδεδειγμένη ενέργεια. Όταν η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ζητεί από τη Eurojust τέτοια συνεργασία, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα πρέπει να έρχεται σε επαφή με το εθνικό μέλος του κράτους μέλους του (της) επιληφθέντος(-είσας) ευρωπαϊού(-ας) εντεταλμένου(-ης) εισαγγελέα. Στην επιχειρησιακή συνεργασία δύνανται επίσης να συμμετέχουν τρίτες χώρες που έχουν συνάψει συμφωνία συνεργασίας με τη Eurojust».

Αξιοσημείωτο επίσης είναι και το γεγονός ότι ο OLAF δεν μπορεί να κινεί καμία διοικητική έρευνα εκ παραλλήλου με έρευνα που διεξάγεται από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία για τα ίδια πραγματικά περιστατικά χωρίς αυτό να θίγει την εξουσία του εν λόγω οργανισμού να κινήσει διοικητική έρευνα με δική του πρωτοβουλία σε στενή διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

Από συνδυαστική συγκριτική μελέτη προκύπτει ότι τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας θα μπορούσε να τις ασκήσει η Eurojust με ανάλογη αν χρειάζοταν νομική περαιτέρω υποστήριξη σε συνεργασία με τον OLAF που έχει αρμοδιότητες για διοικητικές έρευνες που εμπíπτουν στα καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Κατά συνέπεια θα μπορούσε να αποφευχθεί η λειτουργία ενός ακόμη Ευρωπαϊκού Οργανισμού με καθήκοντα που ήδη τα ασκούσε ένας άλλος ευρωπαϊκός οργανισμός επιτυχημένα και με καθολική αποδοχή στην ΕΕ. Άλλωστε η συνεργασία της Eurojust με έτερους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς όπως Eurorol και OLAF ήταν εξαιρετική και ιδιαίτερα εποικοδομητική σε ότι αφορά το χώρο ασφάλειας, ελευθερίας και δικαιοσύνης στην Ε.Ε.

Τονίζεται καθώς αποτελεί σημαντική παράμετρο στη συγκριτική διαδικασία μεταξύ των δύο αυτών Ευρωπαϊκών Οργανισμών ότι στον Ευρωπαϊκό Εισαγγελέα εκπροσωπούνται μόνο τα 22 από τα 27 ΚΜ της ΕΕ. Τα υπόλοιπα 5 ΚΜ μπορούν να ενταχθούν οποιαδήποτε στιγμή το αποφασίσουν. Σε αντιδιαστολή στη Eurojust εκπροσωπούνται όλα τα ΚΜ της ΕΕ.

Στον ίδιο κανονισμό καθορίζεται ότι τα καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας είναι η έρευνα, η δίωξη και η παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης των δραστών αξιόποινων πράξεων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 και αξιόποινων πράξεων που συνδέονται άρρηκτα με αυτές.

Για τα εν λόγω αδικήματα μέχρι την περίοδο σύστασης της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας ενέπιπταν στον κύκλο αρμοδιοτήτων της Eurojust.

Από την εξέταση των νομικών κειμένων αλλά και από τη δραστηριότητα που έχει επιδείξει η Eurojust προκύπτει ότι η δραστηριότητα της ήταν συνεχώς αυξανόμενη σε όλα τα πεδία των αρμοδιοτήτων της και ιδιαίτερα στον τομέα των ΚΟΕ.

Δημιουργείται αυτονόητα όμως η ανάγκη για να αντιμετωπιστεί πληρέστερα η εγκληματική δραστηριότητα, οι διωκτικές αλλά και δικαστικές Αρχές της συγκεκριμένης χώρας να γνωρίζουν τις έρευνες ή τις διώξεις που έχουν αναπτυχθεί και σε υπόλοιπες χώρες για το ίδιο έγκλημα και να υπάρχει κατά συνέπεια συντονισμένη δράση για να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά αυτή. Την ανάγκη αυτή καλύπτει ο θεσμός των ΚΟΕ.

Όπως προκύπτει από τα στατιστικά στοιχεία των ετησίων Εκθέσεων της Eurojust κατά τα έτη 2006-2011 η συγκρότηση ΚΟΕ είναι συνεχώς αυξανόμενη, ενώ τα τελευταία χρόνια τμήμα αυτών χρηματοδοτείται από τον εν λόγω Ευρωπαϊκό Οργανισμό. Η αύξηση του αριθμού των ΚΟΕ υποδηλώνει επίσης ότι οι ασκούντες επαγγέλματα στο διωκτικό και δικαστικό τομέα χρησιμοποιούν τη Eurojust ως σημείο αναφοράς για τη λήψη απόφασης σχετικά με το πότε είναι κατάλληλη η προσφυγή στις ΚΟΕ. Η πτυχή αυτή ενισχύθηκε κατά το 2011 με τη σύσταση της Γραμματείας των Δικτύων ΚΟΕ στη Eurojust.

Η Eurojust βοηθάει τους ασκούντες επάγγελμα συναφές προς τη δικαιοσύνη των ΚΟΕ με διάφορους τρόπους, όπως η σύνταξη, η τροποποίηση και η επέκταση των συμφωνιών για τις ΚΟΕ. Λόγω της συχνής της επαφής με τις ΚΟΕ, η Eurojust έχει επίσης αναπτύξει εμπειρογνωμοσύνη που της επιτρέπει να γνωμοδοτεί σχετικά με πιθανά νομικά εμπόδια και να συμβάλλει στην πρόληψη άλλων δυσκολιών.

Εκτός της γνωμοδότησης προς τους ασκούντες επάγγελμα συναφές προς τη δικαιοσύνη, η Eurojust έχει αξιολογήσει και υποστηρίξει οικονομικά και υλικοτεχνικά τις ΚΟΕ. Κατά το 2011, η Eurojust συνέχισε το Πρόγραμμα Χρηματοδότησης των ΚΟΕ, υπό τον τίτλο Υποστήριξη της μεγαλύτερης χρήσης των ΚΟΕ, βάσει της επιχορήγησης που έλαβε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του προγράμματος *Πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας 2007-2013*. Το πρόγραμμα είχε συμβάλει σημαντικά στο να διασφαλιστεί ότι οι οικονομικοί περιορισμοί δεν αποθαρρύνουν τη χρήση των ΚΟΕ για την καταπολέμηση των ομάδων οργανωμένου εγκλήματος. Αποτελεί δηλαδή η χρηματοδότηση των ΚΟΕ ένα επιπλέον κίνητρο για τη σύστασή τους.

Οι ΚΟΕ καλύπτουν σημαντικές δραστηριότητες που συγκροτούν την έννοια του οργανωμένου εγκλήματος και απασχολούν δύο ή και περισσότερα κράτη. Τέτοιες δραστηριότητες αποτελούν μεταξύ άλλων, η απάτη, η διαφθορά, η κλοπή αυτοκινήτων, η διακίνηση ναρκωτικών, η εμπορία ανθρώπων.

Απαραίτητη προϋπόθεση, για να καταστεί ο θεσμός των ΚΟΕ αποτελεσματικός και παράλληλα να είναι αποτελεσματική η ευρωπαϊκή αντεγκληματική πολιτική που αναπτύσσεται στο πλαίσιο των οποίων εντάσσονται και οι ΚΟΕ, χρειάζεται πέραν της συγκρότησης του απαραίτητου νομικού πλαισίου η δημιουργία ατμόσφαιρας εμπιστοσύνης.

Εμπιστοσύνη μεταξύ των συνεργαζόμενων δικαστικών, εισαγγελικών και διωκτικών Αρχών των κρατών μελών, που θα επιτρέψει την ταχύτερη ανταλλαγή πληροφοριών και την στενή συνεργασία ώστε να υπάρχει αποτελεσματική αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος. Επίσης θα πρέπει να είναι κατανοητό από τους αρμόδιες Δικαστικές, Εισαγγελικές και Διωκτικές Αρχές, ότι με την σύσταση των ΚΟΕ δεν απεμπολείται εθνική κυριαρχία, αλλά αναπτύσσεται η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών προς έναν ενιαίο σκοπό που αφορά τους πολίτες της ΕΕ και είναι η αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος.

Σημαντικό ρόλο σε αυτό διαδραματίζουν οι συναντήσεις των εμπειρογνομόνων στο πλαίσιο του σχετικού δικτύου για τις ΚΟΕ που έχει αναπτυχθεί. Η ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών που πραγματοποιείται στο πλαίσιο αυτών των συναντήσεων (έχουν πραγματοποιηθεί επτά συναντήσεις μέχρι σήμερα), οδηγεί αναμφίβολα στην αποδοχή από όλους αυτού του νομικού εργαλείου που έχει αναπτυχθεί σε επίπεδο ΕΕ. Μηχανισμός ο οποίος οδηγεί σε διαμόρφωση μίας ενιαίας ευρωπαϊκής κουλτούρας στον σημαντικό τομέα της αντιμετώπισης του οργανωμένου εγκλήματος, ενισχύοντας τον ενιαίο χώρο ασφάλειας και δικαιοσύνης στην ΕΕ. Παράλληλα ενισχύεται στην κατεύθυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ο μηχανισμός της αστυνομικής συνεργασίας, παράλληλα με τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Σε ότι αφορά την εφαρμογή των ΚΟΕ στην ελληνική έννομη τάξη, τονίζεται ότι οι Ελληνικές Δικαστικές και Διωκτικές Αρχές δεν έχουν εκμεταλλευθεί τον εν λόγω θεσμό, αφού μέχρι στιγμής δεν έχουν αιτηθεί τη σύσταση καμίας ΚΟΕ. Το στοιχείο αυτό έχει μεγάλη σημασία και θα πρέπει να προβληματίσει τις εν λόγω Αρχές στην Ελλάδα, καθώς ένα σημαντικός ευρωπαϊκής θεσμός έχει καταστεί ανενεργός.

Επιπρόσθετα όπως προκύπτει από τις διατάξεις του Ν. 3663/2008 η σύνταξη ΚΟΕ σε ότι αφορά την διάπραξη αδικημάτων είναι περιοριστική, καθώς αναφέρεται σε διακρίβωση εγκλημάτων που σχετίζονται με τρομοκρατικές πράξεις, διακίνησης ναρκωτικών ουσιών και εμπορίας ανθρώπων. Αν και ο περιορισμός αυτός προβλέπεται στο προοίμιο της Απόφασης Πλαισίου του Συμβουλίου της ΕΕ η οποία εντάχθηκε στην Ελληνική έννομη τάξη, θα πρέπει να επεκταθεί και σε άλλα αδικήματα τα οποία παρατηρούνται στον Ελληνικό χώρο και έχουν διεθνή διάσταση, όπως η παράνομη μετανάστευση, η

παράνομη διακίνηση προϊόντων καπνού, το ξέπλυμα μαύρου χρήματος κ.λπ.

Ενδεχομένως η επέκταση του αριθμού των αδικημάτων για τα οποία μπορούν να συγκροτηθούν ΚΟΕ, να οδηγήσει τις αρμόδιες Ελληνικές Αρχές σε αξιοποίηση του συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου. Ενός θεσμικού πλαισίου το οποίο παρέχει τη δυνατότητα αντιμετώπισης του οργανωμένου εγκλήματος και σημαντικών μορφών εγκληματικότητας με συντονισμένη δράση, κατάλληλα μέτρα και μέσα, ενώ παράλληλα παρέχει την δυνατότητα χρηματοδότησης των αναπτυσσόμενων δράσεων στο πλαίσιο των ΚΟΕ.

Σημειώνεται ότι με το άρθρο 62 του Ν. 4249/2014 (Α' 73) τροποποιήθηκε το άρθρο 13 του Ν. 3663/2008 (Α' 99). Στην τροποποίηση δεν προβλέπεται ρύθμιση για αντιμετώπιση αδικήματος όπως π.χ. η παράνομη διακίνηση καπνικών προϊόντων, καυσίμων κ.λπ. Δεν περιλαμβάνονται επίσης ρυθμίσεις όπως περιβαλλοντικές παραβάσεις, απαγωγή, διαφθορά, παράνομη παρακράτηση και πειραγωγή σε ομηρία κλπ. Θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως προς την πρόβλεψη των αδικημάτων το παράρτημα της αριθ. 6^{ης} Απριλίου 2009 Απόφασης του Συμβουλίου για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (L121/37) η οποία ήταν σε ισχύ όταν τροποποιήθηκε ο σχετικός νόμος ή να αξιοποιηθεί το παράρτημα του κανονισμού σε μία μελλοντική τροποποίηση και να συμπεριληφθούν όλα τα αδικήματα τα οποία δίδονται από την συγκεκριμένη αστυνομική υπηρεσία

Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης που εκδόθηκε το 2002 αντικαθιστά το σύστημα έκδοσης απαιτώντας από κάθε εθνική δικαστική αρχή (τη δικαστική αρχή εκτέλεσης) να αναγνωρίσει, εκ των πραγμάτων, και με ελάχιστες διατυπώσεις, αιτήσεις παράδοσης προσώπου που υπέβαλε δικαστική αρχή άλλου κράτους μέλους (η δικαστική αρχή έκδοσης). Η απόφαση πλαίσιο τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2004 και αντικατέστησε τα υπάρχοντα κείμενα στον τομέα αυτό. Ωστόσο, τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να εφαρμόζουν και να συνάπτουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες στο βαθμό που αυτές οι συμφωνίες συμβάλλουν στην απλούστευση ή τη διευκόλυνση των διαδικασιών παράδοσης. Η εφαρμογή τέτοιων συμφωνιών δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να επηρεάζει τις σχέσεις με κράτη μέλη που δεν είναι συμβαλλόμενα μέρη.

Σε ότι αφορά την Ελλάδα οι ρυθμίσεις που επέφερε στο ισχύον νομοθετικό καθεστώς ο Ν. 3251/2004 είναι ουσιώδεις καθώς τροποποιείται σε σημαντικό βαθμό το θεσμικό καθεστώς της έκδοσης μεταξύ της Ελλάδας και των λοιπών κρατών μελών. Οι βασικές διαφοροποιήσεις συνίστανται στην κατάργηση της διοικητικής (πολιτικής) φάσης και στην μερική άρση του ελέγχου του διτού αξιόποινου ως προϋπόθεσης για την ευδοκίμηση του αιτήματος για την προσαγωγή του εκ ζητούμενου. Η δυνατότητα προσαγωγής ημεδαπών παρόλο που προβλέπεται στην απόφαση πλαίσιο κρίθηκε ότι πρέπει να

παρέχεται μόνο κατ' εξαίρεση. Ειδικότερα στο άρθρο 11 καθορίζεται πότε απαγορεύεται η εκτέλεση του ΕΕΣ.

Με τις διατάξεις του Ν. 3251/2004 που ενσωμάτωσε την Απόφαση Πλαίσιο στην ελληνική έννομη τάξη εισήχθη ένα νομικό καθεστώς το οποίο όμως δεν οδηγεί αμέσως στην εκτέλεση του ΕΕΣ. Με τις διατάξεις του εν λόγω νόμου τίθενται κανόνες απλοποιημένου ελέγχου για την αμοιβαία αναγνώριση δικαστικών αποφάσεων με σκοπό τη σύλληψη και την προσαγωγή προσώπων στο χώρο της ΕΕ. Ενώ η σύλληψη του εκζητούμενου χωρεί άμεσα, η απόφαση για την προσαγωγή του ή όχι εναπόκειται στην κρίση της αρμόδιας δικαστικής αρχής του κράτους εκτέλεσης του ΕΕΣ που λαμβάνεται στο πλαίσιο μίας διαδικασίας. Το ΕΕΣ σημειώνεται ότι δεν εκδίδεται από ένα «ευρωπαϊκό» δικαστικό όργανο αλλά από τη δικαστική αρχή ενός Κ-Μ της ΕΕ.

Με σειρά ρυθμίσεων στα άρθρα 15, 16, 17, 18, 22 και 33 δίνεται προτεραιότητα στην προστασία των ατομικών και δικονομικών δικαιωμάτων του εκζητούμενου όπως αυτά κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα και τις Διεθνείς Συμβάσεις.

Με τις αλλαγές που επέφερε η απόφαση πλαίσιο στο καθεστώς της έκδοσης συμβάλει αποφασιστικά στην αποτελεσματικότητα της ποινικής δίωξης που ασκήθηκε από ένα ΚΜ ή την εκτέλεση της ποινής που επιβλήθηκε από την αρχή αυτού, όταν ο καταζητούμενος βρίσκεται εντός των ορίων της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτό εκφράζεται και η αμοιβαιότητα συμφερόντων μεταξύ των ΚΜ για την καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος και βρίσκεται εντός του σκοπού της ΕΕ που είναι να αποτελέσει χώρο ασφάλειας, δικαιοσύνης και ελευθερίας για τους πολίτες των ΚΜ της.

Στην κατεύθυνση αυτή η ΕΕ έχει προβεί και στην σύσταση των ΚΟΕ για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος στην ΕΕ αλλά και στην συγκρότηση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού της Eurojust⁹⁸. Από τα στατιστικά στοιχεία αξιολόγησης των ΚΜ της ΕΕ σχετικά με το ΕΕΣ προκύπτει ότι τα ΚΜ έχουν αξιοποιήσει τον θεσμό αυτό για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και την εφαρμογή του ποινικού δικαίου των εθνικών τους τάξεων.

Γενικότερο προβληματισμό που έχει προκαλέσει και προκαλεί είναι το γεγονός ότι η ΕΕ δεν έχει πρωτογενή ποινική εξουσία και η θέσπιση ποινικών κανόνων βάσει αποφάσεων πλαίσιο επαναφέρει στο προσκήνιο την προβληματική του δημοκρατικού ελλείμματος, αφού σε αυτές τις διαδικασίες νομοθέτησης οι περιλαμβανόμενοι στους εκάστοτε εθνικούς ποινικούς νόμους πρωτεύοντες κανόνες δεν αποτελούν απόφαση των εκπροσώπων της λαϊκής κυριαρχίας αλλά οργάνων της εκτελεστικής εξουσίας⁹⁹. Συνακόλουθα το αποκαλούμενο γραφειοκρατικό

ποινικό δίκαιο το οποίο διαμορφώνεται εκτός των Κοινοβουλίων από τεχνοκράτες, πολλοί από τους οποίους δεν είναι ποινικολόγοι αλλά πολλές φορές ούτε νομικοί αποτελεί πάντα μία σταθερή προβληματική.

Ο αντίλογος είναι ότι η εκτελεστική εξουσία προέρχεται από την λαϊκή βούληση, τα Κ-Μ μέσω δημοκρατικών διαδικασιών έχουν αποφανθεί ότι παραιτούνται από την άσκηση εθνικής κυριαρχίας σε ορισμένες περιοχές στις οποίες δρα πλέον η Κοινότητα¹⁰⁰. Κατά συνέπεια το ΕΕΣ εκφράζει την μετ' εμποδίων πορεία της ΕΕ προς την πολιτική της ολοκλήρωση. Επιπρόσθετα σε κάθε περίπτωση οι εκλεγμένες Κυβερνήσεις από τα Κ-Μ διαπραγματεύονται τα ευρωπαϊκά νομικά κείμενα, τα οποία σε ότι αφορά την συγκεκριμένη μελέτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τα ενσωματώσουν στις εθνικές τους νομοθεσίες μέσω των Κοινοβουλίων τους, τους εκπροσώπους των οποίων επίσης έχουν εκλέξει.

Σε κάθε περίπτωση το ζητούμενο είναι τι είδους ΕΕ θέλουμε και σε ποιες διαδικασίες ολοκλήρωσης αυτού του εγχειρήματος θέλουμε να οδηγηθούμε. Κατά την άποψη μου ο θεσμός του εεσ είναι ένα μέσο αντιμετώπισης της εγκληματικότητας και εφαρμογής του ποινικού δικαίου των ΚΜ της σε επίπεδο ΕΕ. Εάν και εφόσον υπάρχουν προβλήματα στην εφαρμογή του αυτά μπορούν πάντοτε να συζητηθούν στο πλαίσιο της και να επιλυθούν. Άλλωστε είναι φυσικό όλες οι εθνικές νομικές ποινικές τάξεις αλλά και τα δικαίκα συστήματα των ΚΜ να μην συμφωνούν μαζί τους. Αλλά θα πρέπει να επιστήσουμε την προσοχή μας στα θετικά σημεία του εν λόγω θεσμού, ο οποίος έχει γίνει αποδεκτός από τα ΚΜ και με θετικά αποτελέσματα. Πέραν των προβληματισμών που έχει επιφέρει είναι ένα ενωσιακό μέτρο που συμβάλει μέσω της προστασίας των δικαιωμάτων των καταζητούμενων στην προστασία των κοινωνιών της ΕΕ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Η αναφερόμενη στις παραπομπές

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η αναφερόμενη στο κείμενο και τις παραπομπές

θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης "», Ποινικά Χρονικά ΝΓ' (2003) σ.σ. 961-970.

¹⁰⁰ ΔΑΓΤΟΓΛΟΥ Π., «Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο Ι», έκδοση Β, Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, 1985 και Βενιζέλος Ε., «Η Συνθήκη του Μάαστριχτ και ο Ευρωπαϊκός Συνταγματικός Χώρος», εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1994, σ.σ. 9-43.

⁹⁸ Βλ. KORONTZIS, T., ό.π., παρ. 41.

⁹⁹ ΜΡΕΝΑΚΗ Α., "Προς ένα " Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο; Σκέψεις με αφορμή το Σχέδιο Συνθήκης για τη